

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
22 Mart 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatma Aksal'ın, katılımcılara teşekkür ettiğine, kadına yönelik şiddet konusundaki düşüncelerine ve (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/4290) talı komisyon olarak Komisyonda görüşülme usulü hakkında görüşme

IV.- KARARLAR

1.- (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde görüşmelerin yapılması ve maddeler üzerindeki görüşlerin de teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde açıklanmasına ilişkin karar

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.-Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290)(Tali Komisyon)

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Elâzığ Milletvekili Zülfü Demirbağ'ın (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Elâzığ Milletvekili Zülfü Demirbağ'ın, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerindeki konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

1'inci Toplantı

22 Mart 2022 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) saat 11.16'da açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon, Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni (2/4290) tali komisyon olarak görüşmek üzere toplandı.

Komisyon Başkanı Fatma Aksal,

Katılımcılara teşekkür ettiğine, kadına yönelik şiddet konusundaki düşüncelerine ve (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklama yaptı.

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/4290) tali komisyon olarak Komisyonunda görüőölme usulü hakkında görüşme yapıldı.

Görüşme sonunda yapılan oylamada (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde görüşmelerin yapılması ve maddeler üzerindeki görüşlerin de teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde açıklanması kabul edildi.

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290), görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Elâzığ Milletvekili Zülfü Demirbağ'ın (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Elâzığ Milletvekili Zülfü Demirbağ, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerindeki konuşmasında geçen bazı ifadelerine;

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüőölülecek başka konu bulunmadığından 18.09'da toplantıya son verildi

22 Mart 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.16

BAŞKAN: Fatma AKSAL (Edirne)

BAŞKAN VEKİLİ: Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN VEKİLİ: Jale Nur SÜLLÜ (Eskişehir)

SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Toplantımızın değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kanun teklifinin çok kıymetli başkanları; Selva Başkanım, Öznur Başkanım, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi 14’üncü Toplantısını açıyorum.

(*)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatma Aksal’ın, katılımcılara teşekkür ettiğine, kadına yönelik şiddet konusundaki düşüncelerine ve (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi’ne ilişkin açıklaması

BAŞKAN FATMA AKSAL – Cumhurbaşkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Bakan Yardımcımız Sayın Fatma Öncü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Hakan Ay; Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürü Sayın Niyazi Acar, Genel Müdür Yardımcıları Sayın Mehmet Ökmen, Sayın Murat Çetinkaya, Sayın Abuzer Yazıcıoğlu; İçişleri Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Harun Sarıfakıoğulları; Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Sevil Serin, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Hüseyin Dündar, Daire Başkanı Sayın Rüya Günaydın; bugün bizlerle birlikteler. Kendilerine çok teşekkür ediyorum.

(2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni görüşmek amacıyla toplanmış bulunuyoruz. Görüşmelere başlamadan önce, konu hakkındaki düşüncelerimi genel olarak ifade etmek ve teklifle ilgili kısaca bilgi vermek istiyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; şiddet bireyleri, toplumları ve hatta tüm canlıları doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen karmaşık ve çok yönlü bir olgudur. Sadece ülkemizin değil, bütün ülkelerin çözmesi gereken ortak bir sorundur. Şiddetin yaygın biçimlerinden biri olan kadına yönelik şiddet ise Cumhurbaşkanımızın ifadesiyle “Bir insanlık suçudur.” ve “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”siz topyekûn bir mücadele gerektirir. Zira, kadına yönelik şiddet vakaları bir taraftan kadının biyo, psiko, sosyal gelişimine sekte vururken diğer taraftan aile yapısı ve çocukların gelişimine yönelen büyük bir tehdit olarak karşımızda durmakta ve toplum vicdanında derin yaralar açmaktadır.

(*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalarına katılmaktadır.

Değerli katılımcılar, bu durumun bilincinde olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde, tüm kurum ve kuruluşlarımızca “Şiddete karşı sıfır tolerans” ilkesiyle kadına karşı şiddetle mücadele edilmektedir. Bu ilkenin etkin şekilde uygulanması için her türlü tedbir alınmıştır. Bu hususta, hukuki altyapı oluşturulmuş, mağdurların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar hızla hayata geçirilmiştir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla şiddet mağduru kadını koruyan ve onun beyanını esas alan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2012 yılında Gazi Meclisimizde kabul edilmiştir. Kanunla; korunan kişi, şiddet uygulayan ve uygulama ihtimali bulunan kişi hakkında alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbirler ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. 2012 yılından beri şiddetin önlenmesiyle koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerini veren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin -kısaça ŞÖNİM'ler- sayısı hâlihazırda 81'e ulaşmıştır. ŞÖNİM'lerden 2021 yılı içinde 204.982 kadın, 18.509 erkek ve 14.438 çocuk olmak üzere toplam 237.929 kişi hizmet almıştır. İlçe düzeyinde, şiddet mağduru ve beraberindeki çocukların ihtiyaç duydukları konularda, sosyal hizmet modellerine erişimlerini kolaylaştırmak, karşılaştıkları sorunların çözümü için bire bir destek almalarını sağlamak amacıyla, ülke genelinde, 374 sosyal hizmet merkezinde şiddetle mücadele irtibat noktaları oluşturulmuştur.

Değerli milletvekilleri, kadına şiddetle mücadelede, gelişen teknolojinin imkânlarından da yararlanılmaktadır. Elektronik kelepçe pilot uygulamasının ülke geneline yaygınlaştırılması için gerekli yasal ve teknik altyapı çalışmaları yürütülerek İçişleri Bakanlığı Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi (GAMER) bünyesinde, 25 Ocak 2021 tarihinde elektronik izleme birimi faaliyete geçirilerek ülke genelinde kullanılmaya başlanmıştır. Hâlen, elektronik kelepçeyle aktif izlenen kişi sayısı 520, şimdiye kadar toplam izlenen sayısı ise 1.377'dir. Kadına karşı şiddetle mücadelede şiddet ihbarlarının daha hızlı bir şekilde iletilmesi için İçişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı iş birliğinde, Kadın Destek Sistemi (KADES) mobil uygulaması hayata geçirilmiştir. Sadece kadınların kullanımına açık olan uygulamaya T.C. kimlik numaralarıyla giriş yapılabilmektedir. KADES uygulamasını hizmete girdiği 24 Mart 2018 tarihinden bugüne kadar 3 milyon 411 bin 190 kişi indirmiş, 341.340 kişi uygulama üzerinden ihbarda bulunmuştur.

6284 sayılı Kanun kapsamında, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı; Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığıyla gerçekleştirilen koordineli çalışmalar ile veri entegrasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Böylelikle mağdura daha hızlı ulaşılarak takip ve izleme sürecinin etkinliği artırılmıştır.

Yine, malumunuz olduğu üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde, kadına yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla araştırma komisyonu kurulmuştur. Araştırma komisyonumuz çalışmalarını tamamlamış ve raporunu sunmuştur. Söz konusu rapor, kadına şiddetle mücadelede daha iyi bir noktaya ulaşma konusunda bizlere rehberlik edecektir.

Değerli katılımcılar, şiddetle mücadelede süreklilik ve devamlılık esastır. Komisyonumuza havale edilen ve bugün görüşeceğimiz teklif ise bu mücadeleyi çok daha ileriye taşımayı hedeflemektedir. Teklifte, gerek kadına karşı gerekse sağlık çalışanlarına karşı işlenen suçların önlenmesinde ve faillerin cezalandırılmasında son derece etkin hükümler getirilmektedir. Teklif sahibi milletvekillerimiz ve bakanlık temsilcilerimiz bizleri bu konuda etraflıca bilgilendirecektir.

Sayın Komisyon üyeleri ve değerli katılımcılar; (2/4290) esas numaralı Teklif 16 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve yine aynı tarihte esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile bizim Komisyonumuza havale edilmiştir. Teklif metni geçtiğimiz hafta gündem yazımızla birlikte üyelerimize dağıtılmıştır. 17 Mart Perşembe günü üyelerimize gündem yazısını gönderdik.

Bilindiği gibi, tali komisyonlar işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır ve İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler."

Bu kapsamda, teklif üzerinde Komisyonumuzda yapılacak görüşmelerin teklifin tümü üzerinde yapılmasını ve üyelerimizin maddeler üzerindeki görüşlerinin de teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde açıklaması hususunu oylarınıza sunuyorum...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Usul tartışması açmak istiyoruz bu konuda Sayın Başkanım.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, buyurun Başkanım.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tabii.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bize kanun teklifini ne zaman yolladınız?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Perşembe günü.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Nereye yolladınız?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Makamlara.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bana gelmedi, bana ulaşmadı.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Odalara gönderildi.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Perşembe günü odalara gönderildi.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/4290) tali komisyon olarak Komisyonunda görüşülme usulü hakkında görüşme

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri; biraz önce siz de konuşmanızda belirttiniz, İç Tüzük gereği özel bir şekilde sevk edilmemişse tümü üzerinde genel görüş bildireceğimiz söylendi ama anladığım kadarıyla öyle özel bir havale söz konusu olmamış.

Şimdi, aslına bakıldığında da gelen değişiklik teklifi 26/9/2004 tarihli 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 4/12/2004 tarihli 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 7/5/1987 tarihli 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda değişiklik öneriyor. Özellikle de Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki maddeler direkt olarak kadınları ilgilendirmektedir. Dolayısıyla her ne kadar tali komisyon isek de biz mutlaka maddelere girerek görüşülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda usul tartışması açmayı öneriyoruz. Dolayısıyla oylamayı o yönde yapalım diye düşünüyoruz, mutlaka maddelere girilmesi gerektiği yönünde.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Usule ilişkin biz de konuşabilir miyiz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Buyurun, hepsini dinleyelim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkür ederim.

Şimdi birkaç ekleme daha yapayım bu usule ilişkin. Sayın Vekilim de söyledi, bir kere, yine bir torba yasayla karşı karşıyayız aslında. Türk Ceza Kanunu’nda 7 madde, Ceza Muhakemesi Kanunu’nda 4 madde, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nda 2 madde üzerinde değişiklik öneriyor ama biz biliyoruz, aslında bu torba yasayla yasa yapma süreci, hukuki nosyona aslında pek de uymuyor o yüzden de insanların kafası da karışabiliyor tabii. Sizin Hükûmetinizin kanadı da sanıyorum, bu karışıklıktan hoşlanıyor ama değerli arkadaşlar, bu torba kanunda yani bir değil, iki değil, üç temel kanun üzerinde değişiklik öneriyorsunuz ve bunu tek bir teklifle yapıyorsunuz. Bir gün bu Komisyonla görüşülsün, sonra hemen hızlı bir şekilde esas komisyonda görüşülsün, ardından hemen Genel Kurulda görüşülsün, hadi oldubitti maşallah modundasınız kusura bakmayın. Ve kadına yönelik şiddete ilişkin çok çok önemli sonuçlar doğuran, hatta bu sebeple yani tek adam tarafından da kamuoyuna aslında kadınlara müjde paketiyle sunulan bir teklif var elimizde ama bu teklifi 2009 yılında kurulmuş, kadınlarla ilgili çok önemli bir komisyon olmasıyla -evet, memnun olduğumuz- KEFEK, tali komisyon olarak addedilmiş. Bir kere KEFEK’in böylesine bir kanun teklifinin incelenmesinde kesinlikle tali olarak değil, esas komisyon olarak atanması gerekiyordu, sizin de bu konuda bastırmanız gerekiyordu. Bu torba yasa uygulamasından vazgeçmeniz gerekiyor.

Şimdi, bu noktada, “Kadınlara müjde veriyoruz.” diye pazarlanan bir yasa teklifinin tartışmasında, dediğim gibi, bu KEFEK, neredeyse 2009’dan beri hiçbir kanun teklifini esas komisyon olarak görüşmedi. Kaç tane kanun teklifini esas olarak görüştü? Ve bu, aslında bize bir zihniyet resmi de veriyor değerli arkadaşlar ve resimdeki kadınlara yönelik bir yasa tartışmasında bile kadının komisyonunu tali gören erkek egemen zihniyetin kadına yönelik şiddeti önlemesi de mümkün değildir. Bu durumu da mensubu olduğunuz partiden bağımsız olarak aslında Komisyondaki siz kadın arkadaşlarıma ve diğer Komisyon üyesi arkadaşlarıma belirtmek istedim.

İkinci husus, böyle önemli bir kanun teklifi yapılırken çoğunlukçu ve katılımcı bir demokrasi ilkesi gözetmeliydiniz ve bu konuyla ilgili uzmanların, sivil toplum kuruluşlarının, kadın örgütlerinin görüşlerini almalıydınız ama daha kanun teklifi hazırlanırken bile kadın örgütlerinin, sivil toplumun görüşleri alınmadı, bu toplantıya da davet edilmediler. Sivil toplum, bildiğimiz kadarıyla bu toplantıya da davet edilmedi. Bu toplantıya davet edilmesi gerekirdi sivil toplumun ve bu toplantıların gün sınırlamasının da buna göre yapılması gerekirdi. Aslında benzer fikirlerle yola çıkılan Medeni Kanun’da, Türk Ceza Kanun’unda kadına yönelik eşitlik açısından yapılan değişikliklerde, 6284 sayılı Kanun’un yapımında sivil toplumun etkin katılımı biraz daha sağlanmıştı ama niyeyse Hükûmet bugünlerde sivil toplumun görüşlerinden, kadın örgütlerinin görüşlerinden itinayla kaçıyor. Bunun tabii muhtemel sebeplerini -birazdan esasa ilişkin de tartışacağım ama- tekrar hatırlatmak lazım, paydaşların fikri alınmadan hazırlanan yasalar, çoğunlukçu ve kapsayıcı olmayacağı gibi, etkin ve etkili de olmaz değerli arkadaşlar. O yüzden bu özensizlikle, bu emrivakiyle, ben yaptım oldu anlayışla yapılan yasaların; daha da üzücüsü hâkimler tarafından uygulanması da yurttaşlar tarafından bu yasalara uyulması, beklenmesi de oldukça zor olacaktır. O yüzden de bugün bu Komisyon toplantısına sivil toplumun davet edilmiş olması gerekirdi. Bu Komisyonun tali olarak görüşüyor olsa da maddelere geçilerek, her bir maddeyi ayrı ayrı detaylandırarak, hukuki gerekçelerini tartışarak yapmamız gerekir. O yüzden bu teklifinizi muhalefet olarak reddediyoruz, kabul etmiyoruz, müzakereci bir anlayışla maddelere geçilmesini, önergelerimizin görüşülmesini talep ediyoruz, biz önergelerimizi de sunacağız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Fatma Hanım, benim bir söz talebim var.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam.

Tülay Vekilime söz vereyim...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Başkanım, istersiniz sözü Filiz Hanım’a verin.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam.

Filiz Hanım size veriyorum sözü.

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, şimdi, gerçekten, aslında önemli bir Komisyondayız. Yani hepimiz bu Komisyonda kendimizce iyi şeyler yapmak istiyoruz yani buna inanmak istiyorum. Mesele “Üzüm yemek ya da bağcı dövmek.” denir. Hakikaten biz kadına yönelik şiddeti önlemek istiyoruz ya da işte bununla ilgili yargı gerçekten iyi işlemiyorsa, kendine göre olumsuz şeyler yapıyorsa bunları düzeltmek, değerlendirmek istiyoruz ama “komisyon” dediğimiz şey, hakikaten, istişareyle çalışabilecek bir şeydir. Yani bir komisyona bir teklif atılıp da ondan sonra “Siz bunu inceleyin.” hatta işte şerh... Mesela yarın Adalet Komisyonu toplanacak, biz buna ne zaman şerh yazacağız? Yani böyle bir sıkıntımız da var.

Şimdi, şu da var: Bütün partiler kendi toplantıları olduğunda, başka şeyler olduğunda birbiriyle istişare ediyor ve diyor ki: “Acaba şöyle bir zaman olabilir mi?” Genel Kurulda işte “Bizim toplantımız var, müsaade eder misiniz?” Şimdi bizim de “Nevroz” kutlamalarımız vardı. Yani ben dört yerden geliyorum, şu anda, hakikaten koşturmaya, yetişmeye çalışarak. Uçaklarda, şurada burada bunları okumaya ve bir şeyler hazırlamaya gayret ediyorum. Bazı şeylerin de biraz öngörülmesi lazım yani bu ülkede herkesin kutladığı bir bayram, Kürt’üyle, Türk’üyle, herkesin kendi meşrebince kutladığı bir bayram; bizim için de çok önemli. Bu faaliyetler içerisinde mesela Dilan Vekilimiz bugün ancak öğleden sonra uçak olduğu için yetişemedi bu toplantıya, hâlbuki ben onun da bu toplantıda olmasını isterdim. Şimdi, bunlar Meclisin işleyişi açısından olan kısım, hakikaten “komisyon” dediğiniz şey istişare yeridir.

Şimdi, biz, ısrarlı takip suçunu, 96’daki eziyet suçuna göre mi, 6284’e göre mi, TCK 123’e göre mi; hangisine göre değerlendirsek daha iyi olur ya da zaten ısrarlı takip suçu vardı da aslında uygulanmıyor muydu? Bunu tartışabilmek mesela... Bunları yapmadan nasıl biz Adalet Komisyonuna bir şeyler ileteceğiz ya da nasıl gerçekten orada tatmin edici bir şekilde görülecek? Yani iktidardasınız “Zaten siz yapıyorsunuz işte.” diye görünüyor; sadece biz yapıyoruz diye görünmeyecek ya da niye biz sırf eleştiren olalım, siz de eleştiren olun. Ya gerçekten deyin ki: “Bu, kısa bir zaman.” Yani biz, bunu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak doğru dürüst tartışmak ve değerlendirmek zorundayız.

Şimdi, bir yıl dönümünde kalkıyorsunuz kadına yönelik şiddete ilişkin raporu getiriyorsunuz; ben o gün, o rapor yüzünden 8 Mart kutlamalarına katılamıyorum. Kendi partimden tek kadın vekil olarak, Mecliste kalıyorum, çırpınıyorum; e ondan sonra bugün de İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmesinin yıl dönümünde kalkıyorsunuz, bunu getiriyorsunuz. Ne oldu? “Ha, tamam, onlar olmadı ama bunlar oldu.” Olmaz, olmaz yani, hakikaten olmaz; bunu bütün samimiyetimle söylüyorum yani partilerüstü ve dışı olarak söylüyorum, bu alanda hakikaten mücadele eden bir insan olarak söylüyorum. Bugün de usulen buna karşıyım, önergeler hazırladık, istesiniz de istemeseniz de bu önermeleri vereceğiz; alırsınız, kayda geçersiniz. “Tartışmayacağız.” derseniz... Çünkü çoğunluğunuz var, diyebilirsiniz, her zaman olduğu gibi; değil mi? O nedenle bu önermelerin ve aynı zamanda tek tek maddelerin konuşulması ve tartışılması lazım, bunun bugüne bitmemesi lazım. Bu Komisyondan beklenen şey şudur: Adalet Komisyonuna dönüp de “Kardeşim, biz daha istişare etmeliyiz. Bizim için çok önemli bu kanun teklifi, o yüzden siz de toplantınızı bir zahmet gelecek haftaya, işte, ondan sonraya erteleyin. Biz de size doğru dürüst tartıştığımız bir şeyi sunabilelim, uzlaşabildiğimiz bir şeyi sunabilelim.” Ya biz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonundan uzlaşmadan mı bir şey çıkaracağız? Bu, Türkiye için ayıp değil mi? Yani bu kadar hepimiz “Şiddete karşıyız, şiddete karşıyız.” derken bir maddeleri mi görüşemeyeceğiz? Niye görüşemeyeceğiz? Yani çünkü iktidarın yetiştirmesi gereken bir şey olduğu

için mi? Neye yetiştiriyoruz? On yıldır 6284’te ısrarlı takip var ve “Hâkimler her türlü tedbiri alır.” lafı var, bir tane uygulamamışlar ya ama Boğaziçi Rektörü Naci İnci’ye uygulamışlar “Öğrenciler, öğretim üyeleri ısrarlı takip yapıyorlar bana.” diye. Yani Naci İnci’ye uygulanan şeyi kadınlara uygulamamış hâkimler, biz bunu hesabını soramamışız doğru dürüst. Ee? Şimdi, ısrarlı takip suçunu getiriyoruz, çok önemli bir şey olarak getiriyoruz. Tabii ki önemlidir, ayrı bir suç olması önemlidir, bunu defalarca söyledik zaten ama nasıl olacağını bir tartışalım arkadaşlar. Yani buna engel olacak bir aklınız olduğunu düşünmüyorum. İktidar vekilleri, sayın iktidar vekilleri, Fatma Hanım; böyle bir aklınız olduğunu düşünmüyorum. Yani bizim istişare edebilecek olgunlukta olduğumuzu... Değil mi Hülya Hanım? Bir buçuk yıl aynı Komisyonda çalıştık yani o yüzden isim vererek söylüyorum. Yapmayın ya! Ya, kadınlar en azından yapmasınlar yani, erkekleri bilmiyorum.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Filiz Hanım, üç yıldır neyde uzlaştık ki?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama yani, işte, bu yüzden üç günde uçaktan inip de böyle gelirim nasıl uzlaşa yapmak... Uzlaşılamayan ben değilim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam. Tüm arkadaşları bir dinleyelim Filiz Hanım.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Peki ama Filiz Hanım, siz de hiçbir şeyde uzlaşmıyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kusura bakmayın, uzlaşa...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – İktidardan gelen her şeye muhalefet edilirse uzlaşılmaz tabii.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunun kimden kaynaklandığını biraz hep beraber düşünmemiz lazım.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tüm arkadaşları bir dinleyelim Başkanım, ondan sonra...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, bana ama şimdi özel olarak “Neyde uzlaştık sizinle?” deyince sanki ben uzlaşmaz bir kişilik gibi burada...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yok, olur mu? Estağfurullah. Yani tabii ki gönlümüz uzlaşarak çıksın istiyor genel olarak.

Gülizar Hanım’a söz vereceğim.

Buyurun Gülizar Hanım.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

(Uğultular)

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Dinleyebilirsek lütfen.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Evet, lütfen, rica ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; bugün gerçekten içinde bulunduğumuz şartları da dikkate aldığımız zaman böyle bir kanun teklifi üzerinde konuşabilmek gerçekten hepimiz için olumlu bir gelişmedir diye düşünüyoruz. Ancak, geçtiğimiz yıl 20 Martta bu kanun teklifindeki düzenlemelerin birçoğunu bünyesinde barındıran ve bugüne kadar uygulanmayan, uygulansın diye mücadele ettiğimiz İstanbul Sözleşmesi’nden bir gecede ve hukuksuzca cıkıldığının yıl dönümünde, ısrarlı takip ve diğer bazı konuların bir torba yasa içerisinde bugün buraya gelmiş olmasının da altını çizmek isterim. Bugün görüşeceğimiz konu, aslında kanun teklifinin maddelerinde de yazıyor. Biz hep ne dedik? Türk Ceza Kanunu’nda ve 6284’te düzenlenmiş olan hükümlerde bir suç, kadına sırf kadın olduğundan dolayı işlenmişse, ayrı bir özel suç tanımı içerisinde yer alması gerekir ve bu nedenle de Türk Ceza Kanunu’nda böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var demiştik.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Aynen bu kanun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Geleceğim Sayın Başkan.

Evet, aynen bu kanun olmalı ama burada, sadece, Türk Ceza Kanunu’nda, Ceza Muhakemesi Kanunu’nda düzenlendiği için Adalet Komisyonunun ana komisyon olması kabul edilebilir bir şey değil. Bu Komisyonun Başkanı olarak bu Komisyonun hukukunun ve bu Komisyonun görev alanının mücadelesini vermenin öncelikle sizin göreviniz olduğunu düşünüyorum ve bunu yapmalıydınız Sayın Başkan.

Burada, sadece bir kanun maddesini değiştirmiyoruz, bu kanun maddesindeki değişiklik, kadınlara yönelik olması durumundaki ayrı suç düzenlemeleri getiriyor. Yani kadınlara karşı işlenen suçları, kadın olduğu için işlenen suçları düzenlediği için bu Komisyonun ana komisyon olarak bu kanun teklifini görüşmesi, Adalet Komisyonunun tali komisyon olması gerekirdi çünkü bu Komisyonun görev alanı aslında tam da bu düzenlemeler. O nedenle, bu kanun teklifinin geneli üzerinde konuşarak görüş bildirmenin bu anlamda da doğru olmadığını... Ki siz de kabul ettiniz, “Tam da bu teklif, bu.” dediniz aslında. Evet, tam da bu teklif, bu ve bu teklifin gündemi, konusu KEFEK’tir. Adalet Komisyonu tali komisyon olmalıdır. Eğer böyle bir düzenleme gelmemişse, siz de bunun mücadelesini vermeyerek bu duruma gelmişse siz ve tüm milletvekili arkadaşlarımız bu Komisyonunda o zaman şunu yapmalıyız: Bu kanun teklifini madde madde bu Komisyonunda görüşerek Adalet Komisyonuna madde madde asıl görev alanı KEFEK olan bu kanun teklifi hakkında görüşlerimizi çok daha ayrıntılı, çok daha yön verici bir şekilde iletmemiz gerekir. O nedenle, maddelere geçilmesi gerektiğine, maddeler üzerinde tek tek görüşülmesi gerektiğine ilişkin usul tartışmasının ben de lehinde olduğumu ve böyle bir konunun sadece geneli üzerinde tartışarak geçiştirilemeyeceğini ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Sayın Vekilim, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar; ben de herkesi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Tabii ben de önce usulle ilgili bir uyarıda bulunmak istiyorum. Aslında bunu çokça dile getirdik gerek komisyonlarda gerek Genel Kurulda. Ya bu torba kanun mantığının yanlış olduğunu, yasama kalitemizi gerçekten bozduğunu, milletvekillerinin her anlamda öneri ve değerlendirmelerini bir noktada toplamasına engel olduğunu kaç kez söyledik. Ve diyoruz ki meseleleri torba kanun mantığında incelemeyelim ki hem birbirimizle ortaklaşabilelim, öğrenelim, gelişelim, doğrudan buluşalım hem de kamuoyunu daha iyi bir şekilde bilgilendirelim. Ama bu uyarıların ne iktidar partisi yetkilileri tarafından ne de bu düzenlemeleri düzenleyen bürokratlar tarafından hiç ciddiye alındığını görmedik.

Bu teklifte de benzeri hatalar var. Yani sağlık çalışanlarına yönelik şiddet ve kadınlara yönelik şiddet gibi aslında ikisi de ayrı ayrı çok kıymetli, çok önemli olan, çok hayati olan ve aralarında da illiyet bağı olmayan iki düzenlemeyi gene aynı yerde buluyoruz. Yani neden böyle yapıldığını ben gerçekten anlamıyorum, neden böyle yapıyorsunuz? Bizim daha önemli işimiz mi var, daha kıymetli bir işimiz mi var? Yoksa Meclisin gücü ve zamanı mı yok yani bunları ayrı ayrı konuşmaya, ayrı ayrı değerlendirmeye? Ve siz bugün şu an Komisyon toplantımızda torbanın torbasını yapıyorsunuz. Diyorsunuz ki bize: “Genelini konuşacağız. Topu topu 12 madde var konuşacağımız; onları da ayrı ayrı konuşmaya gerek yok, onları da toplu bir hâlde konuşur geçeriz.” Ya bu, torbanın torbası oluyor. Artık, gerçekten bu nokta bence tolere edebileceğimiz, yapabileceğimiz bir şey değil.

Bakın, KEFEK komisyonu kaç yıldır toplanmıyor, gerçek anlamıyla. Bir önerge verdik, dedik ki bir kanun teklifi, ısrarlı takibin ayrı olarak TCK’de değerlendirilmesiyle ilgili bir kanun teklifimiz vardı, verdik. Bununla ilgili imza topladık, kanunsal olarak, yasal olarak hakkımızı kullandık;

toplamadınız. Toplayıp bize verdiğiniz cevap şuydu: “TCK’de düzenlenecek, işte Adalet Bakanlığı bu konuda çalışıyor.” deyip bugüne geldik. Ben kanun teklifini vereli iki yıl olmuş, 2020’de vermiştim ki daha önce de muhakkak veren arkadaşlarımız oldu. Ama şimdi, biz apar topar yani yapacak başka bir işimiz varmış gibi... Bakın, KEFEK komisyonu esas itibarıyla bir tek kanunu görüşmedi ya bir tek kanunu. Tali olarak görüşüyoruz, buradan çıkan raporları ana komisyon ciddiye bile almıyor. Siz, şimdi, bize sanki lütfeder gibi “E, torba olarak bakın getirdik, esasta değiliz, taliyiz; işte görüşelim, geneli üzerinde görüşelim, geçelim.” Bize bakışı, Komisyonumuza bakışı, şu an aynı zihniyetle maalesef sizler Komisyonumuza yapıyorsunuz; bunu doğru bulmuyorum. Topu topu görüşeceğimiz 12 madde var, bunlar kıymetli. Elbette birbirimizden alacağımız, vereceğimiz, öğreneceğimiz çok şeyin de olduğunu düşünüyorum. Burada ortaklaşmayı bilmemiz lazım, konuşabilmemiz lazım. Bu yüzden seçilip buraya geldik. Ama “mış” gibi yapacaksak “çözüyormuş” gibi yapacaksak “sorunla ilgileniyormuş” gibi yapacaksak... Yani o zaman bunu yapabilirsiniz, torba şeklinde görüşüp siz de geçebilirsiniz. Ama ben de bu usulün aleyhinde olduğumu, sizin kararınızın, maddelerin ayrı ayrı görüşülmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Ben de benden önce konuşan hatiplere katılıyorum. Yani KEFEK ana komisyon olmalıydı çünkü konu kadınla ilgili ve çok hassas bir konu. Özellikle neden 20 Martta hızlı bir şekilde bu konunun ele alındığını hepimiz gayet iyi anlıyoruz. Yani İstanbul Sözleşmesi’nden çıkıldığı tarih olan 20 Mart ve herhâlde pazartesi Meclis olmadığı için salı gününe aktarılarak bir rövanş yapılmaya çalışılıyor. Hem kendinizin imzaladığı yani iktidar partisinin ilk imzaladığı İstanbul Sözleşmesi, sonra hukuksuz olarak kaldırılan ve Meclise getirilmeden kaldırılan İstanbul Sözleşmesi ki Sayın Akşener’in Danıştaya başvurusunda bunun kanunsuz olduğu Danıştay başsavcısı tarafından da zaten ifade edilmiş ve işte, herhâlde duruşması görülecektir diye düşünüyorum. Yani, bu sembolik gün, tarih veya icraatlardan kaçınmanızı tavsiye ediyorum açıkçası. Herhâlde siz de İstanbul Sözleşmesi olmazsa biz de kendimize göre sözleşmeyi yaparız -ki öyle iddialarınız vardı- onu yapmaya çalışıyorsunuz. Doğru bir şey değil, böyle hassas konularda bütün partilerin birlikte hareket etmesi gereken ve uzlaşılıyla ortaya koyacağı kanun teklifleri daha önem arz ediyor.

İkincisi, bunları zaten konuşacağız, usule uygun, usule aykırı olup olmadığını konuşmaya çalıştık. Şimdi biraz önce, perşembe günü yollandığı söylendi ama bizler her gün Meclisteki odamızda değiliz, sekreterimiz de izinliydi, mesela ben kendi adıma konuşayım. Yani şurada KEFEK grubumuz var, bunu KEFEK grubunun mail ortamına atabilirsiniz, WhatsApp grubuna atılabilir.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Mail olarak da atılmış Sayın Vekilim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Mail olarak görmedim yani diyorum ya çok...

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – O sizin probleminiz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ama mesela, dün benim elime geçti, ben dün gördüm açıkçası. Yani, teklifim şudur ki: WhatsApp grubuna da atılmasında fayda var.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, WhatsApp grubuna da atarız, mail olarak da.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Çünkü hepimiz çok yoğunuz, hepimiz çok fazla faaliyet içindeyiz; daha iyi tartışabilmenin yolu da önceden elimize geçmesinde.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Elektronik postayla ve odalara gönderildiği için WhatsApp grubundan atmadık, atarız bundan sonra WhatsApp grubuna da.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Toplantı tarihini de istişare etmek gerekiyor.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, yani toplantı... Yani salı günü bugün, bugün gruplar var, çarşamba başka partilerin var.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bakın, yarın Adalet Komisyonumuz toplanıyor, bugün öğleden sonra Sağlık Komisyonumuz toplanıyor.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ama niye bu kadar acele diyorum, Sayın Başkan.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yani, Meclis Başkanlığı böyle bir teklif geldiğinde takdir hakkını kullanarak Adalet Komisyonunu ana komisyon, bizleri de tali komisyon olarak görevlendirdi, biz de en kısa zamanda toplandık.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Peki.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Buyurun Tülay Vekilim.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben teşekkür ediyorum.

Genel görüşmesini yapacağımız bugünkü kanunla ilgili hem iyi hâl indirimi hem de ısrarlı takipte cezaların artırılması her iki başlık da iki usul de kanun teklifi içerisinde tam bir yıldır gerek araştırma komisyonunda gerek bu komisyonda dillendirilen, muhalefetin de aslında özellikle ısrarlı takip ile ilgili -az önce Candan Vekil de ifade etti- kanun teklifi verdiği bir süreç. O yüzden şu cümleleri anlayabilmek mümkün değil “Hani, acele gelmiş. Bir an önce olsun.” cümleleri kabul edilebilir değil. Yıl 2021, tarih 19 Mayıs; bu komisyon, araştırma komisyonu, tüm partilerin temsilcisi olduğu komisyon Meclis bünyesinde bir kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilgili araştırma komisyonu oluşturdu. Şu an Öznur Başkan da burada, o komisyonun Başkanıydı. Dediğim gibi, yıl 2021 ve tam bir yıl, mayısta başladı ilk çalışmasına, mayıstan bu yana da şu an ifade ettiğimiz şu görüşmelerin her biri ama tüm ayrıntılarıyla o komisyonda Türkiye’yi temsilen, kadınlarımızı temsilen Mecliste, bu Parlamentoda, bu salonlarda konuşuldu her ne kadar muhalefet arada terk etmiş olsa da keşke dinliyor olabilseydi. Mesela, bugün çok güzel bir şey daha oldu Değerli Başkanım, komisyon raporunun sonuçlarının ne kadar etkili olduğunu peyderpey uygulamaya da başladığını gösteren güzel örneklerden biri bugün Millî Eğitim Bakanlığımızda yaşandı, il müdürlüklerinde kadın temsiline artmasına yönelik bir çalışma. İki, komisyon sonrası alınan kararlar, mesela ısrarlı takip bu başlıklardan biriydi. Yani çalışmalarda yer alsak, Kıymetli Başkanın perşembe -masamıza iyer aldığı zaman- gönderdiğinde hemen biz acaba genel görüşme itibarıyla ne yapabiliriz, hangi başlıklara yer verebiliriz? Bu konuda AK PARTİ Grubu olarak -az önce Sağlık Komisyonu Başkanımız, Değerli Başkanımız da buradaydı ki sağlık anlamında devrim yapan bakanlarımızdan biridir- acaba katkı ne sunabiliriz diye kendi içimizde beş gündür bu çalışmayı yapıyoruz. Gelmiştir, sekreteryanız vermemiştir, bu tamamen bireysel problemimiz. Bu görev yapıldıktan sonra bugün itibarıyla aradan bu kadar süre geçti, asıl önemli olan, aslında dikkat çekmem gereken şu: Geçen hafta Meclis Parlamento binasında da basın açıklaması yapıldı. Bakın, az önce Öznur Başkana geçtim, Selva Başkanımız bu kanunun ilk imzacısı. Selva Çam Başkanımızla birlikte -Ankara Vekilimiz- Bülent Turan -Grup Başkan Vekilimiz- bu kanunun tüm ayrıntısını kamuoyuyla paylaştı. Sadece ısrarlı takip, sadece iyi hâl indirimi değil bununla birlikte bizim insanımıza, kadınıma, sağlık çalışanlarına bu anlamda bütün ayrıntıyı geçen hafta yine... Yani hadi araştırma komisyonunu terk ettiniz, o ayrıntıları alamadınız ama geçen hafta yapılan basın açıklamasında da bütün ayrıntılar vardı.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sizin basın toplantılarınızı izlemek zorunda değiliz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ama kadını ilgilendiren bir kanun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Masanızda da kanuna dercedilecek bütün başlıklar vardı.

Birinci başlığım bu Değerli Başkanım, konu itibarıyla dikkat çekmek istediğim. Dolayısıyla şu çok önemli: Ben şu hakkı da teslim etmek isterim. Israrlı takiple ilgili kanun çalışması, kanun teklifi veren muhalefet partilerinden de çok değerli vekillerimiz var, AK PARTİ bünyesinde kıymetli vekillerimiz de bunu tıpkı şiddet komisyonunda olduğu gibi bu Komisyondaki değerli vekillerimizin de kanun teklifleri grup düzeyinde var. Dolayısıyla bir an önce bir şey çıkartıyoruz, sanki alelacele bir şeyler yapıyoruz değil, tam tersi, “iki yıl” dedi az önce Candan Vekilimiz, iki yıldır özlemle beklediğimiz ya da kanuna dercetmek adına yapabileceğimiz çalışmaları, bu çalışmayı çok önemseyeceğimizi... Aslında her şey kanunla da öz değil, mevzuatımız o kadar değerli ve o kadar içerikli ki Türk Ceza Kanunu’nu, Medeni Kanun, İş Kanunu hatta Anayasa’da dercettiğimiz yasal düzenlemelerle kadın haklarında Avrupa’dan çok daha güzel mevzuata sahip bir Türkiye’den, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarından bahsediyorum kadına yönelik şiddet başlığında. O yüzden geneli...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Mevzuatta sorun yok, biz uygulanmıyor diyoruz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen, rica ediyorum.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben sizi çok dikkatle dinledim, asla da sözünüze müdahale etmedim. Rica etsem siz de lütfen aynı hassasiyetle dinler misiniz.

Genel görüşme talebinin bu anlamda Değerli Başkanım, yeterli olduğunu ama ikinci olarak da şunun altını çizerek cümlelerimi tamamlayacağım, o da şu: Genel görüşme dahi olsa maddeler dışında ana Komisyona, Adalet Komisyonuna ileteceğiz elbette ama şu anda, birazdan genel görüşmesini yapacağımız kanun içerisinde sizlerin ifade edeceği tüm muhalefet şerhi başlıkların her biri Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyon raporumuzda dercedilecek yani Adalet Komisyonuna gidende virgülüne bile dokunmadan muhalefet şerhleri yer alacak. İki, bugün burada vereceğiniz, genel görüşme içerisinde ifade edeceğiniz tüm önergelerin her biri de yine Adalet Komisyonunda, yarın yapılacak Komisyonda bizim Komisyon raporumuzun bünyesinde yer alacak. Yani hem önergeler hem de bu anlamdaki muhalefet şerhiniz Komisyonda yer alacak. Dolayısıyla özlemle beklenen bir kanun, şu masada iyi hâl indirimi olmasın diyen var mı? Mümkün değil, hayır, herkes bunu talep ediyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olmasın diyen var.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Bu olmasın diyen var mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Var, var.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Yani iyi hâl indirimi olmasın...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Diyoruz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – ...diyoruz, hep birlikte diyoruz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yani olmasına karşı çıkan, evet yani aynı şey.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Üç, ısrarlı takip suç olsun, aynı şeyi söylüyoruz. Israrlı takiple ilgili bu başlıkta, özellikle siz de kanun teklifi vermişken buna hayır diyen var mı? Hayır. O hâlde bu masada inşallah birazdan da yapacağımız çalışmalarla -belki de elbette mutlaka sunacağınız katkılarla da- güzel bir rapor, güzel bir Komisyon çalışması olacağına yürekten inanıyor, Değerli Başkanım teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyorum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yalnız ben bir şeye itiraz etmek istiyorum. Bir kadın vekilin ağzından “kadınlarımız” kelimesini duymak biraz rahatsız edici. Kadınlar hiç kimsenin malı değildir, hiç kimseye tabi değildir.

(Gürültüler)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bence... Başkanım ya, lütfen. Lütfen yani.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Çok zorlama o.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – “Kadınlarımız” değil “kadınlar” diyeceğiz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bayanlarımız mı?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yani “insanımız” da diyoruz. Yani o sahiplenmemiz bir yani ben, tamam...

Başkanım...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Bir şeyin altını çizmek istiyorum: “Biz hiç kimsenin malı ya da aidiyeti değiliz.”

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Böyle gereksiz muhabbetlere devam ediyorsunuz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – “...mız” aidiyet değil ki ya, genel bir şey.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hayır o, sizin kendi düşünceniz. O benim düşüncem, benim düşünceme saygı duymak zorundasınız.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Siz de benim düşünceme saygı duymak zorundasınız.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ve gereksiz değil, siz de bir kadınsınız.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, tamam saygı duyuyoruz.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ben hiçbir kimseye ait değilim ve hiçbir şekilde...

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Tülay Başkanım ne kadar güzel, detaylı, ayrıntılı, usule uygun konuşma yapıyor, bunun sonrasında söyleyebileceğiniz tek şey bu mu Allah aşkına?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen başkanlarım, rica ediyorum.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bunu bir erkek dese anlaşılır, bir bayan diyor ya, bir kadın diyor.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kıymetli başkanlarım, tamamdır.

(Gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Türk Dil Kurumuna söyleyelim, bir çalışma yapsınlar. Bundan sonra hitap ederken dikkat ederiz. Söyleyelim, Türk Dil Kurumu bir çalışma yapsın.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen... Rica ediyorum, rica ediyorum... Rica ediyorum, lütfen...

Gamze Hanım’a söz verelim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Teşekkür ederim.

Tabii, son tartışmadan başlayacağım. Şimdi, her seferinde bize, Komisyonda da aynı ifadelerle gelindi: “Kavramlara takılmayın, kavramlara takılmayın.” Aslında bütün sorunumuz kavramlar oturmadan, kavramlar anlaşılmadan bir şeylerin değiştirilmeye çalışılması. Yani hep dediğimiz bir şey var, bir zihniyet sorunu olduğunu söylüyoruz. Siz eğer bu kavramları sindiremeden birtakım değişiklikler yapmaya çalışırsanız, zihniyetinizi oraya yansıtır dolayısıyla da sonuç elde edemezsiniz.

Şimdi ben, öncelikle, gerçekten üzüntü duyduğumu ifade ederek başlamak istiyorum. Tülay Vekilim de ifade etti, evet ben, KEFEK komisyonunda olan hiçbir kadın milletvekili arkadaşımın zaten iyi hâl ile ilgili, ısrarlı takiple ilgili bu cezalarla ilgili farklı bir düşüncede olduğuna zaten inanmıyorum, hiçbir arkadaşımın böyle bir niyeti yok. Ama şöyle bir sorun var: Burada bulunan her bir arkadaşımız kadın mücadelesinden geliyor. Kadınların yaşadığı sorunları, sokakta yaşadığı, iş yerlerinde yaşadıkları sorunları bire bir bilen ve yıllardır tecrübelenmiş arkadaşlarımız. Bu nedenle de bu Komisyonun doğrudan ana Komisyon olmasının temel gerekçesi de tam da bu. Her bir arkadaşımız, kadınların yaşadığı sorunları bildiği için Adalet Komisyonunda bulunan... Evet, işin hukuki boyutu vardır ama biz zaten sorunun mevzuattan değil uygulamadan kaynaklı olduğunu yıllardır söylüyoruz. O erkek egemen anlayışın yazdığı kanunlar zaten çözüm üretmiyor, kadına yönelik şiddetin, kadın cinayetlerinin olmasına.

Şimdi, bizim eleştirdiğimiz nokta şu: “Ben yaptım oldu.” anlayışıyla bir kanun teklifi olduğunu söylüyoruz. Neden? Bakın, sağlıkla şiddetle ilgili bir kanun teklifi getirdiniz; çıktı, çözüm oldu mu? Olmadı çünkü ortak akıl yoktu. Şimdi, aynı şey burada da var. Diyeceksiniz ki, Tülay Hanım da ifade etti: “Bu, on yıldır tartışılıyor, iki yıldır tartışılıyor.” Biz, iyi hâl indiriminin olması gerektiğini tartışıyoruz ama maddenin ayrıntısına gireceğiz ki “Bunu getirdiğinizde bu çözüm olmaz, bunun böyle olması gerekir.” diye fikirlerimizi söyleyebileceğiz. Zaten genelde biz fikirlerimizi her yerde söylüyoruz, hepimiz ortaklaşıyoruz. “İyi hâl indirimi kaldırılmalı.” Evet ama maddede ayrıntıya gireceğiz ki uygulamada yaşanan sorunlar bir daha tekrarlanmasın.

Değerli milletvekilleri, her gün kanun çıkarmak gibi ne bizim böyle bir zamanımız var ne de böyle bir uygulama pratiği var. Öyle her gün kanun çıkmıyor, çıkardığınız kanunlar doğru hedefe ulaşmalı ki çözüm üretsinsin. Şimdi, “E, biz bunu çıkaracağız.” E, olmadı, yeterli olmadı, iki yıl sonra bir düzenleme daha yapalım. İki yıl boyunca hayatını kaybeden kadınların hesabını hangimiz verebiliriz? Şiddete uğrayan kadınların failinin cesaret aldığı bir uygulamaya dönüşürse, bizim yaptığımız bu teklif failleri umutlarsa hiçbirimiz vicdanen bunun sorumluluğunu kaldıramayız, veremeyiz.

Şimdi, bir diğer önemli nokta: Komisyonu terk etmeyle ilgili yine Tülay Vekilim söyledi. Evet, Komisyonu terk ettik ama vekilim hiç merak etmeyin, her bir tutanağı tek tek okuduk, takip ettik çünkü... Bir taraftan da -şöyle söyleyeyim- gerçekten iyi ki de terk etmişiz, tepkimiz olumlu oldu çünkü kâğıt üzerinde gerçekten olumlu şeyler yazılmış, hakkınızı teslim edeyim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Terk ettiğiniz için değil. Biz Komisyonu kurarken ana hedefimiz kadına yönelik şiddetle mücadele idi. Siz olsaydınız da bu rapor bu doğrultuda çıkacaktı. Keşke olsaydınız, katkıda bulunsaydınız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bulunduk zaten, bir dolu şey...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ama elimizden gelen gayreti sarf ettik.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Evet, ben Mecliste bulunamamıştım rahatsızlığım nedeniyle, emeğiniz için önce teşekkür ediyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ben teşekkür ediyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama şunu da ifade edeyim: Biz Komisyondan, erken yaşta evliliği tartışanların, Lanzarote Sözleşmesi’ne göz dikenlerin, işte, temel evrensel insan haklarının tartışıldığı bir ortam olduğu için ve bizim söz hakkımız kısıtlandığı için çekilmek zorunda kaldık.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Aynen öyle.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama iyi ki de öyle olmuş, şimdi görüyorum, belki olmasaydı burada erken yaşta evliliği savunanların, Lanzarote Sözleşmesi’nin kalkması gerektiğini düşünenlerin fikirleri olabilir. Bu anlamda da ben olumlu bir katkımız olduğunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Gerçekten hoş değil bu yani birbirimizin samimiyetini sorgulamayalım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şimdi, bir diğer soru...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Hiçbirimiz bu gözle bakmıyoruz. Çok yanlış bir bakış açısı.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Müsaade edin, ben bitireyim, size sıra gelince de siz de cevaplayabilirsiniz.

Tülay Vekilim “Basın açıklamasını takip etmeliydiniz.” dediniz. Zaten sorun da bu; biz herhangi bir değişikliğin yapıp yapılmayacağını basından takip etmek zorundayız. Yani ben bu Komisyonun üyesi olarak, bu Parlamentonun bir milletvekili olarak önüme getirilecek, benim onaylayacağım, fikir vereceğim bir yasa teklifinin ayrıntılarını bilmek isterim. Ben, Cumhurbaşkanının, bir parti Genel Başkanının “Müjde” dediği, başlık verdiği ama altını bilmediğim bir maddeyle ilgili nasıl yorum yapabilirim? Ben bileceğim ki gelen teklifi ona göre kendimce bir hazırlık yapayım. Dolayısıyla sorun tam da bu; sorun, bizim getirilecek teklifleri basından takip etmemiz, Meclisin bu anlamda hükümsüz bir şekilde bırakılıyor olması.

En son da muhalefet şerhi; evet, şerhlerimizi yazacağız. “Noktasına, virgülüne dokunmayacağız.” dediniz; zaten dokunamazsınız yani bu bir lütuf değil, muhalefet şerhini olduğu gibi yazmak zorundasınız. Ama az önce de ifade ettiğim gibi, zaten maddelerin geneli üzerinde hiçbirimizin ayrıştığı bir konu yok ama sorun, maddelerde çok ciddi eksiklikler var, uygulamanın düzelmesi noktasında hiçbir öneri... Yani şöyle, olumlu olanlar var ama uygulamada sorun yaratacak ve yasalaştığı an çözüm üretmeme, sorunu çözememe noktasında endişelerimiz var. Bu nedenle ben de maddeler üzerinde bir tartışma yapılması gerekliliğini tekrar ifade ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi sözü Sibel Hanım’a veriyorum. 12’miydi, 13 müydü Vekilim? 13 herhâlde değil mi?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – 13.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Teklif sahibi arkadaşlarımız ve değerli bürokratlar, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, temel aynı sorunla başlıyoruz açıkçası. Biz sabahleyin Komisyona geldiğimizde işte, küçük bir salonda hızlıca görüşülmesinin sağlanması amaçlanmış. Bu konuda, tabii, biraz daha dikkatli olunması gerekiyor çünkü sadece KEFEK üyelerini ilgilendiren bir çalışma değil, uzun süredir beklenen ve gerçekten toplumun temel bir sorunu olan kadına yönelik şiddetle ilgili geç kalmış bir çalışmanın görüşülmesi yapılacak bugün. Hazırlanma aşaması -Komisyon üyesi arkadaşlarımız değindi- daha detaylı, daha kapsamlı, daha kapsayıcı bir çalışma olabilir. Belki Komisyona getiriliş aşaması bile bütün muhalefet partilerinin, bütün sivil toplum kuruluşlarının mutabakatıyla; belki de şerhsiz, Komisyonda sadece bir örnek görüşmeyle bütün topluma deklare edilebilecek bir çalışma olsaydı keşke ama olmadı bu.

Şimdi de benim rahatsızlığım, çok hızlı bir görüşme sağlanmaya çalışılıyor. Gerçekten geldiğimizde, sıkıştırılmış ve oturacak yerlerimiz yok ve küçük bir salonda aceleyle görüşelim gibi bir izlenime biz sahip olduk. Bizim amacımız nitelikli ve sağlıklı bir yasama çalışması. Elbette iktidar partisi milletvekillerimizin getirdiği kanun tekliflerini görüşüyoruz ama bunları nitelikli ve sağlıklı bir ortamda görüşmemiz gerektiğini söylüyoruz biz. Elbette, KEFEK bugüne kadar hiç esas komisyon olmamış; belki de tarihinde anlamlı bir çalışmada esas komisyon olacaktı ve gerçekten büyük bir başarıyla, büyük bir mutabakatla da bir çalışma yapılacaktı: Bu şansını, bu fırsatını yine kaçırdı. Elbette cezai yaptırımlar var, Adalet Komisyonu görüşecek ama olsun bu Komisyona özgü Meclis kamuoyuna belki de bir mesaj verebilirdi ve gerçekten böyle bir algı da yaratılabilirdi. Toplumda bu konuya çok büyük bir hassasiyet gösterildiğinin de belki bir izlenimi yaratılabilirdi. Ama yine sağlık çalışanları var içinde, yine böyle maalesef kabul etmediğimiz, bir işte “torba” dediğimiz bir kanuna dönük bir çalışma yapılmış. Evet, bu cezalar elbette artırılmalı ama bunlar ne kadar etkin olacak? Engelleyemediğimiz, önleyemediğimiz için biz şimdi kanun çıkarıyoruz. Çünkü bir uluslararası sözleşme vardı elimizde, bu uluslararası sözleşmenin amacı da... 2011 yılında imzaladık, sonra akabinde işte, ulusal bir kanun -6284- çıkardık ama bir şey başaramadık, geriye gittik bu konularda, önleyemedik çünkü biz, bu iktidar döneminde gerçekten bütün dünyaya örnek olan, Parlamentomuzun oy birliğiyle kabul ettiği uluslararası bir sözleşmenin gerekliliklerini gereği gibi yapamadık ve engelleyemedik bu süreci ve bugün, karşı karşıya kaldığımız nokta, bir kanun çıkarıyoruz ve kadına yönelik şiddetle ilgili ağırlaştırılmış cezalar getirmeye çalışıyoruz. Yani aslında, bilmiyorum, ülkemiz adına da nasıl bir duruma geldik onu da tartışmak gerekir. Yani kadına ceza var ama bu kadına karşı yapılırsa bunu daha ağırlaştırıyoruz; bunu da bizim belki tartışmamız gerekiyor. Ama ben şuna vurgu yapmak istiyorum: Bu kanun elbette iyi bir kanun, getirildi, çok geç oldu ama yine getirdik çünkü uygulamada sorunlar yaşadık, çözemedik. Hâkimlerin takdir yetkisinden, iyi hâl indiriminden, işte ısrarlı takip... Bu konularda iyi sonuçlar alamadık ama kadına yönelik şiddeti önlemeye dönük bütüncül politikalar da gerekiyor; kadın istihdamı, kadınların temsiliyeti, karar alma mekanizmalarındaki temsiliyeti... Tülay Başkan söyledi işte, Millî Eğitim Bakanlığı bugün ilçe millî eğitim müdürlüklerinde temsiliyetle ilgili bir çalışma yaptırmış değil mi?

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Evet.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ne kadar geç, çok geç gerçekten. E, iş yaşamında eşitlik -pozitif ayrımcılık demiyorum- istihdama katılımları, karar alma mekanizmalarında temsiliyetleri, kadın yoksulluğu... Ya, bunlar da bu şiddeti maalesef o kadar artıran gerçekten yan faktörler. Bunlara dönük de detaylı bir çalışmayı Meclisin yapması gerektiğini düşünüyorum ben. Umuyorum, hepimizin gerçekten çözülmesini istediği bu soruna bu kanun bir çözüm getirir. Ama yine tekrar ediyorum, nitelikli ve sağlıklı yasama faaliyetlerinden ödün vermemeliyiz, mutlaka bunu güçlendirmeliyiz ve bu Komisyon da bunun için bence örnek bir komisyon. Umuyorum, detayları için konuştuğumuzda da detaylı olarak tartışabiliriz.

Söz verdiğiniz için teşekkürler.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi müsaadenizle sözü Nurhayat Hanım’a veriyorum, sonra sözü Neslihan Hanım’a vereceğim.

Buyurun Başkanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, tabii, ben de genel olarak kanun teklifini incelediğimde, olumlu olarak karşıladığımı en baştan söylemek isterim fakat bazı eksiklikler var. Tabii, enine boyuna konuşulması gerektiği fikrine ben de katılıyorum. Mesela, bazı suçlarda kadının mağdur olması hâlinde ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmemiş hürriyeti tahdit suçu gibi... Gözüme ilk çarpanlardan bir tanesi oydu yani bunları uzun uzun konuşmamız gerekiyor.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tabii.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şöyle bir şey var: Şimdi, “uygulama önemli” deniliyor ya; evet, uygulama önemli. Şimdi, insan haklarıyla ilgili, ifade özgürlüğüyle ilgili suçlara baktığımızda mesela, tutuklama olmasın diye sürekli strateji planları, eylem planları, kanun değişiklikleri gerçekleştiriyoruz ama en ufak bir “tweet”le insanların ifade özgürlüğü ihlal ediliyor, hemen tutuklanıyorlar. Kadına yönelik şiddette ise tutuklama olsun, bu tedbire daha sık başvurusun ki caydırıcı olsun diye uğraşıyoruz ama 23 bıçak darbesiyle tahliye ediliyor failler. Hakikaten yani burada anlaşılıyor ki -bu iki örnek- yazılması, kanuna yazılması önemli değil, bunların fikir ve zihniyet anlamında değiştirilmesi ve uygulamaya geçirilmesi, uygulayıcıların dönüştürülmesi gerekiyor ki zaten kadına yönelik şiddetle mücadele eylem planlarının da hepsinde, bugüne kadar yayımlanmış olanlarının hepsinde 1’inci madde “zihniyet dönüşümü” diye başlıyor mücadele anlamında ama hiç zihniyet dönüşümü hiç yapılmıyor. Evet, Tülay Hanım söyledi; Millî Eğitim Bakanlığı, il müdürlüklerinde kadınların artırılmasıyla ilgili yani istihdamla ilgili tedbirler almış. Ben de şimdi duydum güzel ama müfredatla ilgili ne yapılıyor? Asıl zihniyet dönüşümü için yapılması gereken müfredat değişikliği değil mi? Toplumsal cinsiyet eşitliğinin müfredata işlenmesi bizden sonraki nesillerin bunu hayata geçirmesi değil mi? Çünkü zaten yani araştırmacılar söylüyorlar, Bu tedbirleri alsak bile iki yüz yıl sonra gerçekleşecek toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele gerçek anlamda o zaman hayata geçmiş olacak ama bu yok yani. Müfredattaki kitapları hiç inceleyebildiniz mi bilmiyorum ama bir incellerseniz kadının oradaki toplumsal rolünün nasıl betimlendiğini görürsünüz ve buraya yazılan bu cezaların artırılması belki bir nebze caydırıcılık sağlayacaktır ama hiçbir kadının hayatını geri vermeyecektir. O yüzden asıl önemli konuyu atlamayalım diyorum. Bu, tabii, önemli ama zihniyet dönüşümü ve diğer alınması gereken tedbirler, başta eğitim olmak üzere, çok çok daha önemli.

Bir de bu yasalar... Yani şimdi, insanın bir fikri olur bir konuda, bir projesi olur, bir programı olur ve onu sistemli bir şekilde hayata geçirir. Şimdi, bu çocuk istismarı, kadına yönelik şiddetle mücadele konjonktürel olarak geliyor karşımıza yani o günün koşullarında, o günkü siyasi atmosfer, o günkü AB görüşmeleri, o günkü başka kararlar falan, ona göre geliyor. Mesela, 2018 seçimlerinden -önce Sayın Akdağ gitti ama önceki dönemden vekillerimiz hatırlarlar- bir yasa teklifi hazırlanmıştı örneğin çocuk istismarına karşı. Ne oldu şimdi? 2018’den sonra yine iktidar oldunuz, AKP yine iktidar oldu. Yani o dönemden beri çocuk istismarı mı azaldı, bu suçlarla mücadele konusunda görüş mü değişti? Ne oldu mesela? Yani niye örneğin gelmedi, niye yasa teklifi hayata geçirilmedi? Ki kadınlarla ilgili, infazla ilgili hükümler vardı. Niye bugün geldi? Niye değişmiyor bu yasalar? Konjonktüre göre geliyor önümüze, onu da sorguluyorum doğrusu. Benim söylemek istediğim şey bu.

Bir de şunu söyleyeyim: Yani bu kanunlar enine boyuna konuşulmadıkça, özellikle ve özellikle uygulayıcılardan geri bildirim alınmadıkça defalarca değişmek zorunda kalıyor ve tam olarak yansıtmıyor etkilerini. Bir örnek vereceğim: “6284’ü çıkardık.” diye övünüyorsunuz, evet, güzel ama mesela 6284 çıktıktan sonra kadınlar ne yaşadığını biliyor musunuz? Ben avukattım, bir kadın geldi, boşanmak istiyordu -tam ayrıntılarını hatırlamıyorum ama- dövülmüş, şiddete maruz kalmış, bana şöyle dedi: “Ben mahkemeye gittim o yasadaki faydalanmak için ama benden şu kadar harç istediler ve geri dönmek zorunda kaldım.” Yani düşünebiliyor musunuz kanun çıkıyor kadınları korumak için

ama şiddete maruz kalmış, zaten yüzü gözü morluk içerisinde kadınlar mahkeme kapılarından paraları olmadığı için geri dönüyor. Ya, o zaman ben vekillerimize bildirip bunun mutlaka değiştirilmesi gerektiğini söylemişim ve harçlarla ilgili tedbirler alınmıştı. Bunun gibi uygulamalar çok önemli. Mutlaka bütün STK’lerden, uygulayıcılardan, barolardan özellikle görüş alınması, uzun uzadıya konuşulması gerektiğini tekrar hatırlatmak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi Neslihan Hanım’a sözü veriyorum.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli katılımcılar; neredeyse hemen hemen her gün ya bir hekim ya da bir kadın şiddetiyle karşı karşıya olan bir ülkede yaşıyoruz. Ne yazık ki 2018 yılında da Meclis çalışmaya başlayınca hekime şiddet bir torba yasanın içinde yine gelmişti ama o günden bugüne hâlâ aynı şiddetler devam etmekte, değişen hiçbir şey olmadı. O yüzden, öncelikle söylemek istediğim sizlere; kanun çıkarırken gerçekten o kanun hakkında istekli ve samimi olmamız gerekiyor.

Kanunları torbaya doldurmak, torbaya doldurulan kanunları apar topar komisyonlarda onaylatmak artık bir usul hâline geldi ve bu usul de yasama erkine gölge düşürmekte. Komisyonumuz bu teklif özelinde tali komisyon olmamalıydı ve kadın gerçekten bir torba yasa içinde ele alınacak bir konu asla değil, asli komisyon olmalıydık biz kanun teklifinde. Dolayısıyla, ben de arkadaşlarımın usule yaptığı itirazlarına katılıyorum. İnşallah, sonuç iyi olur diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Suzan Hanım’a sözü veriyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bana söyleyecek öyle çok da fazla bir şey kalmadı ama ben de başka bir yerden bakmalarını sağlamaya çalışacağım arkadaşlarımın.

Şimdi, bütün düzenlemeleri yaparken iktidarınız “müjde” “reform” “sıfır tolerans” gibi söylemlerle yola çıkıyor. Maalesef, bu söylemlerin söylendiği her şeyin sonucunu felaketle karşılıyoruz. Nasıl? İstanbul Sözleşmesi “müjde...” Hele o zaman dönemin başbakanları “Evlendiğim nikah masasından sonraki en önemli sözleşme.” falan filan... Ondan sonra bir gecede çıktık. Neden çıktık? Kimse doğru düzgün sebebini bile bilmedi. Sonra, kadına yönelik şiddetle mücadelede sıfır tolerans konusunda aslında “Bu iktidarın mevzuatları da eksik değil.” diye defalarca sizlerin ifadeleriyle duyduk “Mevzuatımız tam, en yüksek mevzuata sahip ülkeyiz.” filan diye ama bu şiddetle mücadele konusunda da defalarca sınıfta kaldık. Her geçen gün şiddet artıyor, ölümler artıyor, kadına karşı yönelen her türlü eziyet artık artmış durumda ve giderek yükselen bu şeyin neden azalmadığını hiçbirimiz belki de düşünmüyoruz. Sürdürülebilir politikalarımız, kararlı irademiz, söylendiği gibi bir alt iradenin oluşmasını sağlamak gibi bir niyetimiz olmadığından diye belki de düşünmüyoruz.

Bu şey de çok manidar: Mesela, CEDAW, GREVIO raporları var, mevzuatlarımızda düzenleniyor, bir sürü raporlar düzenliyoruz. Düzenlediğimiz raporların içeriklerini, tespitlerini, bize olan tavsiyelerini de maalesef hiç uygulamıyoruz. Bunları uygulamadığımız için de sınıandık ve sonuç olarak bütün bunlara rağmen sınıfta kaldınız yani. Ha, bu arada, bu düzenlemenin adının bile varlığının şu anda konuşuluyor olması ileri bir adım, doğru bir adım ancak neden bu noktaya geliyoruz, neden bu sınıanmışlıklar içerisinde bu kadar kötümser düşünmüyoruz biliyor musunuz? Uygulamayanlara karşı da bir müeyyidemiz yok mevzuatlarımızda. Mevzuatlarımızı yapıyoruz, bunları uygulamayanlara hiçbir

yaptırımımız da yok maalesef. Dolayısıyla biz, kâğıt üzerine yazdığımız şeylerin sonuç getirmesini bekliyoruz. Baştan önleyici tedbirleri almıyoruz, koruyucu tedbirleri almıyoruz, mevzuatları düzenliyoruz, düzenlediğimiz mevzuatları uygulamayanlara da müeyyide uygulamıyoruz; sonra sonuç bekliyoruz. Şimdi de korkumuz şu ki bu da bu kâğıt üstünde kalacak.

Ha, bu arada, tabii şöyle bir bakış açınız var, diyorsunuz ki: “Çoğunluk bizde, siz şerhleri yazarsınız, biz noktasına, virgülüne kadar koyarız, koyduğumuz bu şeylere de kendi bildiğimizi gene kanun olarak oradan geçiririz, Meclise gelir, parmaklar kalkar, kimin parmağı çoksa onun dediği olur.” Bu mantıkla hareket edilmesini de istemiyoruz. Bu komisyonların görevi nedir? İstişare. Burada en başta, kanun teklifinin gerekçesinde şey yazmışsınız: “İnsan haklarına saygılı ve sosyal hukuk devleti olma konusundaki kararlılığın bir göstergesi olarak uluslararası yükümlülüklerle uygun bir adım atılmıştır.” Uluslararası yükümlülüklerle uygun bir adım atılmışsa GREVIO, CEDAW raporlarının dikkate alınması gerekir.

Bir de ana felsefenizin insan haklarına dayalı değil, insan haklarına saygılı olmasını da anlayabilmiş değilim. Bütün bu çelişkilerin içerisinde doğrusu tartışmak istiyoruz yani hiç olmazsa bizim önerilerimize dayalı olmayacaksınız bile saygılı olun ve dinleyin lütfen; tartışalım, istişare edelim. Bu komisyonların görevi bu. Eğer bunlar yapılmayacaksa hakikaten bir anlamı yok burada kaybettiğimiz zamanın. Bu arada bir şeyi de söylemek isterim. Ben, Sayın Başkan, sizden rica ediyorum. Sayın Başkan...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Dinliyorum Başkanım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Heyetin Başkanı olarak sizden rica ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Buyurun Başkanım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bakın, geçmiş geçmişte kaldı demeyeceğim. Benim şöyle bir şeyim var yani ben herkese katkı sunmak için elimden geleni yapıyorum bu Komisyonunda, buradaki bütün arkadaşlarımız yapmaya çalışıyor ama buraya gelip kinayeli kinayeli “Efendim, bu gruba, alt komisyona katılırsanız bu tartışmaları bilirdiniz.” yok efendim “Şuradan izleyesiniz.” denilmesini de asla kabul etmiyorum. Neden? O toplantıya katılmamanın sebebi benim. Neden? Çünkü şöyle bir şey düşünüyoruz: Şimdi usul hakkında konuşuyoruz değil mi? Usul tartışmasını konuşurken bu konuşmanın içerisinde bana şöyle diyebilir misiniz: “Ya bir sonraki Sağlık Komisyonunda konuşursunuz ya da bir sonraki heyet geldiğinde siz konuşun, sıranızı o zaman vereyim.” Ya, kardeşim böyle bir saçmalık olabilir mi? Burada bir heyet var, diyelim ki gelen heyetle ilgili konuda konuşacağım, o heyet gidecek, o sivil toplum örgütü gidecek, o kamu kurumu gidecek; biz, sonraki kamu kurumuna, gitmiş olan kamu kurumuna soracağımız soruları yönelteceğiz. Böyle bir saçmalık olabilir mi? Ben bu sebeple ayrıldım bu toplantıdan ve arkadaşlarımız da bu sebeple, bu yüzden... Bu, sebeplerden de biriydi ayrıca ama biz hepimiz burada zaman harcıyoruz, emek harcıyoruz, bir çözüm bulmaya çalışıyoruz; herkesin birbirine gerçekten saygılı olmasını... Belki de siz her şeyi en doğru bilen insanlar olmayabilirsiniz, belki de aklınıza gelmeyen, sizin de hoşunuza gidecek bir şeyler söyleyebiliriz; lütfen dinleyin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben de teşekkür ediyorum.

Öznur Başkanım, Tülay Vekilim bir dakika sataşmadan istiyor, ondan sonra size söz vereyim.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Asla sataşmam mümkün değil. Birkaç cümleyle sadece...

Kıymetli Başkanım, teşekkür ederim.

Komisyonu haksızlık etmemek adına birkaç hatırlatma yapacağım sadece.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hangi komisyona, KEFEK’e mi?

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Bizim Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bünyesinde birçok alt komisyon başlıklarımız oldu ve bunlar içerisinde... Az önce Sibel Hocam söz aldı, bugün belki bu Komisyonunda değil ama bir önceki dönemde çok ciddi emeği var ve biz, ortak komisyonumuzda yurt dışı Türklerle ilgili hiç şerhsiz bir rapor hazırladık. Hatırlarsanız, o dönem 10 bini aşkın avukatlık, davalık kadınlarımıza kolaylık sağlayacak yurt dışı Türklerle, oradaki kadınlarımızla ilgili davalar atıl konumunda kaldı o komisyon raporuna istinaden çıkarılan bir yasal düzenleme sayesinde.

Gamze Vekilim erken yaşta evliliklerle ilgili ifade etti, bu da çok önemli. Bakın, geçen haftalarda, önceki haftalarda Aile Bakanlığımızın hazırladığı raporda erken yaşta evlilikler yüzde 2'lere kadar düştü; sıfır olsun tabii ki tartışılmaz, bu masada hepimizin gayesi, her birimizin gayesi bu. Oranın bu yüzde 8-9'lardan bu kadar düşmesi, Türkiye'de bu kadar düşüyor olması bu Komisyonun... Güldal Akşit Bakanımız zamanında -Allah rahmet eylesin bu vesileyle, Başkanlık etmişti Komisyonumuzda- kız çocuklarımızın erken yaşta evliliğiyle ilgili yine bu Komisyonunda rapor çalışması oldu, devamında bakanlık düzeyinde yapılan diğer çalışmalar da oldu ve bugün eğer o oran var ise burada tüm siyasi partilerin de katkısıyla -az önceki ifade ettiğim yurt dışı Türkler gibi hazırlanan- bütün vekillerimizin katkısıyla bugün Türkiye o orana kavuştu.

Yine, bugün tekrar komisyonumuz var, alt komisyon, Çiğdem Başkan Başkanlık ediyor ama bir önceki dönemde kırsal kalkınma, kadın istihdamı başlığında yaptık ve kadın kooperatiflerle ilgili yasal düzenleme önlerini açan, teşvik sağlayan inanılmaz düzenlemeler getirdi. Yine, bu masada yani bu Komisyonun tüm siyasi partilerinin katıldığı, emek verdiği toplantılar sonrası yasalara dercedilen başlıklarla bu istihdam arttı ama o zaman genel istihdam başlığı vardı; bugün başka, daha farklı alanlara yönelebilmek adına yine Komisyonumuz çalışıyor ve yeni düzenlemeler yapacak.

Ben ayrıntıya girmeyeceğim, sözümü tamamlayacağım. Ben inanıyorum ki kanunun bütünü üzerinden bugün yapılacak konuşmalarda gerek şerh başlığında keşke şerh olmadan çıksa...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Esas komisyon olarak hiç görüşmedik biz onu.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Esas komisyon... Gönül bunu istiyor ama hukuki engellere ve teknik başlıklara takıldığı söyleniyor.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Mücadele etmeliyiz ama yani Sevgili Vekilim.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Yapalım mücadelesini, bizim...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Meclis Başkanına siz gitmiş miydiniz? Daha önceki dönemlerde Başkanla beraber bir heyet Meclis Başkanlığına gitmişti; o yenilenebilir mesela.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Sibel Başkanım ile o heyette vardım. Tali komisyon değil de ana komisyon olsun diye Meclis Başkanımıza gittiğimiz o mücadelede parti ayrımı yapmazken tüm kadın vekillerimiz bunu arzu eder.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Devam etsin.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ama teknik bir başlığa takılıyorsa; mesela, bir kanunda mali bir başlık varsa Plan Bütçe Komisyonuna gitmek zorunda; eğer TCK'yle ilgili düzenleme olmak zorundaysa Adalet Komisyonuna gitmek zorunda.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bunu siz talep ederseniz gerçekleşebilir.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Bu teknik başlıkları anayasal anlamda aşamadığımız için bu olmuyor. Neyse ayrıntıya girmeyeceğim.

Ben teşekkür ediyorum. Birazdan bütünü üzerine yapacağımız görüşmelerde tüm vekillerimizin değerli katkıları olacağına yürekten inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyorum Tülay Vekilim.

Şimdi sözü Öznur Başkanına veriyorum.

Buyurun lütfen Başkanım.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, kanun teklifimizin tüm kadınları korumasını temenni ediyorum ve “Sıfır şiddet, sıfır can kaybı.” ilkesiyle bugüne kadar yapmış olduğumuz, başta Anayasa olmak üzere bütün iç mevzuatımızdaki ve politika belgelerindeki düzenlemelerin elimizi çok güçlendirdiğinin ama uygulamadan kaynaklanan aksaklıkların olduğunun bir kez daha altını çizmek isterim.

Arkadaşlarımız usul üzerinden söz alırken özellikle araştırma komisyonumuz ve KEFEK’le ilgili cümleler iletildiği için, söylendiği için birkaç şey söylemek üzere söz aldım; yoksa teklif üzerinde ve geneli üzerinde sözlerim ve konuşmalarım olacak.

Özellikle, Kadın Erkek Fırsat Eşliği Komisyonunun kurucu üyesi olarak, kurucu Başkan Vekili olarak KEFEK’in kurulmasını çok önemli görmüştük ve bugün bir kez daha ne kadar önemli olduğunun altını çizmek isterim. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu kurduk ve arkasından ilk kurduğumuz alt komisyon Erken Yaştaki Evlilikleri Önleme Komisyonuydu, araştırma ve önleme komisyonu ve onun Başkanlığını yaptım ben. Erken Yaştaki Evlilikleri İnceleme Komisyon Başkanı olarak o raporu bugün çalıştığımız araştırma komisyonunun raporlarını, önerilerimizi nasıl tek tek takip ediyorsak o gün de o Alt Komisyonun önerilerini tek tek takip ettik. Kız çocuklarımızın okullaşma oranlarından alınması gereken tedbirlere kadar, farkındalık ve zihniyet değişimleri, kurum ve kuruluşların yapmış oldukları çalışmalara kadar her birinde kurumları ziyaret ederek “Buralarda hassasiyetimiz var ve takip edilmesi gerekiyor.” diye önerilerimizi ilettik. Ve bugün, kıymetli arkadaşım değerli Tülay Başkanımın ifade ettiği gibi, birçok ülke hâlâ erken yaştaki evliliklerle mücadele ederken UNFPA’nın da yapmış olduğu açıklamalar ve rakamlar; sadece ulusal veriler değil uluslararası veriler de erken yaştaki evliliklerin yüzde 2’lere kadar gerilediğidir. Bu sıfırlansın istiyoruz, bununla ilgili çalışmaları da yapalım istiyoruz. Dolayısıyla, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun önemini vurgulamak adına ve erken yaştaki evliliklere yönelik yapmış olduğumuz çalışmalara istinaden cümlelerim.

Tabii ki kıymetli meslektaşım Gamze Milletvekilimin söylemiş olduğu, Komisyonla ilgili -diğer arkadaşlarımız da söylediler- öncelikle teşekkür için, hakkı teslim ettiği için... Çok önemli bir metin, kaynak metin elinizde oluştu. Gönül arzu ediyordu ki çok samimiyetle, Komisyon esnasında bizim temel hedefimiz kadına yönelik şiddetle mücadelede hepimizin, bütün siyasi partilerin ortak olarak çalışması ve orada, kıymetli arkadaşlarımız Meclis kürsüsünde Komisyon raporumuz görüşülürken de ifade ettiler; girmek, kalmak, çıkmak, o günkü toplantıya gecikilmesi ve toplantının bitiş esnasındaki konuşmalardan kaynaklanmadığını hepiniz çok iyi biliyorsunuz, ben de çok iyi biliyorum. Gerekçeleri 1 ya da 5 tane değil; 1 tane ana gerekçe vardı; o vesileyle, Komisyonun yasak salmak üzere kurulduğunu düşündüğünüz için Komisyonu terk etmişsiniz ama bugün gururla bütün milletvekilleri arkadaşlarıma, uzmanlarıma, kurum ve kuruluşlarımıza, katkısı bulunan herkese canıgönülden çok teşekkür ediyorum. Raporumuz, tespitlerimiz, önerilerimiz bugün hayat buluyor ve bu vesileyle, araştırma komisyonunun bir sene önce kurulmasına vesile olup sonra da nisanda çalışmaya başladığımız andan itibaren hiç kimsenin etkisi altında kalmadan, tarafsız bir gözle, kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla mevzuatın eksikleri dâhil olmak üzere tespitlerimizi yaptık, uygulamadan kaynaklanan aksaklıkların yasal düzenlemelere yansımaları için önerilerde bulunduk ve bugün de o önerilerimiz içerisindeki en önemli konuları teklif hâline getirip, imza altına alıp sizlerin bilgisine sunduk.

KEFEK'in esas komisyon olması, tali komisyon olması... Biz kurulduğumuz zaman da bunu o gün konuştuk ama buna İç Tüzük'ümüzün... Ana komisyon olarak -Ceza Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu görüşüldüğü için- Adalet Komisyonunda görüşülmesi ve ana komisyon olarak da Adalet Komisyonunun belirlenmesi gerekiyor. Bu vesileyle de benim de gönlüm, inanıyorum ki buradaki bütün teklif sahibi arkadaşlarımızın da gönlü Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun ana komisyon olmasıdır ama adaletle ilgili çok önemli... Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu gibi temel kanunlar üzerinde yapılacak olan bir görüşmeyi -KEFEK olarak, ana komisyon olarak görüşülemeyeceğine dair net bilgiler olduğu için- tali komisyon olarak konuşuyoruz. Ama bence bunu ne olur -hepinizden istirhamım- fırsata çevirelim. Usul üzerinde kaybettiğimiz zamanda geneli üzerinde maddeleri görüşürcesine fikirlerimizi beyan etmiş olsak çok daha ciddi katkıda bulunuruz. Benim de var, inanıyorum ki sizin de var. Teklif hazırlanırken de kanaatlerimizi bakanlarımızla, bürokratlarımızla görüştük. Hâlâ eklenebilir mi? Makul ve mantıklı teklifler gelirse neden eklenmesin? Çünkü bir tek hedef var, kadına yönelik şiddetle mücadele ve nitekim bizim raporumuzdaki bu mevzuatsal değişiklikler sadece 3 tane değil. Önümüzde daha bir süreç yöneteceğiz, bu Komisyonunun tespit ve önerileriyle ilgili yasal düzenlemelerimiz daha da gelecek Allah nasip ederse.

Yine, Tülay Hanım biraz evvel söyledi; çok net, uygulamadan kaynaklanan... Hepiniz, Komisyon üyesi arkadaşlarım hatırlayacaklar; bakanlarımız geldiğinde “Lütfen yöneticileriniz kadın olsun, yöneticilerinizden kadın temsili olsun.” diye Komisyonumuzda aleni bir şekilde dile getirmiştik ve Sayın Millî Eğitim Bakanımız yapmış olduğumuz görüşme neticesi çok güzel bir bilgiyi bizimle paylaştı. “Elimden geldiğince, pozitif ayrımcılık ilkesine istinaden her ilde mutlaka il müdürünü atamak isteriz. Eğer atayabiliyorsak il müdürünü atayalım; eğer değilse ehliyet, liyakat ve eşitlik çerçevesinde ama her ilde mutlaka -aynen müftülüklerde olduğu gibi- 1 kadın il müdür yardımcısı olması konusunda hassasiyet gösterelim ve 81 ile il millî eğitim müdür yardımcısı atayalım.” dedi. Komisyonun çıktıları, tek tek ürünleri bugünkü görüştüğümüz yasa gibi devam ediyor.

Hepinizden istirhamım şudur: Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, bugün, hepimizin cezasızlık algısını ortadan kaldıracak “kravat indirimi” dediğimiz mevzu, ısrarlı takip, nitelikli hâllerin bu Komisyonunda çok güzel bir şekilde çıkması, KEFEK'in örnek bir toplantıyla kadınların hiç olmazsa şiddetle mücadelede bu toplantıda ortak kararlar, oy birliğiyle çıkması... Ama önümüzde gene yasal düzenlemeler var, getireceğiniz önerileri oralara da dercedebileceğimizi düşünüyorum.

Ben bu vesileyle arkadaşlarımızın Komisyona katıldığı 16 toplantı için, 24'üncü toplantıya kadar katılan bütün milletvekillerime katkıları için her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Mutlaka bu mevzuatta da değişiklik önerilerimiz içerisinde burada bulunan muhalefet partisi milletvekillerimizin etkileri ve katkıları vardır.

Sadece, son cümlem şu: “Biz olmadığımız için, efendim, erken yaştaki evlilikle ilgili cümleleri buraya öneri olarak getirebiliriniz.” Oraya dur derim. Ben Erken Yaştaki Evlilikleri İnceleme Komisyonu Başkanlığı yapmış ve bununla ilgili mücadele etmiş birisi olarak, Gamze Hanım olsa memnuniyet verirdi ama yoksa ben oraya hiçbir maddeyi dercettirmezdim.

Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım. Komisyonumuzun ve yasa teklifimizin şimdiden hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hemen çok kısa bir, çok kısa...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Gamzeciğim, cevap vermek için söylemedim yani tespit yaptım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Yok, yok, hayır; çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Meslektaşımın iyi niyetinden şüphem yok ama keşke o sözler söylendiğinde orada kendini gösterseydi.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yani bence bu hoş değil.

Neyse ben son sözü...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hoş olmayan nedir Sayın Başkan?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yani biz olmasaydık...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Evet.

BAŞKAN FATMA AKSAL – “Biz o Komisyonda olsaydık bunlar rapora girmezdi.” demek bence Komisyondaki tüm arkadaşlarımıza -başta Öznur Başkanım olmak üzere- tüm uzmanlara gerçekten haksızlık olur.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Yok, gayet de hoş ve gayet yerinde. Siz o toplantıda olsaydınız hakkımızı teslim ederiniz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, teşekkür ediyorum.

Usul tartışmaları yeterince uzadı, daha konuşacağız.

Ben son sözü Filiz Hanıma veriyorum.

Rica ediyorum, kısa lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Değerli arkadaşlar, şimdi, hepimiz galiba kendimizi biraz fazla önemsiyoruz yani sonuçta kamuoyu bir şeyi ister...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Önemsemeyelim mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır ama şöyle bir şey var: “Biz yaptık, biz ettik, şu etti; biz getirdik, biz götürdük...” Şimdi, bu da böyle değil yani burada halkı gerçekten önemsiyorsa biz halkın temsilcileri olarak buradayız ve kadınlar yıllardır bunun mücadelesini veriyor, bu alandaki her şeyde mücadelesini veriyor ve sonuçta bunlar da kanuna dönüşüyor. Arada çok iyi niyetli hâkimler çıkıyor, işte, eskiden 438’i iptal ettikleri ya da -tırnak içinde- namus cinayetlerinde Anayasa’ya aykırılık gördükleri gibi şeyler de yapabiliyorlar. Ondan sonra, bunlar Meclise geliyor, Mecliste de konuşuluyor.

Şimdi, benim buradaki derdim “komisyon” dediğiniz şey -bir kez daha söylüyorum geçmeden, onun için söz aldım- istişare yeridir. Yani Pakize Hanım olsaydı “Filiz Hanım, hep aynı şeyi söylüyorsunuz.” derdi, burada yok, iletirsiniz kendisine. Ama Avrupa Konseyinde bir komisyonda yasalar altı ay, bir yıl tartışılıyor ya. Yani hakikaten bu kadar iyi olamayız, bu kadar akıllı olamayız. Gerçekten onlar şey, biz mi şeyiz yani akılsız da...

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Kendimize haksızlık etmeyelim yani estağfurullah, estağfurullah.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, şunu kastediyorum...

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Türk toplumu zekidir, Mustafa Kemal Atatürk söyledi bunu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, Mustafa Kemal Atatürk de söylese, başkası da söylese söylediğim şu: Ya, Avrupalılar akılsız, biz mi çok akıllıyız?

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) – Aynen öyleyiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, değiliz yani arada o kadar detaylar olabiliyor ki o yüzden “Maddeler üstüne konuşulsun.” diyoruz.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Bence siz de çok akıllısınız, kendinize haksızlık etmeyin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Arkadaşlar, tamam, ben akılsızım, siz akıllısınız yani gerçekten bunu da söylerim, mesele bu değil.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen, rica ediyorum...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tek tek maddelerden bahsediyorum. Ya, ama bir laf da bu kadar yanlış anlaşılmaz ki.

Şunu söylemeye çalışıyorum: Kalkacak, Adalet Komisyonuna gelecek; Adalet Komisyonunda kadınlar açısından bakabilecek insanların bu kadar sağlam olduğuna çok mu güveniyorsunuz? Ben güvenmiyorum yani. Buranın bakabileceğine inanıyorum ben, en fazla buranın...

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Tamam, o zaman hep beraber gidelim, orada da...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman “Bütünü üstünde güzelce değerlendireceğiz.” demeyin.

Mesela, diyoruz ki: “Resen olması gerekir ısrarlı takipte.” Orada onu değerlendirecekler mi? Hayır. Belki orada başka türlü bakacaklar erkekler açısından.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Sayın Vekilim, her partinin temsilcisi var orada da yani diğer partilerin temsilcileri de var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, ne olursa olsun.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Başkanım, burada eşitlik de yok aslında.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, hayır, ben sadece erkekler açısından söylemiyorum.

Burada muhalefet partilerini siz ikna etmek zorundasınız. “Bu istişare gerçekten haddine ulaştı, yeterince istişare ettik ama buna rağmen onlar hâlâ şey yapıyorlar.” noktasında haklı olabilirsiniz. “Ya, bak çok istişare ettik ama hâlâ yokuşa sürüyorlar.” Bunu diyebilmeniz için gerçekten burada bir istişarenin olması lazım, benim ısrarım bundan. Böyle bir istişare bugün olamayacak.

Aynı zamanda, son olarak şunu söyleyeyim: Bu işler o kadar kolay olmuyor yani Öznur Hanım, bir buçuk yıl İstanbul Sözleşmesi Komisyonunda çalışıp ondan sonra, daha rapor hazırlanmadan, elimizden hop diye o alınca biz öyle ortada kalıyoruz ve diyoruz ki: “Ha, o zaman, demek ki her şey laf güzafmış.”

Şimdi, bunu, şu kitapçığı göstererek söylüyorsunuz, -işte, orada dediğim, kendimizi çok önemsemeyelim- zaten bütün kamuoyunun aktardıkları var orada, hepimizin katkıları var ama onun dışında zaten bütün kamuoyunun katkıları var.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Cevap vermek için değil, çok güzel bir şey söylediniz hani sivil inisiyatif... Biz 100 kişi dinledik, 100 tane alan ziyaretlerinde ve 100 de raporlarımızın içerisine dercettiğimiz görüşler var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Öznur Hanımcığım, işte, ben de diyorum ki size: Bunu bir buçuk yıl İstanbul Sözleşmesi Komisyonunda da yaptık ve elimizden alındı.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Biz neticelendirdik.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “Biz neticelendirdik.” dediniz, biz mi neticelendiremedik? Yani Cumhurbaşkanı bir gecede “Hop!” dedi, elimizden aldı bunu. Bunlara hiçbiriniz itiraz etmediniz, yapmayın.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Sayın Başkanlarım, çok teşekkür ediyorum. Gerçekten usul tartışması çok uzadı, biz görüşmelere devam edeceğiz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, bir şeyin yürürlükten kalkması için altı ay antrenman yapmak gerekmez ki gerçi bir gecede oldu zaten.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bir gecede oldu değil mi?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, bir dakikada oluyor yani.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben hepinize çok teşekkür ediyorum.

Aslında benim söylemek istediğim birçok şeyi Kıymetli Tülay Vekilim söyledi.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Meclisin iradesine ne büyük bir saygısızlık yaptığınızı farkında mısınız?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bekliyorum, mucize ama bekliyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Zülfü Başkanım, lütfen...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Mucize ama bekliyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanlarım, rica ediyorum, çok kıymetli başkanlarım...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Geliyoruz, merak etmeyin, sizin muhalefetliğinizi göreceğiz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Geliyor hayal kurmakta olan, doğru.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Geliyor gelmekte olan, gidiyor gitmekte olan.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Geliyor hayal kurmakta olan.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Öznur Başkanım da çok teşekkür ediyorum.

Bakın, burada bu salonda bulunan kadınıyla, erkeğiyle... Bu sadece bir kadın meselesi değil, kadına karşı şiddetin önlenmesi konusu hepimizi yaralayan bir konu. Sadece Türkiye'nin meselesi de değil, bütün dünyanın çözmesi gereken en önemli problemlerden bir tanesi. Tabii, hepimizin gönlü ister, keşke bugün kadına karşı şiddeti sıfırlamış olsak ama bu konuda hep birlikte büyük mücadele verdik ve vermeye devam ediyoruz. Bu kanun teklifi de üzerinde uzun süredir çalışılmış, yani yaklaşık bir yılı aşkın, biliyorsunuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılması Komisyonunun çalışmalarının büyük katkısıyla hazırlanmış bir kanun teklifi.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden maddeleri konuşmuyoruz, nedeni ne yani?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben o Komisyona katkı veren, hangi partiden olursa olsun, tüm milletvekillerimize, STK temsilcilerimize yani her kesimden STK temsilcilerine çok teşekkür ediyorum, gerçekten çok önemli katkılarda bulundular.

Bugün burada tartışıyoruz; Sağlık Komisyonu toplanacak, Sağlık Komisyonunda tartışılacak; yarın Adalet Komisyonu toplanacak, Adalet Komisyonunda tartışılacak. Katılmak isteyen herkes Adalet Komisyonunun toplantısına katılabilir. Adalet Komisyonunda da bütün partilerin temsilcileri var, yani burada sadece CHP temsilcisi var, HDP temsilcisi var ama Adalet Komisyonu belli bir partiden oluşmuyor. Hiç şüphesiz, Adalet Komisyonundaki arkadaşlarımız da gündeme getireceklerdir ama arkadaşlarımız isterse o Komisyonun toplantılarına da hiç şüphesiz katılabilirler.

Ben şimdi usul tartışması yeterince...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden önergelere geçmiyoruz, uzuyor diye mi geçmiyoruz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bir dakika, ona da cevap vereceğim ama bir dakika...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden geçmiyoruz?

IV.- KARARLAR

1.- (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde görüşmelerin yapılması ve maddeler üzerindeki görüşlerin de teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde açıklanmasına ilişkin karar

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bu kapsamda, teklif üzerinde Komisyonumuzda yapılacak görüşmelerin teklifin tümü üzerinde yapılmasını ve üyelerimizin maddeler üzerindeki görüşlerini de teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde açıklaması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kaça kaç?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Böylece, Komisyonumuzda teklifin tümü üzerinde görüşmeler yapılacak ama tekrar burada söylemek istiyorum, tümü üzerindeki...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kaça kaç kabul edildi?

BAŞKAN FATMA AKSAL – 12'ye 7.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Biz 9'uz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Komisyonun tümü üzerindeki görüşmelerinde hiç şüphesiz maddelere ilişkin görüşlerinizi belirtebilirsiniz ve biz raporumuzu yazdığımızda, Adalet Komisyonuna bu raporu sunarken olumlu görüşmeleri sunduğumuz gibi olumsuz görüşmeleri de sunacağız. Tülay Vekilim söyledi, eleştirdiniz ama yani gerçekten de şerh hususunda hepsini raporumuzun sonuna ekleyip Adalet Komisyonumuza sunacağız ve Adalet Komisyonuna -az önce dedim, tekrarlıyorum ama- görüşmelere katılabilirsiniz. Orada bütün partilerin temsilcileri var. Onlar da gündeme getireceklerdir.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, şimdi sayısal çoğunluk var diye “Görüşmeye gerek yok.” deyip onu da oylatırsak bundan sonraki süreç böyle mi işleyecek?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kıymetli Başkanım, bakın, bir oylama yapıyoruz. Bir karar alma...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani ben gerçekten şaşırıyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Karar alırken bir kural var, değil mi? İç Tüzük'ün bir kuralı var.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bundan sonraki kararımız o şekilde mi olacak, “Görüşmeye gerek yoktur.” diye mi kaldıracacağız ellerimizi?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, herkes kendi iradesiyle oyunu kullanır ama İç Tüzük'ün kuralına da İç Tüzük'e de hepimiz uyuyoruz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama çoğunluk yani çoğulculuk değil bizim burada derdimiz, konumuz tartışma da değil.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Avrupa Konseyinden Emine Hocama da bir söz hakkı verelim.

Hocam, buyurun.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Burada çok değerli görüşler oldu ve çeşitli defalar da işte, çoğunluk, el kaldırma, çoğunlukla kabul edilme gibi eleştiriler oldu ama bu dünyanın her yerinde böyle. Filiz Vekil...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben ondan bahsetmiyorum, içeriğinden bahsediyorum.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Bir dakika, bir dakika... Ben lafımı bitireyim mi önce?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yanlış ifade etmeyin ama söylediklerimi.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Ben size zaten cevap vermiyorum, genelde gündeme getirildi dedim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – En son ben söyledim ama herhâlde.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Tamam, ben de cevap veriyorum.

Ben yedi yıldır Avrupa Konseyi üyesiyim. Filiz Vekille de birlikte çalıştık. Orada da yöntem budur.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İstisare dedim ben.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Hatta, daha evvel istisare ve ama...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Görüşmeden bahsettiniz ama ya.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Kararların, raporların nasıl kabul edildiğini biliyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – El kaldırılıyor, tabii ki de o başka bir şey.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – El kaldırılıyor ve çoğunlukla kabul ediliyor. Hiç başka bir şey değil. Sonuçta çoğunlukla oylanıyor. Bu demokratik bir sistem değil midir?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, Emine Hanım, altı ay tartışıldı.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Yani bakın, burada bir yıldır görüşüldüğüne dair bütün herkes söyledi, buna itirazınız var mı? Yok. Demek ki üzerinde görüşülmüş, çalışılmış. Bu süreçlere katılabilirdi ama yani bu el kaldırma, çoğunluk şeyini bir gündemden çıkaralım. O örnek aldığımız Avrupa, siz söylediniz, Avrupa Konseyinde de bu işler böyle oluyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama “Kanunu görüşmeyelim.” diye el kaldırıyorsunuz.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Kimse de karşı tarafı ikna etmeye de çalışmıyor, kimse de açıklama yapmıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bakın, Avrupa’nın...

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Ben sadece yöntemi paylaşıyorum, bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben çok teşekkür ediyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – El kaldırmadan böyle o zaman...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Altı ay tartışma da neden o zaman?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, lütfen karşılıklı konuşmayalım, rica ediyorum.

Evet, şimdi görüşmelere başlıyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama Fatma Hanım...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, size söz verdim ya.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, “Filiz Hanım da söyledi, böyle oluyor.” diye bir şey yok ki.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Filiz Başkanım, sonra tekrar konuşabilirsiniz, ben size az önce ikinci kez söz hakkı verdim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, orada böyle yapıyor, oylamada böyle el kaldırıyoruz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Rica ediyorum.

Şimdi görüşmelere başlıyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Altı ay, bir yıl tartışılıyor kanun teklifi, bunu söyledim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Başkanım, başlamadan bir şey söyleyebilir miyim: Bizim 13.30’da grup toplantımız var, bir ara talep ediyoruz yani aradan sonra devam edelim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ama Meclis açılacak Başkanım yani gerçekten, ara verirse...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Aradan sonra Meclis açılacak ama bizim de grup toplantımız var.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben, Selva Başkanım, şimdi size söz vereceğim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Grup toplantımız var.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biliyorum Başkanım.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Arkasından Meclis açılacak.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi görüşmelere başlıyoruz ve sözü teklifteki...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ne zaman ara vereceğiz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Vallahi bilmiyorum, yani ara verirse zamanımız daha çok azalıyor arkadaşlar...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gecelere kadar çalışabiliriz, niye çalışmıyoruz? Sabaha kadar çalışalım, maddeleri de görüşelim. Neden görüşmüyoruz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ara vermeyi düşünmüyoruz ama arada arkadaşlar çıkıp gelebilirler.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sabaha kadar görüşelim, hani çalışıyorduk.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi, burada bir oylama yaptık. Maddelerle ilgili görüşlerinizi de genel görüşmede bildirebilirsiniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – E, konuşmadan sonra vermeyecek misiniz hemen?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi Başkanım yani “Vermeyelim.” diyor arkadaşlar çünkü Meclis çalışıyor. Bir de zamanımız daha çok olacak.

Ben şimdi görüşmelere başlıyorum ve teklif sahibi...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman onu da vermeyin(!)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – En azından bir havalandırma talebimiz var.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Fatma Hanım ama yani mutlaka bir ara vermemiz lazım. Bu kadar sıkışık, küçük bir salonda ara vermeden devam edemeyiz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi, bakın, burada bürokrat arkadaşlarımız da var. Onlar Sağlık Komisyonuna geçecekler, birazdan Sağlık Komisyonuna gidecekler. Bürokrat arkadaşlarımızın da sözleri var.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Başkanım, ara vermeyelim, devam edelim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, devam ediyoruz Başkanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama olur mu yani gerçekten...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Böyle bir sistem olamaz. Adalet Komisyonu ve Anayasa Komisyonu aynı anda.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben şimdi...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sizin grup toplantınız olsa vermeyecek miydiniz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, bürokratların yetişmesi gerekiyor.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bürokratların işi bu zaten.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İki buçukta değil, yarım saat de olsa bir havalandırma arası verelim en azından.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, arkadaşlar gidecek şu an, bir grup yok.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bir müsaade edin, Selva Hanım bir konuşsun çünkü öbür şeye gidecek.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.-*Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) (Tali Komisyon)*

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kanun teklifinin ilk imza sahibi Lütfiye Selva Çam’a söz hakkı veriyorum.

Lütfen, rica ediyorum arkadaşlar...

Selva Başkanım, söz sizin; buyurun lütfen.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; ben de hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Tartışmaları çok yakinen ve dikkatle takip ettim, notlarımı da aldım. 109 milletvekilimizle birlikte imzaladığımız kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddet eylemleriyle mücadele etmek amacıyla hazırlanan kanun teklifini Komisyonumuzda görüşlerinize sunmak üzere burada bulunuyorum. Değerli heyetinizi de saygıyla selamlıyorum.

Kadına yönelik şiddet fiillerinin engellenmesi, başta devletler olmak üzere tüm toplumların ortak vazifesidir. Tüm dünyada kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalinin engellenecek ve sorumlular hakkında gerekli hukuki yaptırımların gecikmeksizin uygulanmasını sağlayacak önlemler alınmaktadır. Kadına yönelik şiddet, hem uluslararası hem de ulusal düzeyde alınan tedbirlere rağmen varlığını devam ettiren evrensel bir sorundur. Dünya Sağlık Örgütünün son verilerine göre dünya genelinde her 3 kadından 1’i fiziksel, psikolojik cinsel ve ekonomik açılardan şiddete maruz kalıyor. Bugün dünyanın pek çok yerinde kadınlar açlık, savaş, göç ve şiddetten herkesten daha fazla etkileniyor.

Ülkemizde yıllardır kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için birçok önlem alınmıştır. Yapılan çalışmaların tümü, kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalinin önlenmesine ve bu tarz fiillerin sorumlularına gecikmeksizin gerekli yaptırımların uygulanmasına yöneliktir. İktidara geldiğimiz 2002 yılından bu yana kadınların eğitime, iş hayatına ve sosyal hayata daha güçlü bir şekilde katılımı, siyaset alanındaki temsil oranlarının artırılması gibi özellikle de kadına yönelik şiddetin önlenmesi yoluyla çok önemli adımlar attık. Başta Anayasa ve temel kanunlarımız olmak üzere mevzuatımızda kadın-erkek eşitliğinin hukuki zeminini güçlendirdik. Pozitif ayrımcılığın benimsenmesi, kadınların hak kazanımlarının hızlanması, kadının toplumsal statüsünün güçlenmesi ve görünürlük kazanmaları, kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi amacıyla pek çok düzenleme yaptık. Şöyle bir geriye dönüp baktığımızda -fazla uzatmamak için kısa geçeceğim- 2002 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Medeni Kanunu’yla cinsiyete dayalı ayrımcılığı ortadan kaldıran düzenlemeler gerçekleştirdik. 2003 yılında yürürlüğe giren yeni İş Kanunu’nun getirdiği işveren-işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağını belirttik. 2004 yılına geldiğimizde -ki bu

çok önemlidir- Anayasa'nın 10'uncu maddesine "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmünü ekledik. 2010 yılında yapılan son değişikliklerle pozitif ayrımcılık hususunu da içinde barındıran oldukça güçlü bir düzenlemeyi hayata geçirdik. 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, kadının güçlenmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için çok önemli düzenlemelerdir. Bu düzenlemelerin yapılmasında -gerek Kadın Kolları yönetim kurulu üyesi olarak, yürütme kurulu üyesi olarak gerekse Kadın Kolları Başkanlığımız esnasında- buradaki pek çok arkadaşımızın da Öznur Başkanımızla birlikte ciddi bir emeği var. Hepimiz -az önce bir arkadaşımız söyledi- kadın hareketlerinin içerisinde geliyoruz, aynen sizler gibi bizler de bu konuda emek vermiş kişileriz, bunun da altını çizmek istiyorum.

81 ilimizde ŞÖNİM'lerin kurulması, İçişleri Bakanlığımızın uluslararası ödül alan KADES uygulaması hayati önem taşıyan bir uygulamadır.

Cumhurbaşkanımız ilk günden itibaren "kadına karşı şiddete sıfır tolerans" ilkesiyle yaklaşmıştır. Bu, sadece sözde değil aslında uygulamada da altını çizdiğimiz ve arkasından gittiğimiz bir sözdür.

Yapılan bu düzenlemeler ve hayata geçirilen uygulamalar, kadına karşı her türlü ayrımcılığa karşı duruşumuzun, şiddet eylemlerine karşı hassasiyetimizin önemli bir göstergesidir. Bu kapsamda en son kamuoyunda dördüncü yargı paketi olarak bilinen 8/7/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi nitelikli hâl kabul edilerek daha fazla ceza verilmesi sağlanmıştır.

Biz, kadına şiddet konusunda sıfır tolerans ilkesini sahiplenmiş durumdayız. Şiddetle mücadelemizi dün olduğu gibi bugün de yarın da bu ilke doğrultusunda kararlılıkla sürdüreceğiz. Aynı şekilde sağlık çalışanlarımıza -ki iki bölümlü baktığımızda; siz de daha önce ifade ettiniz- bir de sağlıkçılara karşı şiddet boyutu da var. Çalışanlarımızın şiddet görmediği bir gelecek için hep birlikte, var gücümüzle çalışıyoruz, çalışmaya devam edeceğiz. Sağlık hizmetlerinin etkin, verimli ve düzenli bir şekilde sunulabilmesi için, sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmelerini sağlayacak önlemleri almakta kararlıyız.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; AK PARTİ Grubu olarak kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddetle mücadele kapsamında önemli düzenlemeler içeren bu teklifi hazırlarken milletimizin hassasiyetlerini en üst düzeyde dikkate alarak çalışmalarımızı titizlikle yürüttük. Bununla birlikte kadın milletvekillerimiz bu işin içerisindeydi, imzayı atan, atmayan pek çok arkadaşımız bu işin içindeydi. Başkanlığını Sayın Öznur Başkanımızın yaptığı ve raporu 8 Martta Genel Kurula gelen Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun değerli üyeleri de aramızda. Gerçekten çok büyük bir emek verdiler, ben de üyesi olmadığım hâlde birkaç toplantısına katılmıştım. Ciddi bir çalışma yapıldı, burada gördüğünüz gerçekten emek isteyen hatta kaldırmakta zorlandığımız bir kitap hâline dönüştürüldü. Çok kapsamlı bir rapor ortaya çıktı ki Adalet Bakanımız başta olmak üzere pek çok Bakanımızla da Komisyon üyeleriyle birlikte bizzat gidilerek paylaşıldı ve bu konuda da bu işin takipçisi olacakları noktasında da gerek Başkanımız gerekse komisyon üyelerimiz altını çizerek bakanlıklarımızla görüşmelerini yaptılar.

Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Komisyonunun önerdiği bazı maddeleri de içine alan kanun teklifinin maddelerini şimdi sizinle tek tek paylaşmak istiyorum. Malumunuz hepimizin geçmişteki vakalarda şahit olduğumuz mahkemelerdeki iyi hâl indiriminin uygulamaları pek çok eleştiriye muhatap oluyor. Hem kadına karşı işlenen suçlarda hem de çocuklara karşı ve başka bireylere karşı

işlenen suçlarda yapılan indirimler nedeniyle vicdanlarımız sızlıyor ve bu maddeyle, şimdi sunacağım maddeyle bunun önüne geçmiş oluyoruz. Türk Ceza Kanunu’nun 62’nci maddesinde yaptığımız düzenlemeyle takdiri indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçerek maddenin uygulama alanını sınırlandırıyoruz. Ayrıca, failin samimi pişmanlık içermeyen davranışlarını da takdir indirimi nedeni olarak kabul edilmemesini sağlıyoruz. Bu maddeyi açmamız gerekirse, iyi hâl indirimini düzenleyen Türk Ceza Kanunu’nun 62’nci maddesinin (2)’nci fıkrası duruşma öncesi ve duruşma sırasındaki davranışları da iyi hâl indirimi kapsamına alıyordu. Hâlbuki buradaki yaklaşımda kişinin pişmanlığını gösteren herhangi somut bir ifade yoktu. Yeni düzenlemede, pişmanlığını gösteren davranışların esas alınmasını istiyoruz. Nasıl? Mevcut hâliyle maddenin sonunda “gibi hususlar” ifadesi vardı ve mahkemelerimize sınırsız iyi hâl indirimi konusunda değerlendirme ve takdir hakkı kullanma yetkisi vermekteydi ve tamamen hâkimin takdirine bırakılmaktaydı. Yeni hazırladığımız düzenlemeyle duruşma sırasında sadece yargılama yapan mahkemeyi, hâkimi etkilemek için yapılmış, salt şekli davranışların, duruşma sırasındaki rol yapmaların takdiri indirim nedeni sayılmayacağına dair bir hüküm getiriliyor yani bu düzenlemeyle kamuoyunda, kravat takmak, el bağlamak, boyun bükmek ve benzeri hususlar nedeniyle indirim yapıldığı algısı ortadan kaldırılmış oluyor. Dolayısıyla iyi hâl indiriminin bundan sonraki süreçlerdeki uygulamasında kanundan kaynaklanan aksaklıkları ortadan kaldırmış oluyoruz.

Bu konuda yaptığımız bir diğer önemli değişiklik de takdiri indirimin nedenlerinin uygulanması hâlinde gerekçesinin muhakkak kararda gösterilmesini istiyoruz.

Diğer bir madde, kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla bazı suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde cezaların artırılmasını öngörüyoruz. Nitelikli hâl düzenlemesi kapsamında kasten öldürme suçunun cezasının müebbet iken ağırlaştırılmış müebbede, kasten yaralama suçunun cezasının alt sınırının dört aydan altı ay hapse, tehdit suçunun cezasının alt sınırının altı aydan dokuz ay hapse, işkence suçunun cezasının alt sınırının üç yıldan beş yıl hapse, eziyet suçunun cezasının alt sınırının da iki yıldan iki yıl altı ay hapse çıkarılıyor. Ayrıca, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde -bu da sağlıkçılara, ek bir ceza hükmü getiriyor- verilecek cezanın bir bölü altı oranına kadar artırılacağını kabul ediyoruz.

Israrlı takip hepimizin sürekli gündeme getirdiği bir konuydu, komisyon raporunda da bu var. Israrlı takip fiillerinin ilk defa Türk Ceza Kanunu’nda müstakil suç olarak düzenlenmesini sağlıyoruz. Bu maddeyle, ısrarlı şekilde fiziken takip etmek veya haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak fiillerinin mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşturmaya ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması hâli suç olarak kabul edilecek. Böylece suçun cezası altı aydan iki yıla kadar hapis cezası olarak belirlenecek. Israrlı takip suçunun çocuğu ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma kararı verilen fail tarafından işlenmesi hâlleri nitelikli hâl olarak düzenlenmekte ve ceza bir yıldan üç yıla kadar hapis olarak belirlenmektedir. Suçun nitelikli hâli bakımından tutuklama kararı verilebilecektir. Burası da çok önemli, ısrarlı takip suçu şikâyeteye bağlı ancak uzaklaştırma usulüne tabi olmayacaktır.

Diğer bir madde ise kadına karşı işlenen kasten yaralama suçunun Ceza Muhakemesi Kanunu’nda yer alan “katalog suçlar” arasına alınmasını istiyoruz. Bu da hâkimlerin elini kolaylaştıracak bir uygulama olacak. Yine, kasten yaralama suçunun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı veya canavarca hisle işlenmesi hâllerini de kataloga dâhil ediyoruz. Ayrıca, sağlık

çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri nedeniyle işlenen kasten yaralama suçunu katalog olarak hâkim ve savcılar bakımından görünür hâle getiriyoruz. Vekili bulunmayan, özellikle şiddet mağduru olan kadınlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesi sağlanacak bu maddeyle. Bu kapsamda, kasten yaralama, ısrarlı takip, işkence, eziyet ve çocukların cinsel istismarı suçlarında da avukat görevlendirilebilecek.

Sağlık çalışanlarıyla ilgili olan hususlara da kısaca değinmek isterim. Öğleden sonra da Sağlık Komisyonunda bunlar çok daha detaylı bir şekilde görülecek. Sağlık çalışanları hakkında yürütülen suç soruşturmalarında izin müessesesini yeniden ele alıyoruz. Hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis veya tedaviye ilişkin tıbbi işlemler ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesini Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlıyoruz. Daha önce bu kapsamda yapılan şikâyetler bakımından soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre, vali veya kaymakamlar bu izne tabiydi. Şu anda az önce bahsettiğim şekle dönüşecek eğer kabul edilirse. Özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında ise herhangi bir izne gerek görülmeden genel hükümlere göre soruşturma ve kovuşturma yapılabilmekteydi. Düzenlemeyle hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis veya tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanmaktadır. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir. Geçici maddeyle kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 4483 sayılı Kanun'a göre verilmiş ve kesinleşmiş bulunan önceki izinlere dayalı olarak yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar bakımından Kurulun soruşturma izni vermesine ilişkin düzenlemenin uygulanamayacağı kabul edilmektedir. Bitmiş olan, kesinleşmiş olan bu soruşturmalar tekrar gündeme getirilemeyecek. Bu Kurul kimlerden oluşacak, hızlıca onları da söyleyeyim: Bakan yardımcısı; Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları; profesör veya doçent unvanlı 1'i dâhilî, diğeri cerrahi branştan 2 hekim olmak üzere 7 üyeden oluşacak. Ayrıca, Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre başka bir bakan yardımcısının başkanlığında yeni kurullar da oluşturabilecek.

Diğer bir konu ise doktorlarımızı çok ilgilendiren malpraktis konusu. Bu konuda da devletin ödediği tazminat sebebiyle ilgili sağlık çalışanına rücusuna ilişkin bir düzenleme getiriyoruz. Kamu kurum ve kuruluşları ile devlet üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanlarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgisine rücu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verilmektedir. Kurulun yapacağı değerlendirmeler sonucunda rücusuna karar verilen miktar bakımından ilgili sağlık çalışanına dönüşmesini sağlıyoruz. Geçici maddeyle, sağlık çalışanlarının tıbbi işlem ve uygulamaları sebebiyle idare tarafından ödenen tazminatın rücu tahsil edimi istemiyle sağlık çalışanları aleyhine açılan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla derdest olan, hâlâ devam eden davalar bakımından rücu edilip edilemeyeceği ve rücu miktarı konusunda Kurulun karar verebilmesini de sağlıyoruz.

Sayın Başkanım, çok uzun oldu, farkındayım ama detaylı bir şekilde anlatmam gerekiyordu.

Değerli Komisyon üyeleri, tabii, ümit ediyoruz ki bu kanun teklifiyle Ceza Kanunu'nda yer alacak düzenlemelerin, kadına ve çocuklara yönelik şiddetin son bulması için caydırıcı bir işlevi olsun. Keşke bu kanunlara ve düzenlemelere hiç ihtiyacımız olmasaydı. Keşke Başak Cengiz, Özgecan, Şule Çet ve onun gibi pek çok kadın tanıdığı veya hiç tanımadığı biri tarafından sadece kadın olduğu için ve katil kendisinden daha zayıf gördüğü için kasten ve vahşice öldürülmeseydi. Keşke Emine Bulut gibi onlarca anne istikrarlı şiddet olayları nedeniyle ayrılık kararı aldığı için evlatlarının gözlerinin önünde öldürülmeseydi. Elbette kanunların tek koruyucu ya da caydırıcı olduğunu söylememiz mümkün değil. Tüm insanlara ve özelde kadınlara yönelik bütün muameleyi, kötü muameleyi, ayrımcılığı ve şiddeti önlemeyi Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Hükümetimiz, Gazi Meclisimiz -iktidarıyla muhalefetiyle- ve milletimiz kadınıyla erkeğiyle çocuğuyla 85 milyon el ele vererek başarmak zorundayız, başaracağız.

Kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddetle mücadele kapsamında çok önemli düzenlemeler içeren bu kanun teklifinin kanunlaşması sürecinde vereceğiniz katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Selva Başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

Onun da dediği gibi, keşke bu kanunlara hiç ihtiyaç olmasaydı ama maalesef tabii ki bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de ihtiyaç var.

Ben tekrar Başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

Şimdi de sözü Öznur Başkanımıza veriyorum.

Tabii, Öznur Başkanım ve tüm Komisyondaki arkadaşlarımız araştırma komisyonunda inanılmaz bir çaba sarf etti, gayret gösterdi. Ben şimdiden kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Kıymetli Başkanım, söz sizin, buyurun lütfen.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle Selva Başkanımıza ve yıllarını kadın mücadelesine vermiş, kadın mücadelesi için, kadına yönelik şiddetle mücadele için emek sarf etmiş bütün kadın milletvekillerimiz başta olmak üzere bütün milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Yıllardır hepimiz çalışıyoruz; kadının istihdamını çalışıyoruz, statüsünün yükseltilmesini çalışıyoruz ve yirmi yıldır da AK PARTİ iktidarları döneminde Cumhurbaşkanımızın liderliğinde çok önemli kazanımlar elde ettik ve bu kazanımlar sadece mevzuatsal değil, aynı zamanda uygulamadan kaynaklı çok önemli kazanımlardı. Biraz evvel Selva Başkanımız bunları paylaştı ve sizler de hepsini, çok net bir şekilde bu yasal düzenlemeleri ve kazanımları biliyorsunuz. İstihdamından eğitime kadar kadının önündeki çifte standartçı bakışın ortadan kaldırılmasına kadar birçok engeli, insan hakları ihlallerini ortadan kaldırdık.

Beni öncelikle bu yasa teklifinde sözlerime başlarken “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”siz, çifte standartçı dilleri bir tarafa bırakarak mevzunun kadın olduğu ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi olduğu bir süreci hep birlikte yaşamamız gerektiğini düşünüyorum. Bu vesileyle “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”siz, çifte standartçı dili, altını çizerek söylüyorum... Şiddet nereden gelirse hangi kurumdan gelirse hangi partiden gelirse hiç fark etmeksizin ortak bir dille mücadele etmek ve kadına yönelik şiddette ortak bir uygulamayı beraberce yaşatmak gerektiğini düşünüyorum.

Bu vesileyle Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Komisyonunun çalışmaları neticesi çok önemli tespitleri arkadaşlarımızla, milletvekili arkadaşlarımızla birlikte, kurum, kuruluşlarımız, bakanlarımızla birlikte yaptık ve bu uzun, meşakkatli çalışmanın neticesinde de 17 başlık altında önerilerimizi topladık. Bu başlıklarımızın bence mevzuattan da önce gelen bir tespit ve önerisi vardı. Bu tespit, farkındalık ve

zihniyet dönüşümü. Mevzuatsal düzenlemeleri yapsak da eğer bir söylem birliği içerisinde olmazsak ve bu konuda uygulamadan kaynaklanan aksaklıkları çözmek için beraber ortak dili geliştirmesek ne kadar yasal düzenleme yaparsak yapalım, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi etkin hâle getiremeyiz. Bu vesileyle öncelikle, farkındalık ve zihniyet dönüşümü konusunda hepimizin ortak tavırları koymasının gerektiğini düşünüyorum.

Yasa teklifimizde özellikle ülkemizdeki temel insan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmalara uygun olarak başta Anayasa'mız olmak üzere, yürürlükte bulunan kanunlarda kadın haklarını güçlendirmeye, ayrımcılığı ve kadına yönelik şiddeti önlemeye ilişkin önemli düzenlemeler yaptık. Devletin bireyleri koruma yükümlülüğü çerçevesinde yapılan düzenlemeler dikkate alındığında, yasal altyapının ve hukuk sisteminin geliştirilmesinde kayda değer kazanımlar elde ettiğimizi hepimiz biliyoruz. Bununla birlikte kadına yönelik şiddetle mücadele sürecinin etkinliğinin artırılmasını teminen mevzuatımızda da birtakım değişiklikleri yapalım önerilerini yaptık ve Sayın Cumhurbaşkanımızın, kadına yönelik şiddette hedef “sıfır şiddet ve sıfır can kaybı...” Bu ilkeyle yirmi yıldır kadına yönelik pozitif ayrımcılık, Anayasa'nın pozitif ayrımcılık ilkesine istinaden birçok düzenlemeyi de hayata geçirdi ve bir kez daha kadına yönelik şiddetle mücadelenin devlet politikası olduğunu devlet başkanı olarak çok net herkese hissettirdi ve bütün toplumda var olan, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan kravat indirimi ve cezasızlık algısının ortadan kaldırılmasına vesile olacak çok önemli bir teklifi bugün Komisyonumuzda görüşeceğiz.

Bu vesileyle özellikle kadına yönelik şiddet vakalarında verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının her mahkeme tarafından değil, tek bir mahkeme ve bir hâkim tarafından değerlendirilmesi ve bu alanda uzmanlaşmanın sağlanması amacıyla tedbir mahkemelerinin faaliyete geçirilmesini Adalet Bakanlığımız tarafından çok önemli görüyorum. Bu tedbir mahkemelerimizin sayılarının artırılmasıyla birlikte özellikle, tedbir mahkemeleri ihtisaslaşan ve ihtisaslaşacak olan mahkemelerimizdeki kararlar da dâhil olmak üzere, maalesef, “Mahkemede beyaz gömlek giydi, kırmızı kravat taktı.” deyip “Akıllı, uslu oturdu.” deyip -67 yerinden bıçaklayıp- sonrasında iyi hâl indirimi ve denetimli serbestlikle dışarıda dolaşan failleri görünce her birimizin yüreğinin kanadığının altını özellikle çizmem gerekir. Bu vesileyle o toplumsal infiale sebebiyet veren cezasızlık algısının ortadan kaldırılması için “kravat indirimi” ya da “iyi hâl indirimi” olarak bilinen takdir indirim nedenlerinin değerlendirilmesi ve uygulanmasının gerektiğini, Türk Ceza Kanunu'ndaki yapılacak değişikliklerle cezasızlık algısını ortadan kaldırmak adına kadına karşı işlenen suçlarda hükmedilen cezaların etkili şekilde infaz edilmesinin şiddet eylemlerini gerçekleştiren kişiler üzerinde belli bir caydırıcılık unsuru taşıyacağını düşünmekteyiz. Bu vesileyle iyi hâl indiriminin kadına yönelik şiddet suçları nedeniyle hükmedilen cezalarda uygulanmamasına yönelik bugünkü teklifimizin tüm kadın milletvekilleri ve tüm toplumdaki kadınlar ve şiddete karşı olan 85 milyon vatandaşımız tarafından da kabul göreceğini düşünüyorum.

Özellikle uygulamadan kaynaklanan aksaklıklar açısından söylüyorum, ki Yargıtay Ceza Genel Kurulunun daha önceki kararlarında 27/09/2011 122/187 sayılı Kararı olmasına rağmen, maalesef, Yargıtay kararları göz önünde bulundurulmadan iyi hâl indirimleri uygulanmıştır. Bu düzenlemeyle Yargıtay kararları içtihat oluşturmada da bu düzenlemeye istinaden iyi hâl indirimleri, takdir indirimleri kadına yönelik şiddetlerde uygulanmayacaktır. Özellikle katalog suçlarının nitelikli hâllerin, kadına karşı işlenen tüm suçları kapsamasını çok önemli görüyorum ve ısrarlı takip, özellikle 6284 sayılı Kanun'a giren tek taraflı ısrarlı takip kavramı, 6284 sayılı Kanun'a ilişkin uygulama yönetmeliğinde tanımlanmış vaziyette ancak ceza mevzuatımızda şiddetin bir türü olan ısrarlı takip teşkil eden fiillerle bir bütünlük içerisinde ayrı bir suç olarak tanımlanmış ama yaptırıma bağlanmamıştı. Bu sebeple, ısrarlı takip teşkil eden fiiller mahkemelerce huzur ve sükunu bozma, taciz ve sarkıntılık eylemleri kapsamında ele alınmakta ve faillere verilen cezalar caydırıcılık unsuru taşımamaktaydı; bu vesileyle

ısrarlı takip teşkil eden fiiller mağdur ve mağdur yakınları üzerinden ciddi etkiler oluşturmaktaydı. Bu tür vakalarda çok uzun yıllar süren ısrarlı takip fiilleri olabilmekte ve şiddete uğrayan kadınlar ve çocuklar maddi, manevi ve psikolojik olarak zararlar görmekteydi. Bugün ısrarlı takiple ilgili teklifimizi de Mecliste Komisyona getirmekten çok büyük memnuniyet duyuyorum.

Ve sağlıkla ilgili yapılan düzenleme... Bugün hepimizin çok önemli bir günü; hem bir kadın hem de bir sağlıkçı olarak, hem sağlık çalışanlarına hem de kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi için bu teklifi çok önemli görüyorum ve bugünü de çok önemli bir gün olarak değerlendiriyorum.

Ben bu vesileyle, irade ortaya koyarak ihsasıreyde bulunan Kıymetli Adalet Bakanım Bekir Bozdağ'a, önceki dönem görev yapan Kıymetli Adalet Bakanım Abdulhamit Gül'e ve bu konuda yirmi yıldır her mücadelemizde yanımızda olan Sayın Cumhurbaşkanımıza ve önceki Komisyon çalışmalarında bu fikirlerin olgunlaşmasına vesile olan bütün katılımcılara; tekliflerimizi kabul ederek Komisyon dışından Komisyonumuza gelen bütün disiplinlere; kurum kuruluşlara, sivil toplum örgütlerine, meslek örgütlerine, medyaya, sivil toplum örgütlerinin çok kıymetli başkanlarına, sendikalara, her birine, uluslararası kuruluşlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum ve bu Komisyon teklifimizin hayırlı uğurlu olmasını ve "sıfır şiddet, sıfır can kaybı" ilkesinden taviz vermeden yolumuza devam edeceğimizi bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben de Öznur Başkanına çok teşekkür ediyorum konuşmaları için.

Evet, tekrar bu teklifin, inşallah hem kadınlarımız için hem de sağlık çalışanlarımız için hayırlı olmasını diliyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Havalandırma molası verebilir miyiz Sayın Başkanım?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, bir havalandırıyoruz, salonu bir havalandıralım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Mola verelim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, bakın, şimdi mola vereceğiz ama ondan sonra arkadaşlar bir dağılıyor, toparlanamayız, lütfen...

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) – Başka toplantılarımız da var ama. Bir an önce bitirelim ki...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başka toplantılar var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama şimdi, Genel Kurulda oylama olsa AKP hemen ara verip gidecek, kusura bakmayın ama...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sizin grup toplantınız olsa ara vermeyecek miydiniz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, milletvekillerimize söz verelim, ondan sonra da Sayın Bakan Yardımcımız ama Jale Hanım, size söz veriyorum arada.

Buyurun, bir söz vereyim size.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ara talep ediyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Başkanım, bir beş dakika ihtiyaç molası...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ama beş dakika, tam beş dakika sonra...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Yani Öznur Hanım iyi ki söyledi, biz deminden beri söylüyoruz yapmıyorsunuz, Öznur Hanım söylediği hâlde...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Beş dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 13.24

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.37****BAŞKAN: Fatma AKSAL (Edirne)****BAŞKAN VEKİLİ: Hülya NERGİS (Kayseri)****BAŞKAN VEKİLİ: Jale Nur SÜLLÜ (Eskişehir)****SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)****KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara)**

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kıymetli Başkanlarım, değerli vekiller; toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Ben kaldığımız yerden toplantımıza devam ediyorum, ara vermeden önce Jale Hanım’a söz vermiştim.

Jale Hanım, söz sizin.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, her şeyden önce aslında Komisyona girdiğimiz günden beri “Komisyonumuza sevk edilen kanunları görüşelim.” diye ısrarımızı hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum. Dolayısıyla, daha önce Komisyonumuza gelen, 233 tali komisyon ve 5 ana komisyon olarak sevk edilen ve görüşmediğimiz, bekleyen tekliflerimizi, Komisyondaki tüm arkadaşlarımıza özellikle hatırlatmak istiyorum. Hatta biz uzun süredir toplanmayan Komisyonumuzu toplamak üzere -geçtiğimiz yıl sabahki oturumda, sevgili Candan Vekilimiz de söyledi- Cumhuriyet Halk Partisi Tekirdağ Milletvekilimiz Candan Yüceer’in ısrarlı takip teklifiyle Komisyonu toplantıya çağırmıştık. Bugün görüyoruz ki aslında o toplantı çağrımıza yanıt bile verilmemişti Komisyon Başkanlığı tarafından ve bugün görüyoruz ki değişiklik teklif edilen kanun içindeki maddelerden bir tanesi ısrarlı takip. Biz tabii, İç Tüzük 37’ye göre bu teklifi indirdik aslında geçtiğimiz yıl Genel Kurula ve ne yazık ki AKP ve MHP oylarıyla reddedilmişti. Dolayısıyla, bugün aynı kanun teklif olarak geliyor, teklif değişikliğinde var ve bugün kabul edilecek. Bu da şu anlayışı gösteriyor: “Muhalefetten gelecek teklifleri kabul etmiyoruz.” Meclisin ne yazık ki böyle bir yol izlediğini görmekten dolayı duyduğumuz üzüntüyü özellikle paylaşmak istiyorum. Fakat tüm bunlara karşın, ne kadar tali komisyon olarak sevk edilse de Meclise yeni sevk edilen, kadınları, dolayısıyla toplumun tamamını ilgilendiren yasa değişikliği teklifini ilk kez Komisyonda bu dönem için görüşüyor olmamızı sevindirici bulduğumu da özellikle belirtmek istiyorum. Anladığımız kadarıyla -burada deminki oylamada da netleşti- geneli üzerinde, maddelere girmeden konuşacağız. Yine, onda da bir çoğunluk uygulamasıyla karşılaştık ve maddelerin esaslarına girilmesi teklifimiz reddedildi ve öğleden sonra da Sağlık Komisyonunda görüşülecek ve yarın Adalet Komisyonuna gelecek. İşte, kısacası kadına yönelik şiddeti önlemede reçete olarak -yine her zamanki gibi övünülerek- getirilen bir yasa değişikliği teklifinin ne yazık ki enine boyuna görüşmeden Genel Kurula indirilmesi planlanıyor. Bakın, isterdik ki burada bunu görüşürken barolarımızın temsilcileri bulunsun, akademisyenler bulunsun, konunun uzmanları olsun, özellikle de ceza hukuku çalışan akademisyenlerin burada olması gerekiyordu. Ve uzun yıllardır kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda mücadele eden sivil toplum örgütleri burada olsun isterdik ve ne yazık ki süremiz olsun, gerekirse birkaç toplantıda ayrıntılı bir biçimde bunu görüşebilelim isterdik.

Aylardır bir düzenleme yapılacağı konuşuluyordu, işte, hatta Cumhurbaşkanımız da bu konuda, kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik düzenleme yapılacağı müjdesini vermişti. Ancak anlaşılan o ki son ana kadar kimse ne geleceğini bilmiyordu bu düzenlemeyle. Bu düzenlemeler yapılırken aslında akademisyenlerin, yine barolarımızın ve sivil toplum örgütlerinin de görüşünün alınmadığını görüyoruz, anlıyoruz. Anlaşılan yine Meclise hazır bir teklif gelmiş, biz saraydan... Her ne kadar teklif imzacıları burada bize kanunu anlattıysa da anlaşılan o ki yine sarayda bu teklif hazırlanmış ve önümüze getirilmiş olarak biz algılıyoruz olayı. Dolayısıyla biz bu değişiklikten ne umut edeceğiz? Kadına yönelik şiddeti bitirmesini umut edeceğiz. Aslında hepimiz bunun böyle olmayacağını çok açık biliyoruz çünkü sadece cezaları düzenleyerek kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin azalması sonucunu nasıl umut edebiliriz? Tarihsel süreçte de baktığımızda, özellikle suç oranlarının arttığı dönemlerde yasa yapıcıların bu şekilde cezaları artırma eğiliminin ortaya çıktığını görüyoruz ve çoğunlukla, işte, cezanın artırılışıyla şiddetin önleneyeceği yönünde bir şey... Yasa yapıcılar bu yola başvuruyorlar. Tabii cezalandırma, suçla mücadele etmenin en yaygın ve etkin yolu olarak benimsenip uygulanmışsa ve cezalandırmanın amacı da suç işlemeyi engellemek ve suç işleme eğiliminde olan bireyleri bu davranışı gerçekleştirmekten caydırmaksa da bu yaklaşımın tartışmalı olduğu hukuk doktrininde bilinmektedir. Bu çerçevede suç oranlarının azaltılması veya suçun engellenmesi gibi suçla mücadelede cezai yaptırımların nasıl olması gerektiğine ilişkin husus, gerek hukukçular gerek kriminologlar ve gerekse politika yapıcıların... Ve yaptırımların bireyleri suç işlemekten caydırıp caydırmayacağı sorunsalı bu tartışmalarda öne çıkan bir konu olarak dikkat çekmektedir. Ceza ve cezalandırma olgusunun sosyolojik açıdan ne anlama geldiği, işte, ceza yaptırımlarının suç oranları üzerinde nasıl bir etkisi olduğu yani diğer bir deyişle cezalandırmanın gelecekte suç oranını azaltıp azaltmayacağı ve cezai yaptırımların ne düzeyde caydırıcı olacağıyla, yaptırımların suçluluktaki etkinliğine ilişkin araştırma bulgularıyla ilgili araştırmalar ya da istatistiki veriler var mı? Biraz önce teklif imzacısı arkadaşımız, kanunun gerekçesinde bunların hiçbirinden bize söz etmedi. Zira, işte, hukuk doktrininde cezalardaki bu tür değişmelerin suç oranları üzerinde az etkide bulunduğu, diğer bir deyişle de daha sert cezaların marjinal caydırıcı etkisinin sınırlı olduğuna ilişkin savlar da var aynı zamanda. Özellikle de kadına yönelik işlenen suçlarla mücadelede sadece cezaların artırılmasının, suçun bedelinin ağırlaştırılmasının tek başına yeterli çözüm olmayacağını biliyoruz. Aslında bakıldığında da kadına yönelik suçların hepsinin Ceza Kanunu'nda cezai yaptırımlarının olduğunu biliyoruz ve yıllardır söylediğimiz üzere aslında sorun uygulamadaki eksiklikler yani esas sorunumuzun uygulamada olduğunu biliyoruz. Tabii bundan da daha önemlisi anlayış ve bakış açısında çünkü kadına yönelik suçları bütüncül politikalar hâlinde ele almazsak önleyemeyeceğimizi her şeyden önce kabul etmemiz gerekiyor. Bunları böyle çok klasik, klişeleşmiş, yıllardır duyduğumuz, işte, "şiddete sıfır tolerans" söylemleriyle çözemediğimiz, her yıl artan şiddet oranlarıyla karşılaştığımız düşünüldüğünde, bu şekilde klişe söylemlerle çözemediğimiz çok açıkça ortada. Bizim ısrarla söylediğimiz bir şey var ve AKP Grubunun reddettiği bir konu bu çünkü doğumla aile içinde şekillenmeye başlayıp okulda, iş yaşamında geleneksel öğrenilmiş rollerle pekişen toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin temel nedeni olduğunu ve toplumsal cinsiyet rolleriyle sağlanan gücün, erkekten yana eşitlik dengesini bozduğunu biz aslında çok net biliyoruz ve ısrarla bunu savunuyoruz ve erkek egemen düzenin şekillendirdiği toplumsal cinsiyet eşitsizliği de kadına yönelik şiddetin temel kaynağını oluşturuyor. Erkeğin kadından üstün görüldüğü toplumsal cinsiyet düzeninde, erkeğin kadın üzerindeki iktidarını sürdürmesinin aracı olan şiddet de mevcut düzenin sürdürülmesinde bir aracı. Dolayısıyla, biz, kadına yönelik şiddeti oluşturan dinamikleri, mevcut, toplumsal, ekonomik, geleneksel, siyasal ve eğitimsel yapı içindeki ayrımcı ve kadını erkeğe bağımlı kılan mekanizmalardan ayrı düşünemeyiz, bu mümkün değil. Dolayısıyla, kadına yönelik şiddetten söz ederken de mevcut egemen iktidarın mevcut bakış açısını da

görmekten gelemeyiz burada. “Toplumsal cinsiyet eşitliği” tamlamasını kullanmaktan ısrarla kaçınan, kadını bir birey olarak görmeyip sürekli iyi anne, iyi eş düzleminde konumlandıran merkezî yönetim anlayışının on dokuz yıldır şekillendirdiği dinamiklerin şiddetin artışında oynadığı rolü de görmekten gelemeyiz. Dolayısıyla, sadece ceza düzenlemeleriyle suçu önleyemeyeceğimizi de kabul etmeliyiz. Şimdi getirilen düzenlemelerin, sanki böyle, İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmaya yeltenmede bir günah çıkarma olarak özellikle -tarihi olarak- bugün önümüzde getirildiğini düşünüyoruz. Oysaki biliyoruz, hâlâ Danıştayda yargılama süreci sürüyor. Bu, bir anlamda, milletvekilleri olarak oluşturduğumuz Komisyon olarak bizim, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesini de yok saymamız anlamına geliyor aslında. Danıştay Başsavcısının verdiği son mütalaada da -bildiğiniz gibi- Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan uluslararası bir anlaşmadan yetkide ve usulde paralellik ilkesi gereği sadece tek bir erkeğin kararıyla çıkılmasının kabul edilemeyeceği çok açık ve net bir şekilde yer alıyor. Biz bunu kabul ederek aslında, kendi irademizi de yok saymış oluyoruz Meclis olarak. Biz -ısrarla söylediğimiz gibi- 6284’ün ve İstanbul Sözleşmesi’nin yıllardır etkin uygulanması gerektiğini söyleyip duruyoruz.

Ben maddelerdeki ayrı ayrı düzenlemeler üzerine girmeyeceğim; arkadaşlarımızın hepsinin o konuda hazırlıkları var Sayın Başkanım. Dolayısıyla, özellikle de hukukçu arkadaşlarımız maddeler üzerindeki hukuki görüşlere özellikle yer verecekler.

Ben teşekkür ediyor, tekrar tekrar söylüyorum: Bunu sadece cezalarla sağlayamayız. Esas olan, önemli olan, mevcut iktidarın bu olaylara bakış açısı; özellikle liderlerin ayırıştırıcı söylemlerinin, bu konuda yaygın medyanın ayırıştırıcı dilinin çok önemi var. Dolayısıyla, tüm bunları bütüncül politikalar şeklinde ele almazsak asla ve asla şiddeti engellememiz, hiçbir şekilde, sadece cezai düzenlemelerle mümkün değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Biz de her defasında söyledik: Kadına karşı şiddeti önleyeceksek topyekûn bir mücadele gerekiyor. Bu konu, kadınıyla erkeğiyle bir kadın meselesi değildir, daha önce de söyledim. Toplumun tüm kesimini ilgilendiren bir mesele olduğu gibi, siyasi partilerüstü de bir meseledir. Toplumun bütün kesimleriyle bir mücadele gerektiğini Başkanım siz de söylediniz, biz de başından beri bunu söylüyoruz.

Çok teşekkür ediyorum.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi sözü Gamze Hanım’a veriyorum.

Buyurun Gamze Hanım.

Tabii ki Başkanım söyledi ama maddeler üzerinde de görüşlerinizi belirtebilirsiniz; somut önerilerinizi bekliyoruz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Tamam.

Çok teşekkür ederim.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Bugüne kadar bizim Komisyon çalışmalarında, birlikte çalışmalarımızda genelde, usulen parti etkinliklerimiz olduğunda, partimizin programları olduğunda belli bir nezaket içerisinde hoşgörüyü karşılıyoruz ancak bugün bizim partimizin grup toplantısı olmasına rağmen, ısrarlı talebimize rağmen bir ara verilmedi. Ben şunu ifade etmek istiyorum: Bizim talebimiz bir ayrıcalık, bir farklılık değil; bugüne kadar gelmiş bir usul var. Dolayısıyla şunu merak ediyorum: Eğer şu an AK PARTİ Genel Başkanı grup toplantısı yapıyor olsaydı bu toplantı devam eder miydi? Etmezdi. Bunun cevabını çok iyi biliyoruz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Varsayım üzerinden konuşamayız şimdi.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Varsayım değil, bugüne kadar yaşanmışlıklar var çünkü.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yarın göreceğiz onu da zaten.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bugüne kadar herhangi bir yoklama olduğunda, ara talep ettiğinizde, partinin bir etkinliği olduğunda biz bunu nezaketle, hoşgörüyle karşıyoruz çünkü bugüne kadar böyle bir usul var ama bugün partimizin grup toplantısına katılmak için ara verme talebimizi reddettiniz. Ben bunu âdeti siyasi bir baskı olarak nitelendireceğim. Çünkü biz ısrarla bir uzlaşıdan, bir ortak akıldan, beraber hareket etmekten bahsettikçe siz bizi ısrarla fikirlerimizi söyleyemeyeceğimiz, bizim fikirlerimizin önemsenmediği... “Bizim oy çokluğumuz var.” diye az önce söylediniz, çoğunluk... Elbette ki demokrasilerde kurallar vardır, bundan yana hiçbir sorun yok ama bazı usul ve teamüller vardır ki bunlar zaten yazılı kural olmaz, bu da karşılıklı nezaket gerektirir. Bu anlamda ben bu durumu kınadığımı ifade etmek istiyorum.

Şimdi, konumuza gelirsek, aslında her zamanki gibi bir AKP klasiği teklifle karşı karşıyayız. Hem bir torba kanun hem de teklifin hazırlanma aşamasında... Hani hadi muhalefeti yok sayıyorsunuz zaten, kadın örgütlerini niye yok sayıyorsunuz, ortak akıl niye yok sayıyorsunuz? Dolayısıyla, aslında zaten teklife bakınca evet, genelde başlık hepimizin yıllardır dile getirdiği, olması gereken ifadeler ama teklifin ayrıntısına bakınca zaten bir ortak akıl, uzlaşma gibi bir derdinizin olmadığını da çok net görüyoruz. Dolayısıyla ben sonda söyleyeceğimi başta söyleyeyim: Bu teklifte bu düzenlemeyle kadına yönelik şiddetin önüne geçileceği, kadın cinayetlerinin önüne geçilmesi noktasında kadınların lehine bir çözüm üreteceğini düşünmüyorum. Umarım ben yanlış çıkarım. Ya, bunu da çok net bir şekilde samimiyetle söyleyeyim ama uygulamada maalesef -bunun olumlu geri dönüşünü- hep birlikte umarım yaşayarak görmeyiz kadınların lehine bir düzenleme olmadığını. Neden? Çünkü hep söylediğimiz ve ısrarla altını çizdiğimiz bir şey var: Kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri için ancak bütüncül bir politikayla çözüm üretilebilir. Şimdi, siz bu teklifte cezayı artırıyorsunuz -tırnak içerisinde- caydırıcılığı artıracığını düşünüyorsunuz -ki ben getirilen teklifin bu anlamda caydırıcılığı da artırmadığını düşünüyorum, ona birazdan geleceğim- ama değerli milletvekilleri, suçu önleyen unsurların başında şüphesiz, cezanın ağırlığı var ama cezanın mutlak olması daha önemli. Yani bu suçu işleyen kişi bilecek ki “Ben bu suçu işlersem yırtamam bu işin sonucunda.” Ama şu an ülkede öyle bir infaz sistemi var ki evet, kâğıt üzerinde biz cezaları da artırabiliriz, altı ayı dokuz ay yapabiliriz, iki yılı beş yıl yapabiliriz ama infazı öyle mi? Değil. Bugün on yıl ceza alan bir kişi hiç yatırı olmadan, elini kolunu sallayarak dışarı çıkabiliyor ya da siz yıllardır işte, adı “af” olabilir, adı “Covid salgını” olabilir, “Ya, nasıl olsa paraya çeviririm, ben bu işten yırtarım.” diye insanların bilinçaltında böyle bir gerçek varken gerçekten de mahkemelere gittiğimizde katiller şunu çok net biliyor: “Üç beş yıl yatarım, çıkarım.” Çünkü gerçekten üç beş yıl, hatta o kadar bile yatmayıp çıkıyorlar. Dolayısıyla infaz sistemiyle ilgili cezaların kâğıt üzerinde olmasının önemi bir yere kadar ama bir sonraki sorun bunun uygulanıp uygulanmadığı.

Şimdi, bir diğer önemli nokta, bu madde gerekçesinde şunu yazmışsınız: Yani sanki sadece kanunlarda bir sıkıntı var, devlete bir yükümlülük yüklenmiyor, her şey gayet güzel, sadece “Kanunda biz düzeltirsek her şeyi düzeltiriz.” Hayır.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Düzeltmeyelim mi kanunu?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Uygulamada çok ciddi sıkıntı var, toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışında çok ciddi bir sıkıntı var ve en önemlisi, devletin yükümlülüklerini yerine getirmesi noktasında çok ciddi bir sıkıntı var; buna gerekçelerde değinilmemiş.

Şimdi ben kısaca maddeleri de hızlı hızlı... Geneli üzerinde dedik ama maddeleri üzerinde de ayrıntılı birkaç şey söylemek istiyorum. Şimdi, “yargılama sürecindeki davranışlar”ı “yargılama sürecindeki pişmanlığı gösteren davranışlar” olarak değiştirmişiz. Şimdi, döne döne okudum, acaba ben mi anlamadım yani başka bir şey mi söylenmek isteniyor. Zaten pişmanlık hâkimin takdirinde olan bir şey, hâkimin takdirinde olan bir uygulamayı yine hâkim takdirine bırakmışsınız. Şimdi, değişiklik bunun neresinde? Ha, diyacaksınız ki: “Pişmanlık mahkemeyi yanıltabilir, onun için biz oraya ‘samimi pişmanlık’ ifadesi kullanalım.” Kime göre? Samimiyetsiz bir pişmanlık mı var? Gerekçede yazmışsınız, samimi pişmanlığın tanımını yazmışsınız ama Allah aşkına, hangi hâkim bir kararı verirken maddenin gerekçesine bakıyor? Ayrıntıda siz “samimi” ifadesini kullanarak hâkimin takdirine bırakmışsınız. Bana göre samimiyet göstergesi, eğer orada ağırsa, evet, gerçekten samimi bir pişmanlık göstergesi ama size göre böyle olmayabilir. Başını yana eğer, işte, ne bileyim, hiç konuşmaz yani bu... Ve şöyle bir gariplik var; gerekçelerde ve maddede şunu söylemişsiniz, demişsiniz ki: “Biz burada indirimi netliğe kavuşturduk.” Yani indirim gerekçesini netliğe kavuşturduunuz. Vallahi, ben bu maddede tek bir netlik gördüm; bu madde, dostlar alışverişte görsün maddesi. Bu anlamda, netlik konusunda söyleyebileceğim şey bu.

İkincisi, kravat indirimiyle ilgili olan kısmı okuduğumda şunu söyledim: Ya, bihaber yani bu kanunu hazırlayanlar gerçekten o halk arasında bilinen kravat indiriminin, sadece kravat taktığı için mi indirim olduğunu zannediyor? Ben bir sürü davaya gidiyorum, kravat takıp da “Pişman değilim.” deyip indirim alan birine rastlamadım. Ha, olabilir, çok istisna, belki vardır ama kravat taktı diye bir indirim zaten uygulanmıyor; kişi beraberinde pişmanlığını ifade ettiği için bu indirimi alıyor. Dolayısıyla, yani bu maddeyi yazanlar keşke bir kadın davasına gitseydi ya da bu kadın davasını takip eden sivil toplum kuruluşlarının fikrini alsaydı bu maddeyi zaten bu şekilde yazmazdı.

“Takdiri indirim için kararda gerekçe gösterir.” demişsiniz, hemen akabinde kendiniz Anayasa’nın 141’inci maddesine atıfta bulunmuşsunuz. Doğru, zaten hukuk devletinde gerekçesiz bir mahkeme kararı olmaz, olursa orası hukuk devleti olmaz. Eğer böyle bir şey varsa bu bir pekiştirme maddesidir yani şunu diyorsunuz hâkime: Sen iyi hâl indirimini vereceksen bunun gerekçesini yazacaksın. Pekiştiriyorsunuz. Neden? Çünkü siz de biliyorsunuz, uygulamada çok ciddi sıkıntı var. Demek ki gerekçesiz karar yazan bir hâkim var bildiğiniz, bunun gereğini HSK’nin yapması gerekirken siz kanunla bunu pekiştirmeye çalışıyorsunuz. Bence tek kelimeyle bu maddede bunun olması uygulamada sorun olduğunun çok net bir şekilde itirafı.

Şimdi, 2’nci maddeye geldiğimizde, işte, kasten öldürme, yaralama, işkence, eziyet gibi suçlarda “kadına karşı” ibaresiyle cezaların alt sınırı arttırılıyor denmiş. Bu da aslında meseleden ne kadar bihaber olduğunuzun bir ifadesi. Niye? Zaten “kadına yönelik şiddet” ve “kadın cinayeti” tanımında farklılığımız var. İşte, Araştırma Komisyonunda İçişleri Bakanlığının verisi ile kadın derneklerinin verileri birbirinden farklı çünkü “kadın cinayeti” ve “kadına yönelik şiddet” tanımında bir sıkıntı var. Bu nedenle şimdi, siz buraya, bir kere bu maddede “kadına yönelik şiddet” dediğiniz zaman, ben hukukçu değilim ama bu maddenin Anayasa Mahkemesinden döneceğini biliyorum; öyle olması gerekir çünkü eşitlik ilkesine aykırı. Neden? Bir kadın bir erkeği öldürdüğünde daha az ceza alacak bu maddeye göre, bir kadını öldürüldüğünde daha fazla ceza alacak. Bu hakkaniyetli bir cezalandırma sistemi değil, eşitlik ilkesine aykırı.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – O zaman Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki pozitif ayrımcılığın da aykırı olması gerekiyor yani, o mantık doğru bir mantık değil.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Müsaade edin, bitireyim.

Bunun için ne yapmak gerekiyor? Bu maddede “kadına şiddet” tanımını açmanız gerekiyor. Bakın, Komisyonda, çok güzel yazmışsınız, 195’inci maddede şöyle bir ifade kullanmışsınız: “Belli bir şiddet türünün genel şiddetten ayrılabilmesi için ve toplum tarafından bir farkındalık, toplumsal sorun hâline dönüşebilmesi için o şiddet türünün tanımlanması gerekiyor ve devamında, kadına yönelik şiddetle mücadelenin ilk basamağı kadına yönelik şiddetin özel bir şiddet türü olduğunun tanımlanması gerekiyor.” Çok doğru, gerçekten çok güzel, doğru bir ifade. Şimdi, siz kadına yönelik şiddetin, kadın cinayetinin toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklı olduğunu, cinsiyetinden kaynaklı olduğunu bu maddeye yazmadığınız sürece buradan bir sonuç elde edemezsiniz. Bu nedenle de buraya “kadına yönelik şiddet” ile “kadın cinayeti” tanımlarının o İstanbul Sözleşmesi’nde olduğu gibi açık bir şekilde, çok net bir şekilde yazılması ve kuralların yani cezayı artıran koşulların -eş, boşanmış eş, sevgili, beraber yaşama; bunların hepsi olabilir, bunların hepsi olmalı da- her maddede tek tek yazılması gerekiyor.

Bir diğer önemli nokta, çocuğun gözü önünde işlenen suçların daha farklı bir ağırlaştırıcı özelliği olması lazım. Hem çocuğun annesini hayattan koparıyorsunuz, çok ciddi bir travma yaratıyorsunuz. Farklı bir ağırlaştırıcı gerekçesinin, çocuğun gözü önünde olduğunda muhakkak olması gerekiyor.

Bu nedenle de bizim en büyük sorunumuz, zaten bugüne kadarki çıkardığınız... “Evet, şu kadar mevzuat çıkardık, bu kadar şey yaptık.” diyorsunuz ama temelinde kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını yazmadığınız sürece bugüne kadar sonuç elde edemediğiniz gibi bundan sonra da sonuç elde edemeyiz. Bu kavramın çok net bir şekilde bu maddelere yazılması gerekiyor, yazılmazsa da zaten bu işin felsefesine aykırı ve eşitlik ilkesine aykırı; ben Anayasa Mahkemesinden de döneceğini düşünüyorum.

Bir diğeri, her başlıkta, her maddede “caydırıcılık, caydırıcılık” demişsiniz. Mesela, dört aydan altı aya, işte, tehditte altı aydan dokuz aya, eziyette iki yıldan iki yıl altı aya... Yani bunu görünce şöyle yorumladım: Belli ki kadına bakış açınız gibi sembolik bir ceza artırımı olmuş çünkü -konuşmamın başında da ifade ettim- bir kişi bir suçu işlerken kâğıt üzerindeki cezaya bakmıyor, ne kadar yatıp çıkacağına, bu işin infazına bakıyor. Bugün on yıl alan bir kişi... Yani şunu yapıyorsunuz siz: Üstten suyu dolduruyorsunuz, alttan kapağı açmışsınız, su akıyor. İstedığınız kadar yukarıdan suyu doldurun, aşağıdan aktıktan sonra bir çözüm üretemezsiniz.

Yine, şiddetle ilgili ne diyeceksiniz? Hani az önce ifade ettiniz “Sizin çözüm önerilerinizi bekliyoruz.” diye. Bir kere, bir suçun özellikle kadın davalarında caydırıcı olabilmesi için o kişinin -az önce de ifade ettim- bu işten yırtamayacağını bilmesi lazım. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kadın davalarında olmamalı, para cezasına çevrilmesi kadın davalarında da olmamalı. Bir gün bile olsa bu kişi hapis cezası yatacağını bilirse asıl caydırıcılık böyle olur.

Bir diğeri, maalesef, mahkemelerden çıkan kararlar kadın katillerini cesaretlendirdiği gibi siyasilerin söylemleri de kadın katillerini cesaretlendiriyor. Siz bir taraftan kadına yönelik şiddetle ilgili teklifi getirirken bir taraftan 8 Martta haklarını arayan kadınlara polis zoruyla engel olmaya çalışırsanız, bir taraftan hukuksuz bir şekilde altın sözleşmeden bir gece yarısı çıkarsanız, bir taraftan kadınların sembolik gözle onların kazanılmış nafaka hakkı gibi haklarına göz dikerseniz zaten en büyük cesaret örneğini bu söylemlerinizi sizler vermiş olursunuz.

Bence en önemlisi ve olmamasına çok şaşırdığım maddeler -aslında şaşırmadım da çünkü biz bunu Komisyon toplantılarında da Yargıtay üyeleri geldiğinde tartıştık, bu konu üzerinde de tartıştık- tahrik indiriminin olmaması. Hemen hemen gidebildiğim tüm kadın davalarında bütün katiller sözleşmiş gibi aynı şeyi söylüyor: “Namusuma laf söyledi. Erkekliğime laf söyledi. Çok seviyordum.” İşte, en son Hatice Kaçmaz örneğinde de gördük, teklifini kabul etseydi öldürülmeyecekti. Şimdi, siz “töre, namus

-sözde namus- gelenek, aşırı sevgi” adı altında bu cinayetleri meşrulaştırdığınız zaman, kanunla bunu düzeltmediğiniz zaman katil bilecek ki... Oraya gittiğinde “Çok seviyordum, öldürmek istemedim, teklifimi kabul etseydi öldürmeyecektim.” dediğinde bu işten yırtılabileceğini çok net bir şekilde biliyor. Ha, tabii, şunu ifade edeyim: Aslında, bu teklifi hazırlayanlar tarafından... Yani tahrik indiriminin buraya konulmaması demek, siz, Hatice Kaçmaz’ı öldüren Orhan Munis’e verilen iyi hâl indiriminin normal karşılıyorsunuz demektir; bunun başka bir açıklaması yok. Siz de o hâkim gibi “Eğer evlilik teklifini kabul etseydi öldürülmeyecekti.” anlayışıyla... Hani her ne kadar “Vicdanımız kanadı.” diye açıklamalar yapsanız da bu kadar önemli bir maddenin bu teklife konulmamış olması bence o kişilerle empati yapıldığının, aynı şekilde düşünüldüğün de çok net göstergesi.

10’uncu maddede baroların ücretsiz avukatlık talebi doğru bir talep ama bunun yanında baroların davalara müdahilliklerinin de eklenmesi gerekiyor çünkü davalarda -örnek veriyorum, İstanbul Sözleşmesi’nden biz çekilmemişken- baroların, uluslararası sözleşmeden kaynaklı sivil toplum kuruluşlarının müdahillik taleplerinin kabul edilmesi gerekiyordu. Galiba bildiğim tek bir davada kabul edildi bu, onun dışındaki hiçbir davada, hemen hemen hiçbirinde baroların müdahillliği kabul edilmedi. Bu anlamda da düzenlemeye bir ekleme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Son olarak da şunu ifade edeyim: Neden bu teklifin çözüm olmayacağını düşünüyorum? Çünkü bu teklif sonuca yönelik, nedene yönelik bir teklif değil. Kadın cinayetlerinin, kadına karşı işlenen şiddetin köküne, temeline inmediğiniz sürece, sadece sonuca yönelik, sadece cezayı artırarak bunun önüne geçmeniz mümkün değil; bugüne kadarki tecrübeler de zaten bunu gösteriyor.

Şimdi, mantık şu: Neden köküne inmeniz gerekiyor ama inmiyorsunuz ısrarla? Çünkü şu bakış açısınız: Biz kadınları pembe otobüslerle ayırırsak, kadınları pembe üniversitelerle ayırırsak, kadınları toplumsal hayattan izole eder eve kapatırsak şiddete uğramaz. Düz mantıkla doğru ama zihniyet sorunlu işte. Dolayısıyla bu bakış açısına sahip olduğunuz sürece, bu zihniyeti, bu temeli değiştirmediklerimiz sürece sorunun çözülmesi mümkün değil. Yine “Ben yaptım, oldu.” anlayışıyla sivil toplum örgütlerinin yok sayıldığı, muhalefetin yok sayıldığı ve “Biz yaparız olur, olmazsa üç beş yıl sonra bir kanun daha yaparız, o da olur, o arada ölen kadınlara zaten Allah rahmet eylesin.” anlayışıyla yapılmış özensiz bir teklif. Maalesef, üzülererek söylüyorum: Ben bu teklifin kadına yönelik şiddete, kadın cinayetleri konusuna derman olmayacağını düşünüyorum. Hatta ve hatta bu hâliyle yani bu kadar sayının artmasına rağmen katilleri daha da cesaretlendireceğimiz... Çünkü, şundan dolayı onu söylüyorum: Bir artırım yapıldı ama yatağı yok bu artırmanın. Olumlu maddeler var, onu ifade edeyim ama muhalefetin ve iktidarın bu kadar ısrarla yıllardır vurguladığı bir şeyde “Ya, yapıla yapıla bu düzenleme mi yapıldı?” anlayışıyla karşı karşıya kalacağımızın endişesini taşıyorum.

Yine ifade edeyim: Umarım ben haksız çıkarım, umarım gerçekten kadınların yaşam hakkına bu teklifle sahip çıkarız ama üzülererek, tarihe ve tutanaklara not düşmesi açısından, bu teklifin ben caydırıcılığı olduğunu ve kadına yönelik şiddeti engelleyeceğini düşünmüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FATMA AKSAL - Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi sözü Sayın Şenol Sunat’a veriyorum.

Şenol Hanım, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bugün burada Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni görüşüyoruz.

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki teklifi incelediğimizde bu teklifin kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesine çok uygun olmadığı ortada. Evet, hem kadına hem de hekimlere ve sağlık çalışanlarına yönelik işlenen şiddet suçlarının cezaları artırılıyor. Burada şunun tespitini hepimizin çok iyi yapması gerek: Kadına veya sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanlar cezaların azlığına güvenerek mi bu suçları işliyorlar? Hayır. Sayın Komisyon üyeleri, bu cezaların etkin infazları olmadığı için daha çok bu suçların caydırıcı olmadığını görüyoruz yani bu cezaların caydırıcı olabilmelerinin tek yolu etkin infaz olmalıdır. İnfaz hukukunun ulaşmayı hedeflediği temel amaç ise Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası "Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır." şeklinde düzenlenmiştir. İnfaz Kanunu'yla, 2020'de bu çıkan kanunla -2020'de af kanunu da çıktı biliyorsunuz, İnfaz Kanunu'na bağlı olmak üzere- tabii, duruma bağlı olmak üzere, bu kanun kapsamında her gün cezaevlerinden de birileri salınıyor; bir kısmı da "izin" adı altında çıkıyor, adli kontrolle serbest bırakılanlar var ve bu süre sürekli uzatılıyor. Yani kadına şiddet uygulayanlar yine şiddet uyguluyor veya kadınlar öldürülüyor. On yıl hapis cezası alan hükümlüler cezaevlerinden Covid izniyle de çıktı biliyorsunuz. Peki, bunların takibi yapılıyor mu? Hiç sanmıyorum. Sözüm ona, bir taraftan cezaları artırıyoruz, bir taraftan da failleri afla salıveriyoruz.

Evet, değerli arkadaşlar 6284'teki koruyucu ve önleyici tedbirler maalesef uygulanmıyor. Hani, Gamze Hanım biraz önce de ifade etti, kadına şiddet suçunu tarif etmemiz gerekli yani açıkça tanımlanmalı. Kadına karşı şiddet suçu, bir kadının sırf kadın olduğu için bir erkek tarafından, erkeğin "Yap." dediği şeyi yapmaması ya da "Yapma." dediği şeyi yapması, "Okuma." denilen kadının okuması, "Evlen." denilen kadının evlenmemesi ya da "Boşanma." denilen kadının boşanması gibi sebeplerle şiddete uğraması -hani, bunu uzatabiliriz- anlamına geliyor. Kanun teklifinde, kadına karşı işlendiğinde nitelikli hâl gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme ve yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması hâlinde bu suçlar kadına karşı şiddet suçunu oluşturmaz. Güçlendirilmiş parlamenter sistemde biz şunu ortaya koyduk, inşallah da gelecek süreçlerde uygulayacağız: Türk Ceza Kanunu'nda "kadına karşı şiddet" adı altında yeni bir suç olarak düzenlenecektir. Bir kez daha söylüyorum, sahadaki STK deneyimlerinin hiçe sayılarak, "Ben yaptım, oldu." mantığıyla karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Bu yapılan kaçınıcı hata? Ve yapmaya da devam ederek dersler çıkarmayan bir iktidarın ülkeyi götürdüğü durumu hep birlikte yaşıyoruz. Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ön yargılı davranışlarıyla İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan iktidar, şimdi, yine, yeniden, bir önleme politikası içermeyen, sadece pansuman görevi bile tam göremeyecek ve yaraları iyileştiremeyecek bir çaba içinde Meclise bir taslak sunmuştur. Kadına şiddeti ölüm sonrası olarak değerlendiren bir zihniyetle karşı karşıyayız. Yahu "Faili nasıl kurtarırsınız?" mantığı içinde hareket edilirken vatandaşa da "Çok büyük işler yapıyorum." havasında yine top çevriliyor.

Evet, pişmanlık olayı var. Bakınız, mevcut yasada, takdirî indirim "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları" kapsamındayken yeni düzenlemeyle bu durum "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları" olarak değiştiriliyor. Böylece, faile verilecek takdirî indirim pişmanlık hükmüne bağlanıyor.

Değerli arkadaşlar, kadına karşı şiddetin, öldürmenin pişmanlığı olamaz; şiddete karşı indirim af ve infaz da uygulanamaz. Hâlihazırda, kanunda iyi ve düzgün giyinmek normalde zaten bir takdirî indirim nedeni olarak görülüyor. Bu, yargı yetkisini kullananların fail lehine yaptıkları anlamsız bir

değerlendirmeden, bir yorumdan ibaret. Bazı hâkimler toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı oluşmamış ve kadın cinayeti sonrası erkeğin pişmanlığını onayacak düşünce yapısına sahipler ve öyle kalmaları da sağlanıyor bu taslakla.

Aslında, bu bakış açısı iktidarın kadın cinayetlerini hâlâ anlamamış olmasının da bir göstergesi. Meselenin önlenmesi adına cezai müeyyidelerin indirime dönüşüp pişmanlıkla taçlanması çok yanlış, cinayetleri azaltmak yerine onamak oluyor bu tavır. Türkiye’de kadın cinayetlerinin neden işlendiğini anlamak gerek. Kadın olduğu için öldürülen... Arkasında, geleneksel yapının kadın olmasını güçlendiren bir bakış açısı ve Türkiye’nin toplumsal cinsiyet eşitsizliği noktasında karnesinin zayıf olmasından kaynaklanan bir sebepler silsilesi var. Bu silsilelerin hepsini bir tarafa bırakıp öldürdükten sonra ya da yaraladıktan sonra gelip hâkimin önünde başını öne eğmesi, bu konularda zihinsel dönüşümünü sağlamamış hâkimin de buna kanarak tekrardan cezai indirim sağlaması çok olası. Çünkü yaşadığımız dönemde duruşmalarda alınan kararlar ortada.

Geçtiğimiz hafta Yargıtay Ceza Kurulunun verdiği karar, Türkiye’de hukuktan mezun olmuş, yargının her kademesinde görev yapan bazı kişilerin zihinsel dönüşümünü sağlamadığını ortaya koyuyor. Dolayısıyla, bu pişmanlık, bütün bu uygulamaların başındaki 1’inci maddede karşımıza çıktığı zaman, iktidarın bu konuda hâlâ kafasının karışık olduğu ve netleşmediği de ortaya çıkıyor. Yargıtay Ceza Kurulu 5’e karşı 14 üyenin oyuyla, kendisini reddettiği için Hatice Kaçmaz’ı öldüren Orhan Munis’in, cinayeti tasarlayarak değil, duygusal çöküntü ve anlık hiddetle işlediğine dair karar verdi. Orhan Munis “Son bir kez konuşalım.” diyerek parka çağırdığı Hatice Kaçmaz’ı bıçakla öldürdü. Kararda cinayet gerekçesi “tutkulu sevgi” olarak gösterildi. Yani “Maktuleyle evlenmeyi isteyen sanık, maktulenin bir türlü kabul etmemesi, ayrılma düşüncesini kendisine açıklaması sonucu içindeki tutku derecesindeki aşırı sevgiden kaynaklı duygusallığın etkisi ve ruh hâli üzerinden yarattığı hiddetle yanına bıçak alarak, o hiddetin sonucu olarak maktuleye bıçak darbelerini vurmuştur.” denildi. Bu ve benzer kadın cinayetlerinde -ki her gün çok hunharca işleniyor kadın cinayetleri- toplumu derinden etkileyen, kamusal tartışmalara neden olan bir şiddet vakası yaşandığında yeni bir hukuk düzenlemesi yapılacağı açıklamaları, kadınlara karşı işlenen suçları önlemek, şiddeti ortadan kaldırmak, etkili bir hukuk mekanizması ve bu mekanizmanın erişilebilirliğini sağlamak için düzenleme yapmak, sosyal yapıyı değiştirmek için değil de âdeta toplumu yatıştırmak, sakinleştirmek için yapılar hâle geldi bu ülkede.

Tüm bu düzenlemelerin de üzerinde önerileri barındıran İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararı verilmişken kadına karşı şiddetle mücadele konusundaki samimiyeti, maalesef, sorgulamamıza neden olmaktadır. Kanun teklifinin gerekçesinde de vurgulanan 6284 sayılı Kanun ve benzeri düzenlemeler gereği gibi uygulanmıyor iken, cezasızlık ana düşünce iken, hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulaması var iken açıkçası bu teklifin getirilmesini tutarlı bulmuyorum. Yasaları uygulamıyor iken yine uygulanmayacak yasalar getirilmesini de doğru bulmuyorum. Yargıtay Ceza Kurulunda alınan Hatice Kaçmaz kararıyla teklifi reddedilen erkeğin, anlık öfkeyle öldürdüğü için cezasızlık onayan yargıçların zihinsel dönüşüm sağlamayan beyinlerine destek bir ceza taslağıdır bu. Ayrıca, kezzap atılarak ilk önce kör edilen, bıçaklanan ve sonrasında öldürülen sanatçı Bergen’in filminin Adana Kozan ilçesinde gösterime çıkmasını engelleyen Belediye Başkanının düşüncesine destektir bu taslak. Bu olayda sesi çıkmayan, katil koca ve Belediye Başkanına karşı kadın cinayetine kurban gitmiş mağdurun hakkını savunmayan bir iktidardan tam da beklenendir.

2’nci maddede bir “kadın cinayeti” tanımı var mı? Zihinsel dönüşümünü sağlamamış, karar veren hâkimin, bir kadın cinayetinin neden olduğunu anlaması gerekiyor. Tıpkı 1’inci madde için söylediğim gibi, hâlâ “kadın cinayeti” tanımı yapılamıyor. Çok uzun zamandır “kadın cinayeti” tanımı yapılmadığı

için, evliyken öldürülen kadınların faillerine daha çok ceza veriliyordu. Hâkimin kararına bırakmak, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda gelişmemiş eril zihniyetin ataerkil kararlarla yürümesini sağlamaktır.

Şimdi 3'üncü maddeye bakalım. İYİ Parti olarak bu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimizin 11'inci maddesinde vurgulamıştık: "Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı artırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir." demiştik ve bu nedenle de 5237 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasına "kadına karşı" şeklinde (g) bendinin eklenmesinin uygun olacağını ifade etmiştik ama siz yine şaşı bakmışsınız. TCK 86'ncı maddenin (2)'nci fıkrasına "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz." denilmiş yani dört aydan altı aya çıkarılmış ama 86'ncı maddenin (3)'üncü fıkrasındaki kasten yaralama suçunun (a) bendinde şimdi "boşandığı kadın" kelimesi var mı, ben göremedim ama gerekçede yazmışsınız. Normal kanunda "boşandığı kadın" yok; burada, madde gerekçesinde var ama maddede ben göremedim.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Bütün kadınları kapsıyor, o yüzden.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Hayır. Bakın, bir daha bakmanızı rica ediyorum.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Kadınların...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Suçun kadına karşı işlenmesi hâlindeki bent bir önceki bent yani (1)'inci fıkra ama (2)'nci fıkra da gerekçede var, şey de yok. Bir kere daha bakmanızı... Ben onu size vereceğim.

Evet, şöyle düşünürseniz, "Birlikte yaşayan, nişanlı, dinî nikâhlı kadınlar ne olacak?" sorusuna cevap bulmamız mümkün değil. Dışarıda hiç tanımadığı kadını öldüren, yaralayan failler için ne yapacağız? Kapsamın genişletilmesi gerekiyor değerli arkadaşlar.

Evet, teklifte, 10'uncu madde belli suç tiplerinde mağdurların istemi hâlinde ücretsiz avukat görevlendirilmesi, mağdur kadın ve çocukların sürekli yargı süreçlerinde yalnız kalmaması çok önemli bir konu. Cinsel saldırı, cinsel taciz ve kadın cinayetlerinde avukat görevlendirilmesi tasarıda gündeme alınmamış yani yaralama olmadan da bir saldırıya uğrama... Yani bunu biraz daha genişletmemiz gerekiyor. Cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçuyla kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında "ve" şeklinde değiştirilmiştir. Bu suç tipleri de zaten kadınlara karşı işlenen en ciddi suç tiplerini oluşturuyor.

Baroların Kadın Hakları Merkezleri mağdur kadınlara gönüllü avukatlık hizmeti veriyor ama birçok kadın bundan haberdar değil aslında ama davaya taraf olmak anlamında katılma talepleri ülkenin her yerindeki mahkemelerde sistematik olarak reddediliyor yani kadınların yargı süreçlerinde yalnız kalmamaları ve adalete erişim temelden problemli, mahkemeler tarafından -biraz önce de ifade ettim gibi- reddediliyor.

Kanun teklifinin 8'inci maddesinde ısrarlı takip konusu yer alıyor. İsrarlı takip müstakil suç kapsamına alındığı için çok olumlu bulduğumu ifade etmek istiyorum. Ancak, ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin hâkim inisiyatifinde, muallakta bırakıldığı görülüyor. İsrarlı takip konusu İstanbul Sözleşmesi'nde de vardı bildiğiniz gibi. Türk Ceza Kanunu'nda tanımı yapılmamış bir konu. Ancak mağdurun bunu belgelemesiyle cezai sistem işleyecek. Bu konuda karar verecek hâkim olduğu için maddenin anlamı tabii ki değişebiliyor. Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen altı aydan iki yıla ve nitelikli hâli için de bir yıldan üç yıla olarak belirlenen hapis cezalarının çok caydırıcı nitelikte

olmadığını da ifade ediyorum. Israrlı takip mevzu bahis olduğunda derhâl 6284 devreye girmeli. Ancak 6284 devreye girmediğinde üç yıl ceza alanlar bu ülkede bir gün bile hapse girmiyorlar. Uygulamada ertelemeye tabi olan süreler failin cezaevine bile girmemesini ve cezasızlığın devam etmesini getiriyor. Kâğıt üstünde olan bir yasal düzenleme uygulamada etkili bir çözüm sunmaktan da uzak gözüküyor. Yani sonuç olarak değerli Komisyon üyeleri, bu taslak anlamsız ve günü kurtarma çalışmasıdır. İstanbul Sözleşmesi’nden hukuksuz bir şekilde çıkılması ve her geçen gün sağlık çalışanlarına artan şiddet olayları için alelacele hazırlanan bir tekliftir.

Ya, 20 Mart günü daha, Bakırköy’de bir AVM’de 21 yaşındaki genç pompalı tüfikle, teklifini reddeden eczacılık fakültesi öğrencisi kızı öldürdü, kendisini de öldürdü; Yargıtay Ceza Kurulunun aldığı karardan bir hafta sonra. Yine, 2021 yılında bu ülkede 367 kadın katledildi. Tüm bu süreç, İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmenin üzerinden bir yıl geçtiği zaman dilimlerinde oldu.

Değerli Komisyon üyeleri, evet, Özner Hanım, beni dinlemiyorsunuz belki ama söylemek istediğim...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, tam ben de...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Sunat, tam da sizin söylediğiniz konuyu konuşuyoruz.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Söylediniz her şeyi çok dikkate alarak...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kelimeler konusunda size hak verdiğimiz konular var.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, çok memnun olurum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Onları müzakere ediyoruz. Yani olması gereken ve olmaması gereken...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bu arada, evet, 912 sayfalık bir rapor hazırlandı. Bu raporda da çok sayıda öneriler ortaya konuldu. Ben çalışan tüm arkadaşları da tebrik ediyorum bakın bu konuda.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Çok teşekkür ederim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Tabii, “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramını tarattım yani bilgisayarın öyle bir programı var.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Genel Kurulda da söylemişsiniz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, onu da söylemiştim. Hiç ortaya konulmamış.

Şimdi, tabii, kavramlar üzerinde kavga etmek veya tartışmak niyetinde de olmadığımı ifade etmek isterim. Ama bir de bir şeyin terminolojisi vardır, her bir konunun. Ki ülkemizde de yani toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı, bu şiddet olaylarına bağlayabileceğimiz çok konu var. Güzel bir şey, çok sayıda öneri var. “Hepsini takip edip okuyabildin mi?” deseniz, hayır. Yani ama en azından okumaya çalıştım, anlamaya çalıştım.

Hukuki olarak bu rapor önerilerine uygun olarak mı çıkarıldığını sormak istiyorum bu kanun teklifinin. Yoksa önceden hazırladığınız bir çalışmanın sonucu mu? Tepelerden mi geldi yoksa siz hep birlikte, kadın milletvekilleri olarak, KEFEK Komisyonundaki başkanlar ve üyeler olarak “Hadi arkadaşlar, bu muhalefeti de boş verin ama kendi aramızda böyle bir çalışma yapalım.” mı dediniz, merak ediyorum. Ama şunu söylemek istiyorum: Yani ısrarlı takip bile bu konuda önemli bir konudur. Ha, bu daha düzeltilbilir ama başında da ifade ettiğim gibi, yani cezaları arttırmak değil mesele; mesele önleyici tedbirleri almak ve aynı zamanda İnfaz Yasası’nı gerektiği şekilde uygulamak olmalıdır.

Ben teşekkür ediyorum. Uzun bir sürenizi aldım, uzun konuştum zannediyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Estağfurullah.

Buyurun Neslihan Hanım.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; kısaca, teklifin kadına yönelik şiddetle ilgili maddelerine baktığımızda, cezalandırıcı kanun hükümlerinde yapılmak istenen düzenlemeler öne çıkıyor oysaki öncelik, kadınları ve aile bireylerini şiddetten koruyacak, şiddeti önleyecek ve gerçekleşmesi durumunda da kovuşturma sürecini sağlıklı yürütecek politikaları inşa etmek olmalıdır. Bu politikaları inşa edebilmek içinse Hükûmetin önce kendi zihniyetini ve söylemini değiştirmesi gerekir. Hükûmetimiz de toplumsal cinsiyet eşitliğine inanmıyor. Edilen teklif, bu nitelikleri haiz değildir. Dolayısıyla gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklenmektedir.

Bunları söylemek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Sözü Filiz Hanım’a veriyorum.

Sayın Filiz Kerestecioğlu, buyurun lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi, bildiğiniz gibi -birazcık baştan söylemek istiyorum- bu kadına yönelik şiddeti araştırma komisyonu raporu yine, bize doğru dürüst bir inceleme fırsatı verilmeden, hani 8 Martta görüşelim diye hakikaten getirildi, Genel Kurulda görüşüldü.

Şimdi, bu kanun teklifinin de Meclise sunulması, aynı şekilde İstanbul Sözleşmesi’ne bir alternatif...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – On beş gün geçti, okuma fırsatınız olabilirdi ama.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, öyle bir fırsat değil, zaten benim söyleyeceğim daha da başka bir şey.

Bunu hakikaten defalarca duyacaksınız çünkü İstanbul Sözleşmesi “Ya, artık bunu konu etmeyin.” denilebilecek bir şey değildi ve değil. Umuyorum, bu sözleşmeyi tekrar kazanacağız yani Danıştay savcılarının mütalaası gerçekten önemli ve bu sözleşme yerli yerine oturacak. Çünkü elimizdeki kanun teklifi, sadece kadına yönelik şiddetle ilgili, Ceza Kanunu’nda değişiklik teklifi. Ama İstanbul Sözleşmesi bütün kurumlara yükümlülük getiren, aynı zamanda bütün kurumların denetimini zorunlu kılan ve önlemeyi aslında hedefleyen bir sözleşmeydi; bu yüzden ısrarla söylüyoruz.

Şimdi, ikinci nokta, bu Komisyon asli komisyon olmalıydı ya da karma komisyon kurulabilirdi yani Sağlık ve Adaletle birlikte bir karma komisyon olabilirdi. Ama neden biz tali kaldık? Bu da aslında ayrımcılığın bir türü diye düşünmekte fayda var diyorum ben. Yani bunu hakikaten herkesin bir tekrardan değerlendirmesi lazım.

Bunun dışında, şimdi, sadece birkaç gün içinde alınan yargı kararlarına ve yaşanan olaylara baktığımız zaman... Mesela, Pınar Gültekin vahşice katledilirken aslında orada olan katil Metin Avcı’nın kardeşi Mertcan Avcı’nın da hakkında ağırlaştırılmış müebbet cezası isteniyor ama adam serbest. “Tweet” atanlar, düşünce açıklayanlar içeride ama ağırlaştırılmış müebbet istenen biri dışarıda; ne âlâ memleket. Gülistan Doku, 5 Ocak 2020’den beri kayıp ve “Nerede?” diye sorarak her yerde sorumlular göreve çağırılıyor, ondan sonra, iki yılın ardından başşüpheli Abarakov gözaltına alınıyor, ifade verdikten sonra da serbest bırakılıyor; oh ne âlâ memleket yine. Erkek cenneti yani baktığınız zaman hakikaten Türkiye bu anlamda. 18 Martta yani bize bu kanun teklifini mail attığınız

gün Beyzanur Özel evinde şüpheli olarak ölü bulunmuştu, evli olduğu Ömer Fidan'ın yargılandığı kasten öldürme davasında bilirkişi yüzde 51 ihtimalle "intihar" dedi, sanık tahliye edildi; yine, evet, ne âlâ memleket. Yani son iki yılda en az 30 kadın düşerek hayatını kaybetti; bunu Genel Kurulda da söylemiştim "Yüksekten düşen kadınlar ülkesi olduk." diye ve bunlar, kayıtlara "şüpheli ölüm" diye geçiyor, yeterli inceleme yapılmıyor.

Şimdi, 18 Martta, mesela, İstanbul Ümraniye'de balkondan düşerek hayatını kaybettiği iddia edilen Ece Kılıçaslan Acar'ın şüpheli ölümüne ilişkin gözaltına alınan eşi E. Acar adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Ama Ece Kılıçaslan Acar'ın, eşi hakkında şiddet nedeniyle şikâyetle bulunduğu, 2 ayrı mahkemede dava açıldığı ve şüpheli eş hakkında iki ay süreyle uzaklaştırma kararı verildiği de biliniyor.

Evet, Hatice Kaçmaz, yani hepimizi gerçekten derin yaraladı bu Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı ve şöyle bir şey olabilir mi ya, yani, duygusal çöküntü yaşadığı gerekçesiyle... Evlenme teklifini reddettiği için duygusal çöküntü yaşamış adam, almış bir de bıçağını böyle koymuş eline, ondan sonra gitmiş oraya, kadının yanına ama bu, tasarlayarak olmamış. Teklifi kabul etseymiş kadın, öldürülmeyecekmiş. Ya, böyle bir şey, gerçekten, hepimizi yani bütün kadınları zıvanadan çıkaracak bir karar ve bu karar, maalesef, başka bir üst yolu olmayan bir karar, Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı.

Yani, şimdi, bunlara baktığımız zaman... Ben, okul arkadaşım -burada da dinlenmişti- emekli Ceza ve Aile Hâkimi Avukat Eray Karınca'nın bir tespitini aktarmak istiyorum: "Sorun, toplumsal cinsiyet eşitliğinin farkında olmayan yargı mensuplarının zihniyetinde. Toplumsal cinsiyet eşitliği fikrinin yargı mensuplarınca özümsemediği bir koşulda, yargı pratiği değiştirilemez. İstedığınız kanunu yapın, eril yargı önünde sonunda yine kaçacak bir delik bulur." Evet, bulacaklar o deliği. Yani, gerçekten, şu anda getirdiğiniz kanun o deliği kapatmayacak. Bunun maddelerine de geleceğim.

Mesela, Bakırköy'de, geçtiğimiz hafta, AVM otoparkında Yağmur Sönmez isimli hukuk fakültesi öğrencisi genç kadın Murat Bakırköylü tarafından öldürüldü. Bakırköylü'nün annesi hâkim, babası başsavcı vekili. Yani, bu örnek de bunu gösteriyor ki bizim, eğitilmiş-eğitimsiz filan diye ayırmadan -çünkü böyle rivayetler de var sanki eğitilmişlerde olmuyor da eğitimsizlerde oluyor falan gibi- kamu çalışanlarına bu konuda eğitim vermeye çok çok özel önem atfetmemiz lazım, yargı mensupları başta olmak üzere. Hakikaten, onların... Ben bu Komisyonun adını da bir türlü benimseyemedim, "fırsat" nedir Allah aşkına? Yani, kadın-erkek eşitliğine inanmalarını sağlamamız lazım. Yani inanmalarını değil, daha doğrusu, uymalarını sağlamamız lazım. Uymadıkları takdirde yaptırım olacağını, bununla karşılaşacaklarını anlamaları lazım çünkü gerçekten başka türlü anlamayacaklar.

Şimdi, önergelerimiz var, bunları sunacağım ben. Son olarak, maddelere geçmeden şunu da söylemek istiyorum: Kadınlar diyor ki: "Bu düzenleme İstanbul Sözleşmesi'ne alternatif olabilir mi?" Bunun cevabı kesinlikle "Hayır." Bunu da, başta söylediğim gibi, sadece cezaları ağırlaştırarak sorunu çözemeyiz; onun içindir ki biz bu kanunları çıkaralım, daha iyilerini de çıkaralım. Uygulama aşamasında tıkanmanın önüne geçmek için kanundan fazlasına, İstanbul Sözleşmesi'nin öngördüğü maddeleri hayata geçirmeye ihtiyaç var hayatın her alanında.

Şimdi, maddelere baktığımız zaman, özellikle maddelerde şunu söylemek istiyorum: 1'inci maddede "Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar ve çocuklara karşı işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır." dememiz lazım. Bir daha söylüyorum: "Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar ve çocuklara karşı işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır." dememiz lazım. Yani, bunun, takdirî indirimin dışında kalması lazım. Pişmanlık aramak fayda etmez çünkü "Pişmanım." diyecek. Size az önce yargı kararlarını o yüzden söyledim. Yani koskoca Yargıtay Ceza Genel Kurulu kalkmış bu kararı vermiş ve "Tasarlamamış;

reddetmiş evliliği, o yüzden öldürüldü.” diyor. Yani bu bir utanç Türkiye için gerçekten. E, bu kararı vermiş olanlar, Allah aşkına, karşısına gelen adam “Ya, ben çok pişmanım Hâkim Bey.” dediğinde pişmanlığı kabul etmeyecek mi? Evet, “Pişmandı.” diyecek. Kravat mravat değil, gerçekten mesele kravat falan değil yani kararların gerekçeli yazılması... Evet, orada da bir kez daha vurgulama gereği duymuşsunuz ama zaten gerekçesiz karar olmaz ki.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Olmaz, evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu, kanun hükmüdür yani gerekçesiz karar olmaz. Yıllarca avukatlar olarak bunun mücadelesini verdik ve bu bir türlü hayata geçmiyor çünkü hâkimler gerçekten Ali kıran baş kesen yani “Ben iki satır yazarım, şu maddeye dayanarak reddine derim.” işte, savcı “Mütalaayı böyle -hatta karnından konuşarak- veririm, kimse de duymasa olur.” Yani birçok yargılamada biz bununla karşı karşıya kalıyoruz; duyurmuyorlar bile seslerini, böyle konuşuyorlar, içine içine konuşuyorlar, hiçbir gerekçe yok. E, biz burada gene yeni bir teklif getirirken “Gerekçe yazmanız lazım.” diyoruz. Tamam, gerekçe yazmadığı zaman yaptırımı ne olacak? Ya da bir kadın öldürüldüğünde yaptırımı ne olacak ya? Yani hakikaten tedbir kararına rağmen... Mesela istedi kadın tedbir kararını, vermedi ve ondan sonra öldürüldü, yaptırımı ne olacak? O hâkime rücu edebilecek miyiz biz tazminatları, o polislere rücu edebilecek miyiz biz tazminatları? Herkes görevini yapmalı. Yani bu zihniyet değişmediği zaman istediğiniz kadar cezaları artırın. O yüzden, 1’inci maddede biz “pişmanlıktı” yok “oydu buydu” bilmem ne laflarına, süslemelere gerek olmadan diyoruz ki: Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar ve çocuklara karşı işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır. Lâmi cimi yok bence yani başka yerlerden dolanmayalım derim.

Eziyet suçu... Eziyet suçu yıllardır var Türk Ceza Kanunu’nda. Yani ben 2005 değişiklikleri için çok mücadele eden insanlardan birisiyim. Eziyet suçunu kaç tane hâkim uyguladı ya? Uygulamıyorlar, belki doğru dürüst bilmiyorlar, bakmıyorlar bile. Hâlbuki gerçekten aile içerisinde özellikle ya da güven duyduğunuz ortam içerisinde, o ilişki içerisinde çok fazla işlenen bir suç kadına karşı eziyet suçu ve bunu uygulama imkânları varken uygulamadılar. E, şimdi kalkıyor, bununla ilgili birtakım... Altı ay mı?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Altı ay.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani “iki yıl” denirken “iki yıl altı aydan başlayarak” deniyor. E, şimdi altı yılın altındaki cezalarda cezaevine girmiyorlar ki. Cezaevlerine biz giriyoruz vallaha. Hiç öyle şiddet uygulayanlar, kadınları öldürenler ya da şüpheli olanlar, ağırlaştırılmış müebbetle yargılananlar... Saydım işte hepsini. Girmiyorlar onlar, siyasi suçlular giriyorlar. Daha çok, ülkede adalet -tırnak içerisinde- bu yönde işliyor. Hemen bizlere karşı teyakkuz var ama onlara karşı yok. Onlara karşı, bakın, böyle, oradan buradan “Sokmamak için nasıl çabalarız?” diye bakılıyor ve empati kuruyor; erkek hâkimler özellikle, erkeklerle empati kuruyorlar. Ben, bir keresinde, hakikaten, 4320 sayılı Kanun varken -daha bu 6284’ün öncesi işte, öncülüdür o- bir karar aldığında, uzaklaştırma kararı, savcılığa gittiğim zaman savcı bana -yani söylemişimdir belki bunu da, kusura bakmayın tekrar ediyorsam ama- “Peki, Avukat Hanım, adam nereye gidecek?” demişti. Ya, kadına şiddet uygulamış, adamı uzaklaştırma kararı veriliyor “Adam nereye gidecek?” dedi. Yani “Alın, evinize götürün Savcı Bey.” dememek için kendimi zor tuttum gerçekten. Adamın nereye gideceğini düşüneceğine sen kalk da “O kadın ne olacak?” Hani, uzaklaştırma verdik de -diyelim ki- iste yani bunu, mahkeme de verdi, ondan sonra “Kadın geçimini nasıl sağlayacak?” Mesela nafaka kararı... Kaç tane hâkim uyguladı? 6284’te var. Kaç tane hâkim uyguluyor? Ya da “başkaca tedbirler...” diyor mesela, kaç tane hâkim başkaca tedbir uygulamış acaba? Gerçekten bunların verilerini de biz görmek ve bilmek zorundayız. O yüzden uygulama çok önemli arkadaşlar. O yüzden böyle işte “İstanbul Sözleşmesi, İstanbul Sözleşmesi.”

diyoruz, o kurumları denetleme görevi getirdiği için ama şimdi, evet, tamam, eziyet suçunu iki yıl altı aya çıkarmışsınız, ne olacak? Gene hapse girmeyecek; erteleme olacak, hükmün açıklanmasının geri bırakılması olacak, şu olacak, bu olacak, gene aynı şekilde o suçu işlemeye devam edecek. O yüzden buradaki cezasızlığın da kalkması gerekiyor, bu doğru bir şey değil gerçekten.

Madde 8’de, evet, ısrarlı takip... Bu kanun teklifini getirdiğinizde -yani burada yapmadık bunu ama- benim, aynı zamanda hepimizin isteği oydu ki kadın örgütleri gelsinler, burada doğru dürüst anlatsınlar, biz bunu tartışalım. Yani “istişare” dediğim şey aynı zamanda buydu ama anladığım kadarıyla sizi de bir acele içerisine sokmuşlar, yani sizi bir yere yetiştirmeye çalışıyorlar -nereyse o yer- yani sanki bunca yıl bunlar önlenmiş de şimdi de hemen böyle önlenecekmiş gibi. Hayır, değil; bu, biz ne zaman uyum içerisinde hareket edersek olacak; biz ne zaman gerçekten o hâkimleri karşımıza alırsak “Bunu uygularsan sen, senin için yaptırımı da bu olacak. Biz, her partiden bütün kadınlar olarak bunun karşındayız.” dediğimiz zaman olacak. Bu, yargıya etki etme falan değil; bu, yargının var olan yasaları uygulamamasına karşı çıkmadık yoksa yargı kararlarını etkileme falan değil aslında. Bu ısrarlı takipte de... Ha, bir de pardon, madde 3’e de evet, bu “basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı ya da kişinin cinsiyet kimliği nedeniyle işlenmesi hâlinde.” diye öneriyoruz, “Cezanın alt sınırı dört aydan altı ay hapse çıkarılmaktadır.” gibi bir şey olabilir. Failin eş ya da boşandığı eş olması mağdurun kendisini güvende hissetmeyi beklediği yer olarak kodlanıyorsa bu madde bu şekilde değiştirilmelidir, yani suçun mağduru kadının güven ilişkisi kurduğu kişi tarafından -baba, kardeş, akraba, partner gibi evine tedbir almaksızın girebilecek kişiler tarafından- işlenmesi hâlinde olması gerekir bu maddenin. Burada, tabii, alt soya karşı işlenen suçun o nitelikli hâli saklı kalmak üzere bunu söylüyorum ama kapsamın ve artırım alanının bu şekilde genişletilmesi lazım.

Evet, eziyeti söylemiştim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 86’yı mı söylediniz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – 96. Ha, ısrarlı takip... Yok, şimdi geldim ona. İsrarlı takipte şimdi...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 86’yı söylediniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, şu an kafam çok yorgun, 86’yı mı söyledim, neyi söyledim bilmiyorum gerçekten ama.

Şimdi, ısrarlı takip suçunda yani biz bu 123’üncü maddenin 1’inci fıkrasındaki işte “altı aydan iki yıla kadar” ibaresinin “iki yıldan dört yıla kadar” olması gerektiğini düşünüyoruz. İkinci fıkranın (c) bendindeki “bir yıldan üç yıla kadar” ibaresinin “üç yıldan beş yıla kadar” olması, “Şikâyetle bağlıdır.” ibaresinin de “Resen yapılır.” şeklinde değiştirilmesi ve “fail tarafından işlenmesi” ibaresinden sonra da aşağıda şu bentlerin olması gerektiğini düşünüyoruz: “Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı, kadına karşı” (e) bendi olarak da “dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle” diye değiştirilmesini öneriyoruz. İsrarlı takip aslında çok kere yine var olan yasalarda da uygulanabilirdi yani 6284’te vardı mesela, gerçekten hani bir ceza yoktu ama sonuçta tedbir olarak gerçekten verilebilecek şey vardı, onu da yapmadı gene yargı mensupları. Yani bu suçun olduğu durumlarda özellikle 123’üncü maddenin ruhundan değil, gerçekten TCK madde 96’nın, eziyet suçunun ruhundan hareket edilmesi gerekiyor.

Burada madde gerekçesi de önemli. Mesela “huzur, sükûn bozmayı aşan kasti hareketler” deniyor, başka şeyler de sıralanıyor. Mesela biz özellikle kadın örgütlerinin -onu söylüyordum yani- hepsinden görüş alarak gelmeye çalıştık. Biraz o yüzden de avukatların ve kadın örgütlerinin görüşlerinden de elimden geldikince yansıtmaya çalışıyorum. Onlar diyorlar ki: “Çok fazla şart aranıyor burada bir

fiilin ısrarlı takip sayılabilmesi için.” Gerçekten bu kadar fazla şart aranmaması gerekiyor ve bu, ciddi bir şiddet biçimi. Dedğim gibi, altı aydan iki yıla kadar olan suçta fail cezaevine girmiyor, cezası erteleniyor. Bu yüzden, basit hâlinde bile bu suçun alt sınırı “iki sene olmalı” diyorlar.

Madde 10’da vekil bulunmaması hâlinde, cinsel saldırı suçuyla alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezası gerektiren suçlarda baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme... Şimdi, kadına yönelik şiddet sadece bu suçlarla sınırlı değil. Nefret ve ayrımcılık suçu, intihara sürüklenme suçu yani TCK 122, TCK 84; mal varlığına işlenen suçlar da pekâlâ kadına yönelik şiddetin bir aracı olabilmekte. Bu durumda eğer amaç, kadına yönelik şiddeti önlemek ve bu yolda kadının hukuka doğru erişmesini sağlamaksa bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlarda kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamında olmalıdır. Yani -barolarda kadın hakları uygulama merkezlerinin kurucularından birisi olarak söylüyorum aynı zamanda- bu, çok büyük bir nimettir kadınlar için. Gerçekten kadınlar bilgiye erişmek istiyorlar, kendilerini güvende hissetmek istiyorlar ve bu anlamda, zorunlu müdafiliğin bu şekilde genişletilmesi önemlidir.

Son olarak, madde 12’de uzlaşma kurumu... Yani gerçekten böyle bir şey olmamalı, kadına yönelik şiddette uzlaşma olmaz. Kadınlara yönelik hiçbir şeyde uzlaşma olmaz. Bunu aklımıza sokmamız gerekiyor çünkü kadınlar daha dava yoluna başvururken her aşamada vazgeçirilmeye ve yıldırılmaya çalışılıyor. Tüm toplumsal mekanizmalarda, bu kadına yönelik şiddette âdeta bir uzlaştırmacı olarak görev alıyorlar. Üstelik de uzlaştırmacılar sadece hukukçulardan seçilmediği için maalesef hukuka sığmayan, kadınları şikâyetten vazgeçirmeye yönelik beyanlarda bulunuyorlar. Bir de üstelik bunlar dosya başına daha fazla ücrette hak kazanmaya, öyle bir uygulama olduğu için de aynı zamanda “Daha fazla uzlaştıralım, daha fazla ücrette hak kazanalım.” diyorlar. Yani -hangi suç türünde olursa olsun- kadına yönelik şiddette uzlaşma olmaz diyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Filiz Hanım, tam da sizin söylediğiniz “Uzlaşma yok.” diyor zaten. Diyor ki: “5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, ısrarlı takip suçunda uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmektedir.”

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – O diğer...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ama, hayır, şimdi burayı konuşuyor, 12’nci maddeyi konuşuyor. İsrarlı takibi konuşurken söylediği cümle: “Uzlaştırma olmamalı.” diyor. Yasa teklifi de bunu getiriyor zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte benim söylediğim şey, yani burada belirttiğiniz şey, yukarıda da saydım ya, başka suç türleri de var özellikle kadına yönelik şiddet konusunda ve o aranan şartların ısrarlı takip sayılması için çok fazla, buna itiraz ediyorlar.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ben orada da size katılmıyorum yani ısrarlı bir şekilde fiziken takip etmek yani her konu ayrı ayrı tarif edilmiş bence. Aleni bir şekilde, açık bir şekilde yazılmış olmasını da ben çok isabetli gördüm ısrarlı takip açısından.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Bir de “ya da” ifadeleri olduğu için hepsi bir bütün değil aslında yani birinden biri olduğu zaman da ısrarlı takip oluyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hepsi olunca değil...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya aslında, bakarsanız yani mesela, böyle, hani tek tek evet, bazı maddelerin düzenlenmesi gerekiyor ama şu anda var olan yasalar ve uluslararası sözleşmeler bağlamında ben kadına yönelik şiddetin önlenilebileceğini ve zaten eğer bu uygulama sorunları olmasa ve bu zihniyet değişikliği gerçekleşse, üstüne üstlük o cezayı artır, bu cezayı ver... Hani hemen çıkarlar ya, bir katliam olur ya da başka bir şey olur, “Bunları hemen idam etmeli.” diye.

Ya ceza artırmakla sorunun çözülmeyeceğini hakikaten düşünen insanlardan biriyim ama teknik olarak konuşuyorsak gene de ben özellikle kadınların iletlediği bazı şeyleri size iletme istiyorum. Onlar “Bu kadar fazla şartın aranması doğru değil.” diyorlar. Yani çünkü “ya da” deseniz de haklısınız, “ya da” diyerek belki onu başka bir kategoriye sokmuş oluyorsunuz ama yine de ben hâkimlerin gerçekten bunu tam olarak öyle değerlendirebilecek zihniyette olmadığını düşündüğüm için bence çok da fazla detaylandırmamak gerekiyor diye düşünüyorum.

Bir de son olarak haksız tahrik yok gerçekten hani başka şeylere değiniliyor ama haksız tahrik özellikle “erkeklik indirimi” olarak kullanılan şeyler. Orada ne bileyim işte “Yataktan itti, cıvelı güldü, şunu yaptı, bunu yaptı.” gibi birçok indirimin burada uygulanmamasına ilişkin de bir düzenleme yapılabilirdi yani madem bu kadar düzenleme yapılıyor, aynı zamanda haksız tahrik indiriminin de hiçbir şekilde olmayacağını kadına yönelik şiddet konusunda belirtmek mümkün olabilirdi diye düşünüyorum.

Yani genel olarak biraz uzun oldu belki ama bence daha da çok söyleyecek şey var ama söyleyebileceklerim şimdilik bundan ibaret.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Teşekkür ediyoruz.

Ben şimdi sözü Candan Hanım’a veriyorum.

Sayın Candan Yüceer, buyurun lütfen.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle Komisyonumuz gerçekten özelliği olan bir Komisyon, bunu her zaman biz de ifade ettik, kurulduğu günden beri de her zaman çok kıymetli olduğunu gerek Meclis çalışmalarımızda gerek Türkiye genelindeki çalışmalarımızda gerekse uluslararası bulunduğumuz ortamlarda her zaman altını çizerek ifade ettik ama bugünkü tutumunuzu da -zaten hani şu anki görüşme usulünü biraz önce de ifade ettim ama- kınıyorum. Neden kınıyorum? Çünkü bizim Komisyonumuz diğer komisyonlar gibi değil yani siyasetüstü gördüğümüz ve bu yüzden de başkan vekilliğini, kâtip üyeliğini, sözcülüğünü muhalefet partilerine verdiğimiz bir Komisyon. Dolayısıyla siyasetüstü konuşmamız gereken, kadın sorunlarını, kadın haklarını, eşitlik ilkesini insan hakları çerçevesinde değerlendiren bir Komisyon olması hasebiyle de çok kıymetli bir Komisyon. O yüzden sizin de bu Komisyonun Başkanı olarak bizlere -muhalefet milletvekillerine olan tutumunuza- bence daha eşitlikçi, daha hakkaniyetli bir şekilde yaklaşmamız gerekir. Biraz önce görüyorum ki... Hani “merhamet yorgunluğu” denir, kendinden olmayana sağır ve kör olmak, duymamak, işitmemek; biraz önce öyle ya grup toplantımız var ve yok saydınız, “Bir beş dakika mola, ihtiyaç modası.” dedik, yok sayıyorsunuz ancak kendinizden olunca bu ihtiyaca, bu soruya dönüyorsunuz; ya, bu tutumu kınıyorum. İnşallah bundan sonraki tutumlarınızda, en azından bizler, muhalefet milletvekilleri olarak bunları, bu algıyı hissetmemiş oluruz çünkü gerçekten o zaman hani biraz önce de dediğim gibi hani sorunu çözüyormuş gibi, sorunla ilgileniyormuş gibi oluyor ve özellikle maalesef kadın sorunu söz konusu olduğunda, artık, bu, iktidarınızın bir politikasına dönüşmüş durumda.

Bakın, burada amacımız, hepimizin amacı bu sorunu çözmek, şiddeti önlemek, eğer mesele bu olsa zaten bugüne kadar geldiğimiz süreçteki yapılan çalışmalara daha hakkaniyetli bir şekilde yaklaşıldı diye düşünüyorum.

Şimdi, on yıl önce bizler Parlamentoda “Kadına yönelik şiddet sorununuz var ve mevzuatlarımız bu konuda yeterli değil dedik.” ve gittik dedik ki: “Öncülük ediyoruz, ilk imzacısı olmakla övünüyoruz...” İstanbul Sözleşmesi’ne imza koyduk, bu sözleşmeden daha sonra sanki hani bu sorun bitmiş, biz kadına

yönelik şiddet konusunda, kadın cinayetleri konusunda OECD ülkeleri arasında ilk sırada değilmış gibi, artık kadına yönelik şiddet sorununuz yokmuş gibi ve bir tek kişinin kararıyla, bir tek gecede... Sanki bu mücadele hani öyle bir günde verilmiş bir mücadele, sanki bu mücadelede binlerce kadının hak mücadelesi, eşitlik mücadelesi, gözyaşı, acısı yokmuş gibi bir gecede bir tek kişinin kararıyla da çıkıverdik.

Şimdi, her şeyden önce bu mücadele, bildiğiniz gibi, aslında Nahide Opuz'la başlayan bir mücadele, bir kadının verdiği bir hak mücadelesiyle başlayan ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bizim ülkemizi, Türkiye'yi maalesef bu konuda cinsiyete dayalı ayrımcılık ve eşitsizlik ve bu konuda hak ihlali görüp cezalandırmasıyla başlayan bir süreç. Ondan sonra aslında biz çokça toplantılar yaptık, çalıştaylar yaptık, çok değerliydi bunlar. Biraz önce hep atf yapıyor herkes, işte Meclisteki çalışmalarımıza, alt komisyon raporlarımıza, araştırma komisyon raporlarımıza. E, yapıyoruz da sonuç, sonuç ne? Yani, burada bence teşekkür etmekten ziyade o komisyonun çalışmalarına ve o raporlardaki önerilere sahip çıkmayı bilmek lazım, yoksa teşekkür etmek, elbette biz de çok teşekkür ediyoruz. Yani bizler de dört ayımızı veriyoruz, çalışıyoruz, uzman arkadaşlar günlerce Meclise taşıyorlar bu noktada, ciddi bir emek var, alın teri var gerçekten ama sonuç: Maalesef bunun bir yaptırım gücü olmadığı için şu an Meclisimizin tozlu raflarında sadece yerini alıyor. Bence kriter şu olmalı: “Evet arkadaşlar, siz bu emeği verdiniz, teşekkür ediyoruz ama biz de sizin verdiğiniz emeğinize, alın terinize sahip çıktık, bakın bunları, bunları, bunları yaptık.” Ya, şimdi, bizim konuştuğumuz şeyler, her bir arkadaşım çok değerli şeyler söyledi, konuştuğumuz şeyler uzun zamandır konuştuğumuz şeyler. Bildiğimiz şeyleri dönüp dönüp konuşmanın bize bir faydası yok ama sorunları çözerek ilerlemezek o zaman sorunlarla beraber ilerliyoruz ki bunun bize valla hiç faydası yok diye düşünüyorum.

Şimdi, İstanbul Sözleşmesi sanki böyle bir imza gibi değerlendiriliyor ama gerçekten yaşayan ve yaşatan bir mücadelenin ürünü. Sadece kâğıda atılan kuru bir imza değildi İstanbul Sözleşmesi; bir niyetin, bir iradenin, bir duruşun, bir kararlılığın, en önemlisi de politik iradenin göstergesiydi. Dolayısıyla, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkışta aynı işte bu kadına bakışı, zihniyeti, daha doğrusu bu iradesizliği, artık ona o kadar kıymet vermeyeceğinin, önemsemeyeceğinin de göstergesidir diye düşünüyorum.

İstanbul Sözleşmesi'nden sonra bildiğiniz gibi biz 25 maddelik 6284 sayılı Kanun'u yaptık. Niye yaptık? İşte, pratikte uygulamaları kolaylaştıralım diye İstanbul Sözleşmesi'yle paralel bir şekilde bunları yaptık. Ne yaptık? Kadına şiddeti önleyecek hukuki düzenlemeleri şöyle bir belirleyelim dedik. Neydi sorununuz çünkü? Çünkü hep böyle yamalı bohça gibi, işte bugün de getirdiğiniz düzenleme gibiydi kadına yönelik şiddete, kadın cinayetlerine, ayrımcılığa, eşitsizliğe karşı. Her yerde biraz biraz ama bir içtihat yok, yerleşik bir hukuki standart yok, o yüzden bu tekliflerimizi yaptık, o yüzden 6284, koruma kanununu yaptık ki İstanbul Sözleşmesi gibi yaşayan, yaşatan, günceli yakalayan, güncel sorunları tespit eden, durmayan, bunları sürekli raporlaştıran bir sözleşmeyi hayatımıza geçirelim, uygulayabilelim, kadınları yaşatabilelim, eşitsizliği giderebilelim diye mücadele ettik. Ama şimdi geldiğimiz noktada, işte ilk önce İstanbul Sözleşmesi'nden çıkarak, sonra 6284'e bu gerekçeyle, kanunun gerekçesinde hiç atf yok. Zaten ifadeler şöyle: “Sırada 6284 var, gerek kalmadı ona. Nasıl olsa onun altındaki tabureyi de çektik biz, referans alacağımız yeri de çektik, çıktık, artık 6284'e de gerek yok.” düşüncesi ve tavrıyla gidiliyor bugün. “Yok.” diyorsunuz ama İstanbul Sözleşmesi'ni düne kadar savunan, düne kadar o eleştirileri haksız bulan, iktidar milletvekilleri dahil olmak üzere her biriniz, hepimiz bugün işte deniliyor ki çıkarken “Ya, yasayla da zaten koruma olmuyor.” Evet, ya, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkarken söylediği, bugün Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımızın da ifade ettiği “Yani bu iş yasalarla olmuyor, yasalar tek başına yeterli değil.” cümlesi, onun gerekçelendirilmesi. E, bugün de aynı şeyi bizler söylüyoruz. Evet, doğru söylüyorsunuz, yasalarla olmuyor, yasalarla olmuyorsa

bütünlüklü bir yaklaşıma ihtiyaç var. Ne bu? Bu İstanbul Sözleşmesi. Ne bu? 6284. Ne bu? 6284'teki, koruma kanunundaki ifadelerin Türk Ceza Kanunu'nda karşılığı olması çünkü o bir koruma kanunu, ceza kanunu değil. Dolayısıyla, o günden bugüne yani on yıldır, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, on yıl oldu, on yıl, on yıldır biz bunları dile getiriyoruz. Bakın, İstanbul Sözleşmesi GREVIO Raporu'nun açıklanmasının üzerinden... 2018'de açıklandı, biz hâlâ yokmuş gibi, bu eksiklerimiz yokmuş gibi, bu eleştiriler bize yöneltilmemiş gibi davranıyoruz. Dolayısıyla, bu konuda sonuç alabilmek de çok mantıklı değil.

Şimdi, bu süreci anlattım size. Tam da bu süreçte valla müjdeleniyor, "Reform." deniliyor, önümüze bir kanun teklifi geliyor. Şimdi, içtihadı boşalttığımızda anlamlar ters yüz oluyor, o kadar çok kavramı iktidarınız döneminde ters yüz ettiniz, o kadar içini boşalttınız ki reform da bunlardan biri. Hani "Reform." deyince insan gerçekten, hakikaten bir değişiklik bekliyor, sorunların bir çözümünü bekliyor ama içine baktığımızda maalesef biz bunu göremiyoruz yani şey gibi bu, hani yüzdeki bir sivilce gibi, fondöten sürüyorsunuz ama sivilce orada duruyor, maalesef sivilce orada duruyor. Yani onun üzerini örtmekle o sorunu ortadan, o sivilceyi ortadan kaldıramıyorsunuz. Ne yapmaya çalışıyorsunuz? Bu teklifte de öyle, işte "Zevahiri kurtarıyoruz, ağır eleştiriler var. İstanbul Sözleşmesi'nden de çıkmış, işte kurtaralım, bu eleştirilerin üstünü örtmeye çalışalım." diye bir teklif geliyor.

Önümüze gelen teklife baktığımız durumda, bakın, atıf yok ya, 4'üncü Ulusal Eylem Planı yaptık, o Ulusal Eylem Planı'nda da çok ciddi önerilerde bulunduk. İşte, şiddete sıfır toleranstan tutun adalete daha kolay ulaşmaya, şiddetle mücadelede toplumsal farkındalığın artırılmasına. Peki, bu hedefler karşısında eldeki kanun teklifimiz bize ne getiriyor? Valla getirdiği cezalarda aylık artırımlar, işte sanki yeni keşfetmiş gibi, sanki yasalarımızda, kanunlarımızda yokmuş gibi, işte ısrarlı takip suçunu değerlendirerek, Ceza Kanunu'na uyarlayarak reform yapmak gerçekten mümkün değil. Bunun için somut...

Ben tıp doktoruyum, hukukçu değilim, hani bizde hastayı tedavi edebilmek için önce tanı koyabilmek lazım. Şimdi, burada bir tanıyı koymak, bir tanım yapmak lazım, hastalığı bir tanımlamamız lazım. Dolayısıyla, burada kadına yönelik cinsiyete dayalı ayrımcılıkla, şiddetle mücadele etmemiz gereken bir noktada bir tanımını yapmamız lazım, eril şiddetin tanımı lazım, bunun sebeplerinin açıklanması lazım ve en önemlisi de 6284 gibi çok kıymetli bir koruma kanunumuz var, buna bir atıf yapılması lazım, "Neyini yapıyoruz? Ne yapacağız, ne eksik, ne kaldı?" diyerek çalışmamız lazım. Ama sadece erkeğe verilen cezaları artırarak, işte onda da aylık artırımları yaparak bu düzenlemeleri, bu sonucu alabilmemiz mümkün değil. Sadece sonuçla ilgileniyorsunuz ve o suçu da sadece cezaları belli oranlarda arttırarak çözebileceğinizi düşünüyorsunuz.

Aslında bu konuşmaları biz yıllardır yapıyoruz, bunun mümkün olmadığını sizler de birçok, defaaten dile getirdiniz bulunduğunuz toplumlarda. Neydi sorun? Sorun, toplumsal cinsiyet eşitliğinin özümsememesi, kadının eşitliğinin, kimliğinin maalesef toplumun zihnine yerleştirilememesi ve bunun yargıdan kolluğa, kolluktan topluma, toplumdan eğitime, halkımıza, erkekten kadına her kesime sirayet etmesi, bununla mücadele etmemiz gerekiyordu. İşte, tam olarak da İstanbul Sözleşmesi, 6284 bunu sağlayacaktı. Bunu yaparken ne olacaktı? Ceza Kanunu'muzda da bununla paralel düzenlemeye gidip bunu hayata geçirebilecekti; çünkü eksiklerimiz vardı, çünkü yargı hiç de hakkaniyetli kararlar vermiyordu, toplumsal cinsiyet eşitliğini göz ardı ediyordu, çünkü toplumsal cinsiyet eşitliğinden bihaber şu an yargımız, mahkemelerimiz, hâkimlerimiz, savcılarımız, toplum keza aynı.

Bu anlamda, hani şey denir ya “Nefes alıyorsak umut var demektir.” Böyle denir ama bence bizim ülkemizde kadınsan ve hâlâ nefes alıyorsan umut değil de şansın var demektir, çünkü gerçekten artık cezalar evrensel hukuk kurallarına göre verilmiyor, toplumun ahlak anlayışına, bireylerin, kişilerin ahlak anlayışına, toplumsal normlara göre karar veriliyor.

İşte, en son örneğini her arkadaşımız ifade etti, Hatice Kaçmaz. Ya, şaka gibi, nasıl hani anlatayım. “Bu şeyi reddetmeseydi öldürülmeyecekti.” kararı çıktı. Neyi reddediyor? Evlilik teklifini reddediyor. Ne ceza veriliyor? Ya tasarlamak, 20 santimetrelik bıçakla gidiyor erkek, öldürmeye. Buluşmaya, evlilik teklif etmeye 20 santimetre bıçak alıyor, öyle gidiyor evlilik teklif etmeye ve yargı “Yani burada bir tasarlama yok. Ani öfke, ani kaygıyla bu kadını öldürmüş.” diyor ve ağırlaştırmıyor, tasarlayarak, hunharca öldürmekten ceza vermiyor. Şimdi, bu kararın neyini açıklayacaksınız? Ne diyeceğiz, hangi ceza kanununu yazacağız da biz, hangi maddeyi ekleyeceğiz de bu kararı normal bir karar vermeye döndüreceğiz? Demek ki başka bir şey var burada, demek ki sorun çok daha derin, daha kökü var ve sadece böyle cezaları üç ay artırarak, beş ay artırarak, cezaları yamalı bohça şekline dönüştürerek olmuyor. Cezalarda ciddi anlamda düzenlemeler yapmak gerekiyor.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, birçok madde üzerinde ifadede bulundu, tabii ki hepsine katılıyorum ben de. Yani burada kelime oyunları yaparak işte “somut pişmanlık” diyerek kaçamazsınız, olmaz böyle. İşte “Gerekçeyi yaz oraya, yap indirimini sen.” diyerek de olağan bir şey olamaz. Burada olması gereken -yıllardır ifade ediliyor- bakın, biz bunu yaparken kadın örgütlerine danışmıyoruz, onlarla ortaklaşmıyoruz, muhalefetle konuşmuyoruz zaten. Bakın, Komisyonda bile birbirimizle iletişime geçemiyoruz. Şimdi, hâl böyle olunca ne çıkacak ortaya? Yapacağız şimdi bir düzenleme, sonra tekrar düzenleyeceğiz “Ya o eksik kaldı, bunu ekleyelim.” diye. Tam yapalım, madem böyle bir karar verdik tam yapalım. Haksız tahrik indirimlerini, takdiri indirimlerini, kadına dayalı, cinsiyetine dayalı ayrımcılıkta, şiddette herhangi bir cinayet... Kaldıralım, para cezasını kaldıralım bu suçlarda, kaldıralım hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasını. Çünkü cezasızlığı getiriyor bunlar, bunlar yeni konuştuğumuz, burada icat ettiğimiz şeyler değil, yıllardır konuştuğumuz şeyler. Sizin de çok aşına olduğunuzu bildiğimiz, çokça ifade ettiğiniz gerçekler. Ne oldu birden bu gerçekleri unuttuk? Gerçekten sıkıntı.

Bakın, sorun cezalarda değil, sorun ceza pratiğimizde, yargı pratiğimizde, uygulamalarda. Dolayısıyla, bu kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet, kadın ile erkek eşit olarak görülmediği sürece, bence hafifletici unsurlar devam ettiği sürece durmayacak. Görmek zorundayız bunu kaldırabilmek için.

Burada saatlerdir anlatmaya çalıştığımızı -ben çok seviyorum, toplantılarda da çokça ifade ediyorum- 13’üncü yüzyılda bir dörtlülle çok öz anlatılmış: “Erkek-dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde/ Hakk’ın yarattığı her şey yerli yerinde/ Bizim nazarımızda kadın-erkek farkı yok/ Noksanlık ile eksiklik, senin görüşlerinde.” Dolayısıyla bu noksanlık ve eksikliği gidermek zorundayız. Bunu gideremediğimiz sürece de hem özünde hem sözünde...

Biraz önce “Dil önemli değil.” dedi arkadaşlar, önemli ya, değişim dille başlar. Zihniyet dönüşümü diyoruz, zihniyeti değiştirmemiz gerekiyor. Sorunun kaynağı zihniyet.” diyoruz, “Dil önemli değil.” diyor; hayır, önemli. Dili değiştirerek başlamak zorundayız, dilde değişim olacak önce. Bakın, ne güzel söylemiş, bu noksanlığı, bu eksikliği o dilden temizleyeceğiz, bizim yapacağımız bu. Minik minik adımlarla geldik bu günlere, kolay değil gerçekten yani söz konusu kadın olunca iğneyle kuyu kazıyoruz.

Dolayısıyla, bugün yapılan şey, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması bu konuda bir milattır. Bununla beraber bugüne kadarki tüm çabalarımız berhava oluyor, yazık oluyor. Kadına bakınca insan değil, cinsel obje görenlerle bu süreci yönetmek mümkün değil. Kadın ne kadar insansa gerçekten erkek de o kadar insan. Erkek ne kadar insansa kadın da o kadar insan. İşin özü o, bunu yapmak zorundayız.

Diğer şeylerimiz var, ısrarlı takip var. Bununla ilgili bir kanun teklifi verdiğimi ifade etmiştim. Bu kanun teklifinde özellikle ısrarlı takip suçunun bir suç kalıbı oluşturmamasının çok kıymetli olduğunu... Çünkü bugüne kadar taciz, tehdit, şantaj, cebir, özel hayatın gizliliği, hakaret, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma gibi farklı maddeler ayrı ayrı fiiller olarak yer aldı ama hep sonuçsuz kaldı. İşte bu yerleşik içtihat oluşsun diye dediğimiz, hani mevcut hükümlerin hiçbirisi çünkü karşılamıyordu. Hem devamlılık içersin diye...

Hatırlarsınız, Eskişehir'de Ayşe Tuba Arslan 23 kez şikâyet etmesine rağmen ve her biri ayrı ayrı değerlendirildiği için ve birbirleri arasında koordinasyon olmadığı için suçun ciddiyeti, ağırlığı, gittiği yer tespit edilmemişti. Çok kıymetli bir ısrarlı takip suçudur Ayşe Tuba Arslan'ın maalesef yaşadığı. İşte bunlar olmasın, Berfin Özek yaşadıklarını yaşamasın diye önerimiz olmuştu ama bugüneymiş. Bugüne de yine eksik kalıyor, maalesef hâlâ şikâyet... Güleda Cankel, biliyorsunuz hayatını kaybetti ve polise, karakola şikâyet üzerine gidildiğinde "Şikâyetçi değil." diye gönderildi ve hayatını kaybetti. Dolayısıyla, cebinde koruma kararıyla katledilen onlarca, binlerce katledilen kadın kardeşlerimiz var.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Yanlış bilgi vermeyin Canan Hanım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Nasıl?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – "Koruma kararı olmasına rağmen onlarca, binlerce kadın var." diyorsunuz ya.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – "Öldürülen." diyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Öldürülen, cinayete kurban giden kadınların sadece yüzde 10'unda koruma kararı var. Dolayısıyla, bizim yapmamız gereken en önemli şey, 6284 konusunda kadınları bilgilendirmemiz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kadınları değil bence.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Bu sene, 2022 yılında 307 kadın cinayete kurban gitti, bunu sayılar ve rakamlarla konuşmak, canlarımızı rakamlarla ifade etmek hepimizin zoruna gidiyor ama bir şekilde açıklama getirmek adına yüzde 10 kadın oranı, koruma altındaki kadınların öldürülme...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Korunması gerekirken şikâyete tabi olmadığını bilmesine rağmen Emniyetin, kolluğun...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonunda doğru bilgileri vermeniz açısından...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Doğru bilgiler veriyorum, ona rağmen Güleda Cankel korunmamıştır, şikâyete gerek yoktu zaten, şikâyete tabi değildi, onu söylemeye çalışıyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yüzde 10; onlar, binler oluyor zaten.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – "Koruma kararına rağmen onlarca, binlerce..." cümlesini doğru bulmadığım için söylemek istedim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Onu söylemiyorum zaten, farklı bir şey söylüyorum.

Bir kere, ısrarlı takip suçunun da gene sınırlandırılması, bununla ilgili tutuklama yapılmaması ve şikâyete tabi olması doğru bir yaklaşım değil.

Bir diğer detayımız, bunu aslında çokça kanun teklifi verdik, ifade ettik, boşanmış eşe, imam nikâhlı eş, sevgilisi... Yani bu anlamda İstanbul Sözleşmesi'ndeki o "partner" kelimesi çok anlamlı ve kıymetli. Bir şeyi yapıyorsak tam yapmalıyız diye düşünüyorum.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – "Kadına" diyoruz ama orada yani bir üst bendinde "kadına" diyoruz, altta bir de açıklayıcı, artı bir ceza getiriyoruz yani "kadın" kavramını siz sadece kadın olarak...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama işte onları tek tek yazarsak, çünkü gerçekten uygulamada, uygulama pratiğinde çok ciddi sıkıntılarımız var. Dolayısıyla, sadece kadına yönelik olması yeterli yani bunun artırımlarda da eski eş, işte nişanlısı, sevgilisi, birlikte yaşadığı insanın da dâhil edilmesi lazım, diğer suçlar için de sadece ısrarlı takip için dile getirmiyorum bunu, diğer suçlar için de geçerli bu söylediğim.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Ama şimdi koyduk...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – "Eziyet"te öyle bir şey yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Nasıl?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Candan Hanım'dan sonra bir şey ekleyeyim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben bitireyim, zaten sonuna geldim.

Sonuç itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Evet, bize düşen, bugüne kadar yaşadığımız, edindiğimiz pratikleri, birikimi, deneyimleri, çalışmalarını bir kenara atmamak, birinci olarak. Bunların üzerine sorunları çözerek gitmek ve bu sorunların çözümü gerçekten yapısal bir dönüşüm, bir zihniyet dönüşümüyle toplumsal cinsiyet eşitliğinin, toplumun, yargının, kolluğun, herkesin; bütün erkeğin, kadının bilincine yerleştirilmesiyle olur. Bunu sağlamadan da böyle aylık ceza artırımları, "mış" gibi yaparak, sorunu çözüyormuş gibi yaparak bunu sağlayamayız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Öznur Hanım'la bir şey oldu ya, bir şey eklemek istiyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Filiz Hanım'a söz veriyorum ama bir dakikanız var Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Deminki karışıklığı gidermek için, 86, 96, her ikisi için de söylüyorum yani hem 86'da... Orada evet, "kadın" diyorsunuz, mesela kadına karşı şiddet eylemleri de burada katalog suça zaten kasten yaralama suçunu alıyorsunuz ama sonra diyorsunuz ki: "Yaralama suçunun mağduru olan kadının aynı zamanda failin eşi ya da boşandığı eşi olması durumunda..." diyorsunuz. Biz diyoruz ki: Böyle demeyin.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Orada 86/2'de, 2'nci madde diyor ki: "Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır."

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Sonuç olarak bu var zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 2'ye geliyoruz.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Sonra...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Evet, buyurun Başkanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama işte diğerinde ağırlaştırıcı yapıyorsunuz.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Hayır, 2'de "kadın" olursa eğer yani "kadın"ı genel kavram olarak...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, daha ağırlaştırıyor.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Ağırlaştırıyoruz ama bir madde daha vardı, onu çıkartmadık. Yani 3’üncü maddeyle mahfuz olsun dedik. Üst soy, alt soy, eş, boşandığı eş vesaire kardeş karşı...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Daha da artırıcı sebep olsun...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Daha da artırıcı sebep olsun dedik.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte, orada, aynı şekilde onu söylüyorum, hem 86’da hem de eziyet suçunda da var; “üst soy veya alt soy” veya “eşe veya boşandığı eş karşı” diyor eziyet suçunda da. Her ikisinde de boşandığı eş ve eş karşı değil sadece, aynı zamanda...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Diğer bentlerinde ama işleyiş biçimine göre yine tanımlama var. Yani orada zaten gelip gidip hâkimlerin inisiyatif kullanmasına takılıyor biz benim anladığım kadarıyla.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Artırıcı kısımlarda, birlikte yaşadığı partneri; işte imam nikâhlı olabilir, sevgilisi... Bunların ikisinde de 86’da da 96’da da bunu kapsamıyor diyorum, sadece söylediğim buydu.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Lafzından öyle anlaşılıyor.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – “Kadına karşı” diye (g) bendi koyalım arkadaşlar, öyle şey verdik.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Filiz Hanım, yani normalde aşağıdaki üst soy, alt soy, boşandığı eş ya da kardeş karşı -3’üncü- kasten yaralama suçunun bunlara karşı işlenmesi hâli buraya konmayabilirdi, sadece yukarıda “kadın” diye tarif edilebilirdi. Ve fakat, buradaki bizim baktığımız pencere, hepimiz, tahmin ediyorum, bütün kadınlar olarak aynı yere takıldık, Şenol Hanım da aynı yere takıldı. Fakat, buradaki konu şu: Kadına yönelik bir kasten yaralama varsa, bu ceza -en altı- artırılıyor ama eğer bu yaralama eşten, boşandığı eşten vesairenden kaynaklanan bir yaralanmaysa...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte, anladım; resmî nikâhı mı illa önemsemeye şey yaptınız?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır hayır. Bir kez daha artırılıyor yani 2’nci kez artırılıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Önemsiyor işte, orada artırılıyor.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Nişanlıysa? Kanunda var nişanlılık mesela, niye o yok? Üstelik, sevgili de nişanlılık sayılır, onlar da evlenme vaadiyle bir aradalar.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Böyle karşılıklı olacaksa, böyle karşılıklı yapacaksa önergelerimiz üstüne de konuşalım.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, çok teşekkür ediyoruz.

Eğer konuşmak isterseniz çok memnun oluruz, sizi tekrar buraya davet ediyoruz.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Teşekkür ediyorum.

Çok kısa...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Fatma Hanım, şimdi bu konuyu...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, konuşmalar bir bitsin, ondan sonra Selva Başkanım tekrar gelir, devam ederiz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Önergeleri gündeme alın Sayın Başkan.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Sayın Başkanım, ben yan tarafa geçmek zorundayım çünkü başlangıcından başlamam gerekiyor orada.

Ben teşekkür ediyorum tüm vekillerimize katkılarından dolayı.

Sonuçta hepimiz burada bir kadın gözüyle bu olaylara bakıyoruz ve bakış açımızda herhangi bir değişiklik, herhangi bir farklılaşma yok, ben bunu görüyorum. Sizlerin takıldığınız konulara bizler de takıldık, biz de çok fazla irdeledik.

Şunu söylemek isterim, bir soru soruldu: “Hani görüşüldü mü, kadınlar bu işin içinde miydi?” diye. Kadın milletvekillerimizle toplantılar yapıldı. Her şeyden ötesi, bir yıllık bir çalışmanın ürünü olarak Öznur Başkanımızın sivil toplum örgütlerinden tutun hukukçulara, çok geniş perspektifte bir grubu burada dinlemesi sonucunda da bir rapor çıkmıştı. Neticede çok uzun bir süre öncesinde yapılmamış bir rapor bu, yani yaklaşık beş yıl, on yıl önce olmuş olsaydı dediklerinizde haklı olabilirdiniz ama daha bir yıl bile olmamış, üzerinden bir yıl bile geçmemiş bir çalışmadan bahsediyoruz, bir araştırma raporundan bahsediyoruz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yani raporu bir aylık bile değil, sonuç.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Ki 8 Martta ilan edildi, sizler de aldınız, okudunuz.

Israrlı takiple ilgili olarak Filiz Hanım’ın söylediklerine bire bir de cevap vermiştik. Yani orada “veya” ifadesi olduğu için, orada tüm bahsedilenleri kapsıyor.

Şunu sordunuz: “Bu konularla ilgili incelemeler, araştırmalar yapılıyor mu?” “Suçla ilgili olarak size bir bilgi geliyor mu?” “Araştırma raporları var mı?” Aile ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcımız burada. Yenilenmiş hâliyle bir araştırma yapıyorlar, ben Bakanımızdan da duymuştum, onu biz de dört gözle bekliyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Önerimizde de var.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Komisyon önerisinde de var, Başkanımız ifade ediyor.

Bunun dışında, demin bahsetmiş olduğunuz, isim isim zikrettiğiniz, sonuçta vefat etmiş olan, bir cinayete kurban gitmiş kişilerin takipleri Aile Bakanlığımız tarafından yapılıyor, onlar müdahil olmuş durumdalar.

Bunun dışında, haksız tahrikle ilgili söylediğiniz notu aldım. Bir de tabii şiddetin ifade edilmesi... Onunla ilgili çok detaylı bir şekilde biz de müzakere etmiştik, tekrardan gündeme alınması için onu da notlarımıza aldım. Yalnız, burada kanun yapıcılar, yasama organı olarak kanunları yapan bizler, elimizden gelen her türlü desteği yapıyoruz; işte, sahadan aldığımız bilgiler, yaptığımız çalışmalarla bir sonuca varıyoruz. Bizim aldığımız, siyaseten aldığımız bu dik duruşu, aynı şekilde uygulayıcıların da göstermesi gerekiyor.

2002’den itibaren yapmış olduğumuz düzenlemelerden, kanuni düzenlemelerden çok kısa bahsettim, raporda çok büyük bir ayrıntısıyla mevcut. 2002’den önce de bu sorunlar vardı ve halının altına süpürülmüştü, 2002’den sonra bunların yüzüstüne çıkması Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Yüzde 400 artış var.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Şöyle, artış olmasını görebiliyorsunuz çünkü artık kayıtlar tutuluyor, bunu çok net bir şekilde ifade edebilirim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Nerede kayıtlar?

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Kayıtlarımız var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Cumhurbaşkanını, kararname olarak çıkartabilirdi.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Bakın, ben sizin konuşmalarınızın hiçbirinde...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, hayır, kayıtlara gerçekten ulaşamıyoruz.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Kayıt var.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen bir müsaade edelim.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Tamam, biz ulaşamadığınız kayıtları söyleyin, ulaşmaya çalışalım biz de.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen bir müsaade edelim.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Bakın, dolayısıyla eksiklikler...

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hatibi dinleyin lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz “sus” deyince susmayacağız.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Bir dakika arkadaşlar, müsaade ederseniz...

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sabahtan beri dinliyoruz sizi, siz de bizi dinleyeceksiniz!

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Eksiklikler ve aksaklıkları gördüğümüzde -ben kadın kolu Başkanırken de bunu söylüyordum, partilerle olan diyaloglarımızda da aynı şeyi söylüyordum, altı yıl kadın kolu Başkanlığı yaptım- bütün siyasi partilere her türlü davetlerimizde de bizler her zaman şunu söyledik: Biz “kadın” meselesini partilerüstü bir mesele olarak görüyoruz ve gelin birlikte ne yapabilirsek onları yapalım.

Şimdi, siz burada ifade ettiniz, bunların hepsinin notlarını da ben aldım, yapılabilir olanlar konusunda da Sayın Bakanımız ile Komisyon Başkanlarımızla bunları konuşacağız.

Bunun dışında, tabii, işte “pembe otobüsler” “pembe üniversiteler” veya Sayın Cumhurbaşkanımıza ithafen, işte, “Siyasi söylemler bunu cesaretlendiriyor.” tarzı söylemlerinizi de kabul etmemiz mümkün değil çünkü ayinesi iştir kişinin. Bugün Sayın Cumhurbaşkanımız gerek kadının siyasete katılımı noktasında, eğitime katılımı noktasında her türlü kanun teklifimizde, bizler kadın kollarında politika yapımcılar olarak bunu önüne getirdiğimizde, Başbakanlık genelgesinden tutun, kanun teklifleri noktasındaki yaptığımız hazırlıklara kadar hepsini çok büyük bir ciddiyetle dinlemiş ve bugün baktığımızda ana kademesinden kadın kolları, gençlik kollarına kadar -kadın kolları olmasına rağmen- yüzde 30 gibi bir kadın katılımını mecbur kılmış bir liderdir, onun için bu haksızlığa da açıkçası gönlüm razı olmadı, bunu da ifade etmek isterim.

Bunun dışında, kadın cinayetini söylemiştim. Şenol Hanım’ın 86’ncı maddeyle ilgili, o boşanmış eşle ilgili olan konuyu da açıklığa kavuşturduk. Ama yine de o konuyla ilgili, tekrardan o 2 maddenin nasıl bir araya getirilebilirliği noktasında da bizim de kafamızda soru işaretleri vardı. Bu komisyonun toplanması çok çok önemliydi benim açımdan da ben çok memnun oldum açıkçası, buradaki tartışmaların hepsini de notlarıma aldım. Vakit artarsa mutlaka geleceğim tekrardan.

Hepinize ben teşekkür ediyorum.

Kusura bakmayın, ayrılmak zorundayım. Başkanım burada, Başkanım ayrılırsa da Tülay Hanım burada.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Selva Başkanım, çok teşekkür ediyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sağlık Komisyonuna benim de gitmem lazım bir sağlıkçı olarak ama...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Hızlandırılmış oldu, kusura bakmayın, hızlı hızlı konuştum.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Biliyorsunuz, bugün saat bir buçukta Genel Başkanımızın konuşması vardı, ona katılamadık. Ama ben anlayamıyorum, yani gerçekten adaletsizlik.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – İkinin aynı günde olması açıkçası benim inisiyatifimde değil.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Toplantı devam ediyor, bitmiş değil.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben söz hakkımı size vermiş oldum, sakince de sizi dinledim, aynı tavrı da artık komisyondan bekliyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi, sözü ben Aysu Hanım’a veriyorum.

Sayın Bankoğlu, söz sizin, buyurun lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Şimdi, değerli arkadaşlar, biz sabaha kadar çalışırız, hiç sorun yok ama bu çalışma sistemi, az önce usul tartışmasında da söyledik, doğru değil. Söz hakkımızı verdik çünkü Sayın Vekil ayrılacağını belirtti ama bizim talebimiz aynı nezaketle, aynı saygı çerçevesinde karşılık bulmadı, bu bir.

İkincisi: Şimdi, ben samimiyetle söyleyeyim, bu KEFEK’in etkin çalışmasına, daha etkili yasa yapım süreçlerine, politika oluşturmalarına nasıl katkı olur diye yüksek lisans tezi yazmış bir insanım ama bu KEFEK’teki karşılaştığımız durum gerçekten içler acısı. 2009’da kurulmuş; on üç yıl olmuş Sayın Başkan, on üç yıldır bu Komisyon esas Komisyon olarak 1 tane bile kanun teklifini görüşmemiş. Geçen hafta Sayın Cumhurbaşkanı müjde vermiş, efendim, önümüzde bir kanun teklifi gelmiş. Bu yasa yapım şeklini, yaklaşım şeklini; müzakereci demokrasiyi, katılımcı demokrasiyi reddeden yaklaşımı asla kabul etmiyoruz, bu iki.

Şimdi, konu Ceza Kanunu’yla ilgili olduğu için birazcık “ceza” kuramından bahsetmek istiyorum. Ceza hukuku bakımından aslında bu tarz bir yasa yapımının hiçbir işe yaramayacağını azıcık penoloji ve ceza hukuku bilen herkes bilir.

Şimdi, biraz örnek vereyim: Penolojide cezanın caydırıcılığı konusunda iki temel husus vardır: Birincisi, cezanın bilinirliği; diğeri de cezanın kesinliğidir.

Şimdi, son yirmi yılda cezanın bilinirliğine ilişkin çalışmalar şunu gösteriyor: Suç işleyen failerin birçoğunun aslında suçları neticesinde alacakları cezalardan habersiz oldukları ve muhtelif suçlara öngörülen cezaların da kamu tarafından bilinirliğinin yasa yapım sürecindeki toplumsal katılıma göre, ülkeden ülkeye değiştiği ama maalesef, bizim ülkemizde bu konuda yok denecek kadar az ampirik bir çalışma var. Yurt dışındaki çalışmaların bize gösterdiği şeyse, özellikle ceza hukukunda katılımcı demokrasi prensipleri gözetilerek paydaşların yasa yapımına etkin katılımı sayesinde toplumda suçun tekabül ettiği cezanın bilinirliğinin arttığıdır. Yani özellikle Ceza Kanunu’nda yapılacak bu değişikliklerin uygulanabilirliğinin ve caydırıcılığının artırılması, kamu bilincinin sağlanması için yasa yapımında katılımcı bir yol izlenmesi gerekiyor; burada öyle bir yol izlendiğini görüyor muyuz? Hayır.

Diğer bir konu, cezaların kesinliği. Şimdi, bu konuda da maalesef ülkemizde bir ampirik çalışma eksikliği var. Bir örnekten bahsedeyim: Yurt dışında, İngiltere’de İçişleri Bakanlığının bir çalışması ülkede ortalama 100 suçun yalnızca 2’sinin kovuşturulduğunu, kovuşturulan suçlarınsa yalnızca yüzde 15’inin cezalandırıldığını belirtiyor. Şimdi, bu durumun da toplumda, işlenen suçlar bakımından, cezasız kaldığı algısı yarattığı söyleniyor; failerin yakalanma ve cezalandırılma endişelerini azalttığı, dolayısıyla da öngörülen cezaların caydırıcılığını kaybettiği söyleniyor. Ülkemizde ne durumdayız? Son yirmi yıla bir bakarsak, aslında cezasızlık algısının son yirmi yılda giderek arttığını görüyoruz. Kamuoyunda bu cezasızlık algısı o kadar yüksek ki Şule Çet davasında olduğu gibi mesela her kadın artık kadın cinayetinde kamuoyu oluşturabilmek için sosyal medyadan çağrılar yapmaya, tepkiler

yükseltmeye başladı; hâkimleri, savcılarını görevine çağırılmaya başladı. Bu algının sebebi nedir arkadaşlar? Bu algının sebebi sizsiniz, sizin iktidarınızın uygulamaları; bu algının sebebi sizin tek adamınızın, tek bir erkeğin tüm kadınların yaşam hakkını ilgilendiren İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme girişimini tek bir gecede kendi kendine verme girişimidir.

Şimdi, gerçekten, bu algının sebebi olarak, sonucu olarak öngörülen cezaların gerçekten uygulanmadığına ya da uygulanamadığına ilişkin bir örnek vereyim mesela: 2021’de Konya’da 1,5 yaşındaki kızının ve eşinin üzerine kaynar su döken fail şöyle söylemiş: “Şimdi seni öldürsem beş yıl alırım, üç yıl yatar çıkarım.” Sonra ne olmuş? Fail dört buçuk yıl hapis cezasına çarptırılmış, iyi hâl indirimi de uygulanarak cezası üç yıl dokuz aya kadar inmiş. Şimdi, burada kanunun lafzı mı yoksa uygulama mı sorumlu arkadaşlar? Suçlunun okuduğum ifadelerinin sebebi kanun mu, uygulama mı?

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, biz kanun koyucuyuz, değil mi? Biz kanun koyucular bir suçun arkasındaki esas nedeni belirleyemsek, bunu önlemek için çalışmazsak, yaptığımız yasalarla uygun, tutarlı politikalar -mesela- belirleyemsek, bir gün öyle, bir gün böyle konuşursak hangi cezayı getirirsek getirelim hiçbir çözüme ulaşamayız, bu çok net.

Şimdi, bakın “Bütün kadın cinayetlerinin altında aslında bu zihniyet sorunu var.” dedi bütün arkadaşlarım da, o da toplumsal cinsiyet eşitsizliği; raporunuzda da ismini kullanmamakla birlikte tanımını yapmışsınız aslında.

Şiddet vakalarına baktığımızda çok çeşitli fail profilleri görüyoruz ama tamamının ortak noktası, öldürdükleri ya da şiddet uyguladıkları kadınları, kendi hâkimiyet alanları içinde, erkeğin kurallarına göre yaşaması gereken tabiri caizse kendi malları gibi görmeleri; bu yüzden de, kendilerini reddeden, kendileriyle aynı fikri paylaşmayan, “Gel.” deyince gelmeyen, “Git.” deyince gitmeyen kadınlara zarar verme hakkını kendilerinde görüyorlar, değerli arkadaşlar. Ve daha kötüsü, yirmi senedir bu Hükûmette bulunan insanlar şöyle şeyler söyleyebiliyor yani: “Efendim, toplumsal cinsiyet eşitliği yoktur, fitrat ayırımı vardır. Kadınlar önce annedir. Kadın cinayetleri abartılıyor. Kadın, susmasını bilecek.” gibi söylemlerle aslında bu şiddet vakalarına çanak tutuyorlar. Biz gerçekten bu durumdan çok rahatsızız ve bu söylemlerden, çok merak ediyorum, siz hiç rahatsız olmuyor musunuz değerli arkadaşlar? Bu hepimizin mücadelesiye eğer -kadın mücadelesi- Başkanınızın ve erkek milletvekili ya da siyasi arkadaşlarınızın ataerkil zihniyetle söylediği bu sözlerden hiç rahatsız değil misiniz? Bununla önce sizin mücadele etmeniz lazım.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, CHP’de bu zihniyette hiç kimse yok mu?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Şimdi, bir bakıyorsunuz, Hükûmet “toplumsal cinsiyet eşitliği” ifadesini eğitimde yer alan şeylerden çıkarmış.

Şimdi, bir şey soracağım... Kadına yönelik şiddetle mücadele edeceğini iddia eden bu zihniyet -hiç kusura bakmayın- sizin Hükûmetinizin zihniyeti aslında bu faillerin zihniyetiyle aynı zihniyettir çünkü İstanbul Sözleşmesi’nden çıkarken kadına danışmayan bu zihniyetin bu teklifinin de kadınlara çözüm sunması mümkün değildir değerli arkadaşlar çünkü bu sadece bizleri değil, sizleri ve bütün kadınları da ne yazık ki aslında bir oyalama taktiğidir.

Şimdi, bugün, İstanbul Sözleşmesi’nden hukuksuz bir şekilde çekilme kararının ardından Danıştaya bireysel davalar açıldı, yaklaşık 200’e yakın dava var ve aslında bu davaların bazısında Danıştay savcılarının sunduğu çok önemli mütalaalar, hâkimler tarafından verilmiş çok önemli karşı oy yazıları var bu işlemin hukuksuz olduğuna dair. Yani, aslında “Ben yaparım.” kibrine kadınlar da hukukçular da çok güçlü bir ses çıkarıyor. Yani, kazın ayağı Hükûmetin umduğu gibi olmayabilir değerli arkadaşlar;

o yüzden, bu noktada, aslında biz inanıyoruz ki bu hukuksuz süreç Danıştaydan gelecek kararlarla sona erecek ama hâlâ temenni etmek istiyorum ki... Burada bulunan kadın milletvekili arkadaşlar, size düşüyor bu görev yani Hükûmetinizi ve tek adamınızı bu karardan döndürmek size de düşüyor.

Şimdi, hep ben başka şeyler de söylemek istiyorum ama ne yazık ki bazen insan üzülüyor, duvara konuşuyormuş gibi hissediyorum. Şimdi, bu kanun değişikliğini önerdiniz ama buna temel olacak veri meselesi... Yani, hep “Veri var, veri var.” filan diyorsunuz ama Bakanlığınızın, Hükûmetinizin, şatafatlı ışıklar altındaki sarayınızın acaba bu ülkede gerçekten kaç kadının şiddet gördüğüne, kaçının failinin cezalandırıldığına, cezalandırılan faillerden kaçına iyi hâl indirimi uygulandığına, koruma altındaki kadınların neden korunamadığına yönelik güncel verileri var mı? Mesela 2008-2014 yıllarında yapılan ve her beş senede bir tekrarlanması planlanan Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması varmış, 2014 yılından beri yapılmamış. Mesela neden yapılmadığını bileneğiniz var mı ya da şaibeli kadın ölümleri sayısındaki artışa ilişkin bir çalışmanız var mı? Hâlihazırdaki durumla ilgili elinizde eğer bir bilgi yoksa değerli arkadaşlar, elinizdeki teklifin sonrasında aslında neyi değiştirebileceğinize ilişkin de bir fikriniz olamaz; o yüzden de bu teklifin detaylarına geçmeden önce veri meselesinin KEFEK’te tekrar değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, teklifte yapılması gerekirken aslında yapılmayan başlıkları sayayım bir: Az önce de vurguladım, birincisi toplumsal cinsiyet eşitliği meselesi çünkü bu teklifte kadına yönelik şiddetin temeline ilişkin hiçbir şey yok, kadın cinayetlerinin tanımı yok, toplumsal cinsiyet eşitliğinden, eşitliğin tanımından bahsedilmiyor; değiştirilen maddeler aslında sadece kadına yönelik cinsiyet temelli suçlarda değil, genel suç hükümlerinde değişiklik yapıyor. Bu yüzden, aslında, kadına yönelik cinsiyet temelli şiddeti ayrıca tanımlamanız, bazı düzenlemelerin de bu suç özelinde yapılması hukuk ekonomisi ve insan hakları bakımından kıymetli.

İkinci bir konu -arkadaşlar da bahsettiler- haksız tahrik indirimi. “Erkeklik indirimi” olarak biliniyor ama bu kanun teklifinde yok, düzenlenmiyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Uluslararası hukukta var mı?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Dolayısıyla, örneğin, eski eşini başkasıyla gördü diye öldüren bir katile...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kaldırılmış mı? Her yerde uygulanıyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İstanbul Sözleşmesi vardı, onda da çekilme girişiminde bulundunuz.

...haksız tahrik indirimi verilmesinin önüne geçilmiyor değerli arkadaşlar. Mesela, “Aldattı.” diye, “Cilve yaptı.” diye, “Tayt giydi, şort giydi, güldü, evi temizlemedi.” gibi gerekçelerle bol keseden verilen tahrik indirimleri bu teklifle engellenmiyor değerli arkadaşlar. Hâlbuki kadınların başına bela olan aslında tam da bu gerekçeler ve onları indirim sebebi sayan zihniyet. Bunlar gibi yani toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı savunmaların aslında tamamının haksız tahrik kapsamından çıkarılması gerekiyor.

Teklif, yine -kadına yönelik şiddet konusunda çok önemli bir sorun- şüpheli kadın ölümleriyle ilgili de bir şey vadetmiyor. Bu vaka dosyalarının kapatılmamasıyla ilgili bu tip davalarda avukat atanması ya da baro müdahillik şartlarının kolaylaştırılması gerekiyor; bunları dikkate almak gerek.

Bir başka konu -arkadaşlarım yine bahsetti- önleyici ve koruyucu düzenlemeler. Teklifte genel olarak bir ceza artırımı politikası güdüyorsunuz ama bizim aslında en temel eleştirimiz, koruyucu ve önleyici düzenlemelerin eksikliği. Ceza caydırıcılığının muhakkak koruyucu ve önleyici düzenlemelerle desteklenmesi lazım değerli arkadaşlar. Burada hukuki, idari tedbirlerin alınması ve daha da önemlisi

uygulanması gerekiyor ama siz uygulanıp uygulanmadığını denetliyor musunuz? Hayır. Mesela, aslında bu Komisyonun görev alanlarından biri de o; denetim, uygulanıp uygulanmadığını denetlemek ama Komisyon neredeyse yılda bir kere toplanır hâle geldi. Şimdi, o yüzden, tüm bunlara ilişkin toplumsal cinsiyet eşitsizliğine de inilerek bir düzenleme yapmanız gerekiyor. Mesela, polisler koruma talebiyle gelen kadını kocasına hâlâ teslim edebiliyorsa, doktorlar darp hâlinde dahi rapor vermekten imtina edebiliyorsa ya da savcılar gelen taleple ilgili soruşturma açmayabiliyorsa cezaların artırımının hiçbir faydası olmaz.

Şimdi, önergelerimiz var, bunları vereceğiz, her bir maddeyle ilgili 12 adet. Genel konuşmamız söylendiği için, maddelere geçemeyeceğimiz için ama genel de maddelerle ilgili olduğu için ben tek tek bütün maddelere gireceğim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ama maddeler üzerinde de herkes konuşuyor zaten, bu konuda bir sıkıntı yok.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama usul açısından yanlış, bunu daha detaylı tartışıp müzakere edebiliriz. Bunların tek tek gündeme alınıp tek tek üzerinde detaylı bir şekilde konuşulması gerekirdi. Bu yaklaşım tarzını asla doğru bulmuyoruz.

Şimdi, 1’inci maddeyle başlayalım. Şimdi, 1’inci maddede iki tane husus getiriyorsunuz; bu kravat meselesi -onu arkadaşlar söyledi- bir de bu pişmanlık meselesi. Yani bu pişmanlık meselesinde gerekcede diyorsunuz ki: “İçten pişman olursa eğer indirim olarak hâkim tarafından takdir edilebilir.” “İçten pişmanlık” diyorsunuz da bu nasıl bir şey? Yani belirsiz, soyut ve muğlak bir kavram. En azından madde gerekçesinde kastedilen pişmanlığın çerçevesinin belirlenmesi, aslında nitelendirilmesi gerek çünkü bugüne kadar verilen -gerekçeyi okudum yani gerekçeyi de uzatmayayım diye okumuyorum, yeterli değil değerli arkadaşlar- iyi hâl indirimleri göz önünde bulundurulduğunda, uygulayıcıların toplumsal cinsiyet eşitliği lehinde karar vermemelerinin sonucunda bir cezasızlık pratiğinin oluştuğunu görüyoruz. Yasa uygulayıcılarına da bu arada eğitim verilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmesini de kıymetli buluyoruz; onu da vurgulamak istiyorum.

Şimdi, 2’nci maddeniz de kasten öldürme suçunun nitelikli hâllerini düzenliyor. Burada, nitelikli suçların kapsamı açısından kasten öldürmede kadına karşı suçları da içerecek bir düzenleme getiriyorsunuz. Mesela, maddenin eski hâlinde korunan bir değer var, o da gebe kadının taşıdığı çocuğun yaşam hakkı ve vücut bütünlüğü; bu önemli. Bunun yerine diyorsunuz ki: “Gebe kadın” ibaresinin yerine sadece ‘kadın’ koyalım.” Ama burada “gebe kadın” ibaresinin aslında muhafaza edilmesi, “kadın” ibaresinin ayrıca eklenmesi gerekiyor çünkü kanunun, kadının ve ayrıca gebelik durumunda taşıdığı çocuğun da yaşam hakkını hakkaniyetli bir şekilde koruması gerekiyor; bu şekilde daha doğru olacaktır.

İkinci nokta, CEDAW’ın 2010 yılında Türkiye sonuç gözlemlerinde de açıkça belirttiği ve Türkiye’ye önerdiği maddenin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan “töre saiki” ifadesinden sonra gelmesi gereken bir eklenti. Burada toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en görünür hâli olan “cinsiyete dayalı namus saiki”nin de eklenmesi gerekiyor değerli arkadaşlar çünkü aslında, İstanbul Sözleşmesi’nin de tarafları, bu kapsamda şiddet eylemlerinin gerçekleşmesinden sonra başlatılan ceza davalarında kültür, töre, din, gelenek ya da sözde namusun gerekçe olarak öne sürülmesinin önlenmesini söylüyordu; bunu dikkate almanızı rica ediyorum.

Üçüncü konu, “kadına karşı şiddet” ibaresinin eksik olması. Şimdi, bu teklifin amacı ne? Cinsiyeti dolayısıyla kadının maruz kaldığı şiddetin önlenmesi, öyle mi? Şimdi, bir suçun kadına karşı işlenmesi ile bir suçun kadına karşı şiddet kapsamında yer alması, ikisi birbirinden farklı şeyler yani sonuçlarının da bu durumda farklı olması gerekir. Bu yüzden “kadına yönelik şiddet” ifadesinin, toplumsal cinsiyet

eşitsizliği temelinde açık bir şekilde tanımlanması gerekir ama teklifte bu tanım yapılmadığı için, ceza artırımı için mağdurun kadın olması yeterli bulunmuş. Ceza hukuku ve eşitlik açısından bu sorunlu bir yaklaşım olabileceği gibi, ulaşmaya çalıştığımız toplumsal cinsiyet eşitliğine de hizmet etmeyecektir. O yüzden, buradaki ifadenin yani “suçun kadına karşı işlenmesi” ibaresi yerine -bu, kadın örgütlerinin de bir talebidir- “suçun kadına karşı şiddet kapsamında işlenmesi” veya “fiilin toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık niteliğinde olması” gibi bir ibare benimsenmesi daha doğru olacaktır; bunu da ifade etmek istiyorum.

Yine, aynı önerinizde, bu 2’nci maddede, Ceza Kanunu’nun, işte, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit maddelerine de kadına karşı şiddetin eklemesini yapıyorsunuz. Bu saydıklarım bu maddeler için de geçerlidir, onun için de dikkate alınmasını öneriyoruz.

Teklifin 3’üncü maddesi kasten yaralama suçunu düzenliyor ama burada diyorsunuz ki: “Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz.” E, güzel ama bu düzenlemede şunu kaçırıyorsunuz: Türk Ceza Kanunu’nun 50’nci maddesi uyarınca ne var? Kısa süreli hapis cezası için öngörülen adli para cezası seçeneği. Şimdi, bunu göz önünde bulundurduğunuzda, bu artırma cezanızın uygulamada aslında hiç de bir etkisi olmayan sembolik bir artırma olduğu göreceksiniz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Alttaki maddeler...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Çünkü eski düzenleme, altı ay olan alt sınırın dokuz aya çıkarılması, failin cezasının adli para cezasına dönüştürülerek failin serbest bırakılması sorununa hiçbir çözüm üretilmiyor. O, İnfaz Yasası’nda bir değişiklik. Benzer şekilde teklifin 6’ncı ve 8’inci maddelerinde düzenlenen tehdit ve ısrarlı takip suçlarında da dokuz ay alt sınır öneriyorsunuz; halkın ve kadınların gözünü boyama çabasından başka bir şey değil çünkü infaz rejimini değiştirmiyorsunuz.

Teklifin 3’üncü maddesi kapsamında (a) bendinde şöyle bir şey var: “Üst soya, alt soya, eşe, boşandığı eşe veya kardeşe karşı” ibaresinin de aralarında aile bağı ya da ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, değerli arkadaşlar, cinsiyet temeline dayalı her türlü şiddeti kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekiyor çünkü eğer bu hâliyle bırakırsanız maddeyi, evli, boşanmış, bekâr insanlar arasında ayrımcılık yapmış oluyorsunuz. Bu da -arkadaşlar da ifade etti- Anayasa’daki ayrımcılık yasağına aykırı bir tutum, 10’uncu madde.

4’üncü ve 5’inci madde işkence ve eziyet suçlarıyla ilgili. Yine, diyorsunuz ki: “Kadına karşı işlenirse alt sınır beş yıldan az olamaz.” Peki. Bu olumlu olmakla birlikte uygulamadaki sıkıntıları unutmuyorsunuz yine, onun altını çizmem lazım. 2005 yılından beri, değerli arkadaşlar, Türk Ceza Kanunu’nda bu maddeler var ama maalesef, kadınların maruz kaldığı sistematik tacize ya da eziyet davalarının neredeyse hiçbirinde bu uygulanmıyor. “Uygulanıyor, verilerim bunlar.” diye önüne koyun, ben de size “Haklısınız.” diyeyim ama elinizde bir veri de yok.

Şimdi, dolayısıyla bu maddelerle ilgili, önerilen ceza artışlarından önce acil bir şekilde kanun koyucunun uygulamadaki eksiklikleri giderecek düzenlemeler yapması gerekiyor.

6’ncı madde, tehdit suçunda yine alt sınırı altı aydan dokuz aya çıkarıyorsunuz ama bu da -alt sınırın altı aydan yukarı çıkarılması- bir çözüm değil; tekrar söylemek gerek çünkü tehdit bir kere şikâyete bağlı bir suç değerli arkadaşlar. Şimdi, bu suça karşılık dokuz aylık bir ceza alt sınırı öngörülmesi Ceza Muhakemesi ve İnfaz Yasası uyarınca neye sebep olacak? Failin ceza ertelemesinden ve adli para cezasına çevirme seçeneğinden yararlanmasının önüne geçmeyecek, öyle mi? Doğru. Mesela, bu durumda mağdur tarafından ne olabilir? Şikâyet edilen ya da tutuksuz yargılanan veya salıverilen fail ilk ne yapacak? Gidecek, mağdura zarar vermek için kadının kapısına. Bunu yaşadık mı biz? Örnekleri var mı bunların? Var.

Değerli arkadaşlar, bu durum kadınlar için çok büyük bir yaşam tehlikesi oluşturuyor ve siz bunu görmezden geliyorsunuz. Burada, ceza alt sınırında, ceza erteleme ve adli para cezasına dönüştürme seçeneklerine izin vermeyecek şekilde bir düzenleme yapılmasını öneriyoruz, kadınların korunması açısından bunun hayati bir öneme sahip olduğunu düşünüyoruz. Önergelerimizi gündeme alıp görüşürseniz bu şekilde değişiklikleri de yapabiliriz.

8'inci madde, ısrarlı takip suçu müstakil suç olarak düzenleniyor. Evet “Geç ama düzenlenmesini olumlu göreceğiz.” diyeceğim ama bir sürü eksiklik var yine. Ne bunlar? 5 tane: Birincisi, bir kere bu suçu Ceza Kanunu’nda “Hürriyete Karşı Suçlar” başlığı altında inceliyorsunuz; bunu isabetli bulmuyoruz, kadın örgütlerinin de söylediği şey bu. Çünkü ısrarlı takibe maruz kalan kadınlar, aslında sadece hürriyetlerinden değil yani yaşam haklarından endişe duyuyorlar; değil dışarıya çıkmak işe gitmek istemiyorlar, evlerinde kalmaktan korkuyorlar, okula gitmekten çekiniyorlar. Dolayısıyla, ısrarlı takibin “Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar” başlığı altında düzenlenmesi gerekirdi, bunu öneriyoruz.

İkincisi, gerekçede ısrarlı takip suçunun şartı olarak iki şey belirtiyorsunuz: Bir, mağdur üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturma unsuru. Bir kere bu muğlak bir ifade değerli arkadaşlar, konu üzerinde de hâkime ciddi takdir yetkisi veren bir ifade. Benzer durum, ısrarlı takip suçunun ikinci şartı olarak belirttiğiniz, kendisinin ya da yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması unsuru için de geçerli yani suçun unsurları açık bir şekilde tekrar düzenlenmeli çünkü muğlak, hâkimin takdirine bırakıyor.

Üçüncüsü, nitelikli hâlleri sınırlamışsınız, sınırlandırmışsınız ama bu durumda ne olacak? Mesela, nitelikli hâller arasında sayılmayan ısrarlı takibin ayrılık kararı verilen ya da boşanılan eşe karşı işlenmesi hâlinde farklı ceza alt sınırları öngörülecek yani böylece yeni sorunlar ortaya çıkacak. Bu bakımdan da ısrarlı takibin nitelikli hâllerinin en azından tahdidi sayımının medeni hâl ayrımcılığı oluşturabileceğini göz önüne almanız, dikkate almanız lazım; bu şekilde doğru bir yaklaşım olmuyor.

Dördüncüsü, cezalar yetersiz değerli arkadaşlar. Teklif, ısrarlı takip suçuna temel hâlinde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası öngörüyor; nitelikli hâlleri için bir yıldan üç yıla çıkarılmasını öngörüyor. Şimdi, bir kere, bu süreler, ceza erteleme kapsamında failin cezaevine bile girmeden ısrarlı takibe devam etmesi sonucu doğuracak süreler. İnfaz rejimi göz önünde bulundurulduğunda, üst sınırdan cezalandırılan bir fail bile çoğu zaman bir gün bile hapis yatmadan dışarı çıkabilecek, bu mümkün olacak yani bu da caydırıcı olmanın tersine değerli arkadaşlar. Kamuoyundaki cezasızlık algısını az önce anlattım konuşmamın girişinde, onu pekiştirecek bir yaklaşım, başka bir tehlike.

Son olarak, nitelikli hâllerde, ısrarlı takibin nitelikli hâlinde bile suçun takibinde hâlâ şikâyeteye bağlı olmasını arıyorsunuz. Şimdi, bu toplumsal düzen açısından ciddi anlamda sorunlu. Düzenlemeye göre diyorsunuz ki: “Hakkında uzaklaştırma kararı verilen failin ısrarlı takip suçunu işlemesi hâlinde -hatta suçun çocuğa karşı işlenmesi hâlinde bile- şikâyet aranıyor.” Yani suç kamu davasına dönüşmüyor. Hâlbuki bu durumda ne yapmalı? Mağdurun okulunu, iş yerini hatta konutu bile değiştirmesine neden oluyor bu durum. ısrarlı takibin nitelikli hâlleri açısından suçun resen kovuşturulması olarak bu maddeyi değiştirmeliyiz yani ısrarlı takibin nitelikli hâli açısından en azından şikâyeteye bağlı olması aranmamalı.

Son iki konu, 10'uncu ve 11'inci maddeler. Ceza Muhakemesi Kanunu'yla ilgili 234 ve 239'uncu maddelerde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı ya da ısrarlı takip suçuyla kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence ve eziyet suçlarında baro tarafından avukat görevlendirilmesi isteniyor, güzel. Şimdi, burada, kanun koyucu nafi bir şekilde, yine uygulamadaki sıkıntıları aslında yasama yoluyla çözmeye çalışıyor. Bir kere, mevcut düzenlemelerde zaten cinsel saldırı suçunda avukat isteme hakkı var ama uygulamada maruz kalan kadınlara bu hak hatırlatılmıyor. Siz bu hakkın hatırlatılıp

hatırlatılmadığını, idari olarak görevini yapması gerekenlerin bu görevi yerine getirip getirmediğini kontrol etmelisiniz, bunu denetlemelisiniz. Bunu yapıyor muyuz, buna ilişkin elimizde bir veri var mı? Yok. Yine, çocukların cinsel istismarı suçunda zaten resen avukat atanıyor. Bu maddede asıl yapılması gereken, madde 234'teki avukat isteme hakkına ilişkin var olan beş yıllık alt sınırın silahların eşitliği ilkesi gereğince kaldırılmasıdır. Yine, teklifin bu maddesi, kadın cinayetlerinde katledilen kadınlar için baro tarafından vekil görevlendirilmesiyle ilgili yani müdahillik talepleriyle ilgili büyük bir eksiklik; bunun da dikkate alınması gerekiyor.

Son konu, uzlaşma. Teklifinizin 12'nci maddesinde -Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253'üncü maddesinde- diyorsunuz ki: "Eğer ısrarlı takip olursa uzlaşmayı uygulamayacağız." Ama şunu da belirtmelisiniz yani bu olumlu gibi gözükse de aslında, göstermelik. Neden? Çünkü mevcut durumda kadına karşı basit tehdit, mesela, eşler arasında olsa bile failin eşi ya da boşandığı eşi dışındaki kadınlara karşı gerçekleştirdiği kasten yaralamayla ilgili uzlaşma kurumu hatalı şekilde uygulanıyor. Hâlbuki, İstanbul Sözleşmesi madde 48 diyor ki: "Ara buluculuk ve uzlaşma dâhil olmak üzere alternatif uyuşmazlık çözümünün kadına karşı şiddet olaylarının hiçbirinde uygulanmaması gerekir." Yani ısrarlı takibe getiriyorsunuz ama hiçbirinde uygulanmaması gerekir. Dolayısıyla, uzlaşmanın yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına yönelik şiddet fiillerinin tamamı açısından yasaklanması gerekiyor.

Eğer korumaya çalıştığımız şey gerçekten kadınsa değerli arkadaşlar, bu mücadele tek bir partinin ya da tek bir adamın değil tüm kadınların mücadelesidir; bunu hatırlatmak istiyorum. O yüzden de hep diyorsunuz ya "Bu konuyu siyasetüstü görüyoruz." diye. Bu değerlendirmeler ışığında, ben, buradaki arkadaşların yasa teklifini tekrar değerlendirmelerini rica ediyorum ve bu şekilde oldubittiye, emrivakiye getirilmeden müzakereci bir şekilde yeniden değerlendirilmesini talep ediyorum. Yoksa, tabii ki çoğunluk sizsiniz, istediğinizi yaparsınız ama bu mücadele tek bir partinin, hele hele tek bir, tek adamın mücadelesi hiç değil.

İstanbul Sözleşmesi'nin kararını da hep söyledim, bir kez daha tutanaklara geçsin, o kararı da kabul etmiyoruz, tanımıyoruz çünkü biz kadınlar olarak varız, yaşayacağız, İstanbul Sözleşmesi'ni de yaşatacağız.

Maddelere geçilmeyeceği için biraz uzun oldu.

Teşekkürler.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben, burada bir açıklamada bulunmak istiyorum: Teklife ilişkin muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimiz şerhlerini 24 Mart Perşembe günü saat 18.00'e kadar verebilirler. Adalet Komisyonumuz toplantısını ertelemiş, onun için...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Önergelerimizi de dağıtabilirseniz...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Önergelerinizi de muhalefet şerhlerinizi de 24 Mart Perşembe 18.00'e kadar, haftaya salıya ertelendiği için biz de Perşembe gününe kadar...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, konuşmanın bitiminde bir iki dakika alabilir miyim?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, vereceğim Başkanım. Önce Komisyon üyelerimize söz veriyorum.

Sibel Hanım ile Emine Hanım'ın da söz hakkı var ama Komisyon üyelerimizden sonra vereceğim.

Suzan Hanım, söz sizde, buyurun lütfen.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine Türk Ceza Yasası ve Ceza Muhakemeleri Kanunu’ndaki kimi değişiklikler yapılmasına öngören yeni bir teklif getirilmiş. Bütün arkadaşlarımız, bugün, bu teklif üzerindeki görüşlerini, itirazlarını, önerilerini sundular.

Görüldüğü üzere aşağı yukarı aynı noktalarda kesiyoruz yani muhalefet partileri -bu teklifi hazırlayan iktidar partilerinin karşısındaki diğer bütün muhalefet partileri- hemen hemen aynı maddelerde aynı sorunları, aynı itirazları, aynı eksiklikleri, aynı önerileri dile getirdiler. Temennim o dur ki tüm bu öneriler ve ileri sürülen itirazlar, bakış açıları tek tek Komisyonumuz tarafından değerlendirilir ve yeniden bir değerlendirme yapılarak, tüm bu eksiklikler giderilerek, bize, hepimize yakışır şekilde, toplumun da sorunlarını çözücü mahiyette bir düzenlemeyle Meclisin karşısına çıkarız, böyle temenni ediyorum, ancak bu temennide biraz tereddütlüyüm. Neden tereddütlüyüm? Bugün, burada “müjde” ve “reform” olarak lanse edilen ancak yine çözümün kendisinden uzak bir teklif görüşeceğimizi düşünüyorum, tam da bu söylenen itirazlar, ileri sürülen öneriler, dile getirilen eksiklikler sebebiyle.

Öncelikle, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda müjde olarak duyurduğunuz bu teklifteki hiçbir madde yeni değil çünkü bu teklifte yer alan düzenlemelerin birçoğu -uzun süre Komisyonunda çalıştığım- İstanbul Sözleşmesi’nde belirtildiği gibi, kadın örgütleri ve kadınlar tarafından da ısrarla dile getirilmekteydi. Dolayısıyla, bu kanun teklifindeki düzenlemeler yeni olmadığı gibi, öyle reform niteliği taşıdığı falan da yok. Neden biliyor musunuz? “Kadına yönelik şiddete sıfır tolerans.” diyen bu iktidar, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda defalarca sınanmış ve sınıfta kalmıştır.

En başta, kanun teklifinin gerekçesinde diyorsunuz ki: “İnsan haklarına saygılı ve sosyal hukuk devleti olma konusundaki kararlığın bir göstergesi olarak uluslararası yükümlülüklerle uygun birçok adım atılmıştır.” Daha bu cümleden ana felsefenizin insan haklarına dayalı değil, insan haklarına saygılı bir noktada kalmak olduğunu anlıyoruz ve nasıl Anayasa, hukuk tanımadığınızı da çok iyi biliyoruz. Çok uzak değil, daha geçtiğimiz yıl 19 Mart 2021’de, gece yarısı, Resmî Gazete’de yayımladığınız bir Cumhurbaşkanlığı kararıyla kadının insan hakları konusunda en temel belgelerinden biri olan İstanbul Sözleşmesi’nden çıkma kararı verdiniz. Dikkatiniz çekmek istiyorum, tek imzayla, tek adamın kararıyla çıkma hükmü verilen kararla 42 milyon kadına ve tüm topluma “Ben yaptım oldu.” diyerek deklare ettiniz. O da yetmedi, Anayasa’ya açıkça aykırı olan bu kararın hukuksuzluğunu bile umarsızca savundunuz. Şimdi, savcıların verdiği hukuka aykırılık kararlarını da hâlâ yok sayıyorsunuz. İstanbul Sözleşmesi’nden çıkışın hukuksuzluğu bir yana, İstanbul Sözleşmesi’nin altını çizdiği tüm değerleri de “aile yapısına uygun değil” diyerek hızlıca terk ettiniz. Bahsettiğiniz uluslararası yükümlülüklerin hepsinden vazgeçtiniz. Bakın, bu durum uluslararası karnemize nasıl yansdı?

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi sıralamalarında Türkiye, 162 ülke içerisinde 68’inci sırada yer aldı, OECD ülkeleri içerisinde sonuncu sırada. Dünya Ekonomik Forumu Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi Raporu’nda da 156 ülke içerisinde 133’üncü sıradayız. Yine aynı rapora göre, ekonomik katılım ve fırsatlarda 140’inci sırada, eğitime erişimde 101’inci sırada, sağlık ve yaşam süresinde 105’inci sırada, politik güçlenmede 114’üncü sıradayız. Dünya Ekonomik Forumu’nun tespitlerine göre, Türkiye’de kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması için yüz otuz altı yıl, ücret eşitliğine erişebilmesi için iki yüz altmış sekiz yıl, siyasi katılımda eşitsizliğin kapanması için yüz kırk altı yıl geçmesi gerekiyor.

On Birinci Kalkınma Planı’ndan, Millî Eğitim Bakanlığının hedeflerinden, YÖK’ün kararlarından “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramını çıkardınız. Tüm politika ve eylemlerinizde âdeta “Kadın erkek eşitliği fitrata aykırıdır.” söyleminin tezahürü olarak “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramının kendisine

de düşman oldunuz. Kadınları sadece aile içerisinde anne ve eş olarak kabul gören bir zihniyetin parçası olarak şiddete yönelik önlemleri de azalttınız, denetlemediniz -en önemlisi bu- denetim mekanizmasını işletmediniz, yaptırım uygulamadınız. Bu tanımın dışında kalan kadınlara ayrımcılık yaptınız, kadınları ve kadın örgütlerini açıkça hedef gösterdiniz, haklarını talep etmek için sokağa çıkan kadınlara meydanları kapattınız, gözaltına aldınız, tutukladınız, seslerini, sözlerini kısmak için “Dizini kır, evinde otur.” dediniz.

Kadına yönelik şiddet bugün kadınların yaşam hakkını tehdit eder boyuttayken, her 10 kadından 4’ü hayatının bir döneminde şiddete uğrarken, kadınlar vahşice öldürülürken ve kadın cinayetleri örtbas edilirken size göre attığınız en ilerici adım İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmak oldu. O da yetmedi, 6284’ü ve CEDAW’ı hedef gösterenlere, karalama kampanyası yürütenlere sessiz kaldınız, hatta onları Meclise davet ederek ağırladınız, sözlerine kulak verdiniz. “Ölmek istemiyoruz.” diye haykıran kadınlara kulak vermektense çocuk istismarcılarına, kadın katillerine destek verenlere kürsü verdiniz.

Gereğinin devamında diyor ki: “2018-2023 yıllarını kapsayan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı’ndan güç aldık.” 2018’den 2022’ye kadar biz bu eylem planına uygun bir adım atılmadığını biliyoruz, zaten açıkçası bu teklifle de atılmıyor ama bu görüştüğümüz teklif hazırlanırken bile konunun asıl muhatabı kadınlara, kadın örgütlerine ve sağlık çalışanlarına sormadınız, taleplerini de görmezden geldiniz. Tüm kadın örgütleri, Tabipler Birliği bir sürü deklarasyon ve öneriler yayınladılar. Hani “uluslararası yükümlülükler” diyorsunuz ya, hadi İstanbul Sözleşmesi’nden çıktınız, CEDAW’a taraf olan bir ülke olarak yükümlülükleriniz neden yerine getirmediniz? CEDAW Komitesine Türkiye tarafından sunulan son rapor samimiysizliğinizin açık bir göstergesi olarak kayda geçti. Diyor ki CEDAW: “2016 yılından bu yana CEDAW’ın hiçbir tavsiye kararına uyulmamış. CEDAW’a taraf olunmasından bu yana, otuz beş yıldır kadına karşı ayrımcılık ve şiddetle mücadelenin önlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesi konusunda bazı alanlarda hiçbir ilerleme kaydedilmemiştir.” Endişelerini dile getiren CEDAW Komitesi, kronikleşen eksikliklerin bir gün giderileceği beklenirken, ilk defa bu rapor döneminde yasal alandaki taahhütlerden de vazgeçileceğinin resmî olarak açıkça dillendirildiğini ve işe İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme gibi çok büyük bir adımla başlanıldığını ifade etmiştir.

Samimiysizliğiniz artık sadece ülkemizde değil, dünyada da açıkça görülmektedir. Bu kanun teklifi, İstanbul Sözleşmesi’den çekilme kararının seneidevriyesinde kadınları oyalama ve “reform” diyerek ağızlarına bir parmak bal çalma taktığının bir parçasıdır ancak kadınlar size inanmıyor çünkü kat kat yetkisi ve imkânı olan bir iktidar sorunu çözmek yerine etrafında dolanıyor, hatta daha da geriye götürecek adımlar atıyorsa -kusura bakmayın- ne inandırıcılığınız kalır ne samimiyetiniz ne de kararlı bir duruşunuz; hepsi sadece lafta kalır, kâğıt üstünde kalır.

Bir kere, bu teklif sadece AKP ve MHP’nin olmamalı çünkü muhataplarına, öznelere sorulmayan bir yasayla karşı karşıyayız. Kendi başınıza yapıyorsunuz, kadınlar adına karar veriyorsunuz, sonra da “reform” diye duyuruyorsunuz; bu ne perhiz bu ne lahana turşusu denir buna ancak.

Kadına yönelik şiddet, en temel hak olan yaşam hakkının ihlaline dönüşmüşken -kusura bakmayın- “Cezaları artıracamız.” diyerek sorunları çözemezsiniz çünkü şiddetsiz bir toplum ancak koruyucu ve önleyici politikalarla mümkün olur. Kaldı ki cezalarda artırım yaparken bile hâlâ “toplumsal cinsiyet” demekten, kadınların sırf kadın olduğu için öldürüldüğü gerçeğini söylemekten imtina ediyorsunuz. Şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle kuvvetli bağı tüm dünyaca kabul edilirken, siz, metnin tek bir satırında bile ne şiddetin mağduru öznelere net olarak tanımlıyorsunuz ne de kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten bahsediyorsunuz.

Diyoruz ki: Hadi önleyemediniz, bari etkin soruşturma ve kovuşturma yapın. Daha bu teklifin müjdesinin verildiği günlerde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kadınlar aleyhine emsal oluşturabilecek çok daha tehlikeli bir kararına dahi sessiz kalmışken hangi önlemekten, hangi indirimden bahsediyorsunuz? Hakimler, savcılar, Ceza Kanunu'nda yazmayan indirimleri gerekçeli kararlara yazıyorlar. Hatice Kaçmaz davası da çok kritiktir. Sadece “Hayır.” dediği için 15 bıçak darbesiyle öldürülen Hatice Kaçmaz'ın davasında “Evlilik teklifini kabul etseydi öldürülmeyecekti.” denilirken, neden sessiz kaldınız? Ceza Kanunu'nda böyle bir şey yazmaz.

Şimdi, bu kanun teklifinde “İndirimler olmayacak” diye bir düzenleme getiriyorsunuz, onu da yarım yamalak yapıyorsunuz. Ceza Kanunu'nda yazan indirim hâllerinin bile esnetildiği, “Düzenlemeyle bunu çözeceğiz.” Demek, böyle eksik bir siyasi iradeyle çok gerçekçi durmuyor. Sadece takdiri indirim değil, haksız tahrik de kadına yönelik şiddet davalarında en çok yorumlanan indirim türlerinden; ona yönelik hiçbir düzenleme yapmıyorsunuz. Hadi, bunu geçtik, mesele, indirimi net olarak yasaya koyma gayretine girmek olmamalı. Yasaların yorumlanması yani uygulamadaki sorunları gidermek amaçlanmalı, herkes okuduğunda aynı şeyi anlamalı.

Yine, CEDAW Komitesi tarafından, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının gerçekleştirdiği iddia edilen toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle ilgili farkındalık eğitimlerinin bir kısmının üzerinden on yıldan fazla zaman geçtiği; eğitimleri almış kişilerin çoktan o zamanki görevlerinden emekli olmuş olacağı veya ayrılmış olmasına rağmen Hükûmetin her dönem aynı verileri yeniymiş gibi sunmaya devam ettiği; diğer taraftan, verilmekte olduğu iddia edilen eğitimlerin ise nasıl şekillendirildiği, ne tür eğitimler olduğu, nerelerde ve kimler tarafından verildiği, niteliği ve içeriği konusunda hiçbir şey paylaşılmadığı gibi etki analizleri de yapılmadığı ya da paylaşılmadığı belirtilmektedir. Yani “veriyoruz” dediğiniz eğitimleri bile verip vermediğiniz şüpheli.

Ayrıca, ağır cezayı gerektirmeyen davalarda hükmün geri bırakılması kararlarının verilmesi, cezaevine gönderilen suçlularda şartlı tahliye, infaz indirimi, af gibi uygulamalarla kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığa ilişkin ceza ve adaletsizlik politikasının sürdürüldüğüne de dikkat çekilmelidir.

Pandemi döneminde cezaevindeki çocuk istismarcıları ve kadına yönelik şiddetten dolayı hüküm giyenlerin serbest bırakılmayacağına sözünü verdiniz. Gördük ki kadınlara haber bile vermeden dışarı saldınız, kadınları cellatlarıyla baş başa bıraktınız. Dolayısıyla, bu teklifteki, TCK'nin takdiri indirimini düzenleyen maddesinde yapılan değişiklik göstermelidir. Eğer samimiyseniz bu maddede “Çocuk istismarı ve kadına yönelik şiddet davalarında indirim yapılmaz.” dersiniz.

Bir diğer düzenleme, kadına yönelik şiddet suçlarını nitelikli suçlar kapsamına alıyoruz diyoruz ancak 2021 yılında 280 kadın cinayeti, 217 şüpheli kadın ölümü gerçekleşmiştir. Bu rakamlar sizi ürkütüyor mu? Şüpheli kadın ölümleri geçtiğimiz yıl kadın cinayetleri sayısına yaklaşmıştır. Bu düzenleme de şüpheli kadın ölümlerine ilişkin bir düzenleme olmadığı gibi, kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve sadece kadına karşı denilerek geçiştirilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği kendi hâliyle kullanılmadığı, açıkça ifade edilmediği her durumda esas çözümden uzaklaşılacaktır.

Kadına yönelik şiddeti sonlandırmaktan sözü açtığımızda, sorunun tespitini yapmak tabii ki çok önemlidir. Bunun için önleyici politikalar geliştirilmesi gerekir. Tıpkı İstanbul Sözleşmesi'nin tarif ettiği gibi, bugün 6284 sayılı Yasa'nın uygulanmasının önünde engeller varken, yasayı uygulayamayanlar hakkında etkin bir süreç işletilmezken samimi olduğunuza kimse inanmaz. Toplumda infial yaratan Emine Bulut'un öldürülmesinin ardından polislerle ilgili takipsizlik kararı verildi. Buna benzer o kadar çok örnek var ki. Devlet kendi amirini kollamayı bırakmalıdır artık.

İsrarlı takibin ayrı bir maddede düzenlenmesi olumlu ancak eksik. Yetersiz ve caydırıcılıktan uzak ısrarlı takip suçunun düzenlendiği TCK 96 ve 123'üncü maddede belirlenen alt sınırdan bile düşük bir miktarla mı bu suça karşı etkin bir mücadele yürüteceksiniz? Ve ısrarlı takibin mağdurları sadece ayrılık kararı vermiş ve boşanmış kadınlar mı? Neden tüm kadınları kapsayacak bir düzenleme yapamıyorsunuz? Bu nedenle, bu maddenin de gerçekçi bir hâle getirilmesi ve aile bağı olsun olmasın ısrarlı takibe maruz kalan tüm kadınları kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir.

Kadına yönelik şiddet suçlarında ve ısrarlı takipte barolardan ücretsiz avukat temini sağlanmasına ilişkin yapılan düzenleme de zaten hâlihazırda olan bir uygulamayken “Süre sınırı olmaksızın tüm davalar için geçerli.” denilmemiş. Ayrıca, en önemli sorun, kadınların, baroların ve avukatların kadına yönelik şiddet davalarında müdahillik taleplerinin reddedilmesidir. Her yerde farklı uygulama var. Bu konuda bir düzenleme yapmak yerine yapmış gibi bu maddeyi koymak da çok bir anlam ifade etmiyor doğrusu.

Ceza Kanunu'nda “tehdit” “hakaret” “şantaj” “kasten yaralama” “eziyet” gibi pek çok suç düzenlenmiş durumdadır. Kadınlara yönelik şiddetin ilk tezahürlerini içeren bu suçların Ceza Yasası'nda düzenlenmiş olması, etkin uygulanmalarını sağlamıyor. Bu suçlar neredeyse her zaman cezasız bırakılıyor. Kadın cinayetlerinin önünü açan yargının bu görmezden gelme hâli herhangi bir yaptırımla karşılaşmadığı gibi, iktidarın söylemleriyle daha da pekiştiriliyor. Uygulanmayan bir ceza yasasına uygulanmayacak maddeler eklemeye çalışan iktidarın kadına karşı şiddetle mücadele iradesi olduğuna inanmak güç doğrusu.

Ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz edilen ceza arasında ciddi bir fark var. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle zaten hükmedilen cezaların önemli bir oranı infaz edilmemektedir. 15 Nisan 2020 tarihli 31100 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7242 sayılı Kanun sonrasında infaz düzenlemelerinde yapılan değişiklikler, cezaların caydırıcı etkisini ortadan kaldıracak sonuçlara neden olmaktadır. Söz konusu İnfaz Yasası'nın yürürlüğe girdiği Nisan 2020 tarihi sonrasında, istisna suçlar ve mükerrerler, şartlı tahliye indirimi ve matbu olarak bir yıl denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaktadır. Bu yasadaki sonra ceza alan hükümlü 1/2 şartla tahliye indiriminden, sonrasında bir yıl da denetimli serbestlikten yararlanacaktır. Ardından açık infaz kurumlarına geçişe ilişkin hükümler de uygulandığı zaman, kapalı infaz kurumunda geçirilen süre cezaların caydırıcılığını ortadan kaldıracak derecede azalmaktadır. Sonuçta, on yıl hapis cezası alan hükümlü dört yıl cezaevinde yatacak, bu dört yılın da yalnızca bir yılını kapalı infaz kurumunda geçirmiş olacaktır. Alınan hapis cezasının dokuz yıl olması hâlinde, kapalı infaz kurumunda geçirilen süre bir aya bile inebilmektedir. Verilen hapis cezasının üç yıl olması hâlinde ise Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği 5'inci maddesi uyarınca, fail doğrudan açık infaz kurumuna geçebilmekte ve infaz aşamasında kapalı infaz kurumuna hiç girmemektedir. Ayrıca, Türk Ceza Yasası ve Ceza Muhakemeleri Kanunu kapsamında yer alan erteleme hükümlerinin hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesi gibi kurumların uygulamasının sonucunda, hükmedilen hapis cezası infaz kurumunda infaz ettirilmemektedir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi uygulamalar mevzuatlarda failin cezasız kalması sonucunu doğurmaktadır.

Görüldüğü gibi, burada sorun suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemi kurumlarının uygulaması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hâle gelmesidir.

Bu durum şiddetle dikkate alınmalıdır. Daha fazla uzatmayacağım, şimdi bir arkadaşım daha konuşacak ve biz, Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti, HDP Grubu olarak, aşağı yukarı madde madde arkadaşların buradaki ısrarlı takibi, diğer konuları tek tek paylaştılar. Yani bizim, burada, caydırıcı bir ceza politikası, kadınlara karşı şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik ciddi bir irade, bütüncül bir devlet politikası olmadığı sürece, cinsiyetçi tutum ve söylemler kamu görevlileri tarafından tekrarlanmaya

devam edildikçe yasaları değiştirmemizin hiçbir anlamı yok; yasalara uygun davranmayanlar, mevcut yasaları gereği gibi uygulamayanlar, uymayacakları ve uygulayamayacakları yeni yasalar yapmaya çalışır olacağız, bunun da bir anlamı olmayacak.

Teşekkür ediyorum.

Bu arada, söylediğim son birkaç şey, sonuç bildirgesinde bahsettiğim olaylar yani sonuç bildirimdeki tespitler birçok kadın derneğinin, kadın platformlarının da ortak açıklaması niteliğindedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Teşekkür ediyoruz.

Biz bunu daha önce defalarca söyledik ama bir kez daha söylemek istiyorum. 19 Mart 2021 tarihli ve 31429 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 3718 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı’yla Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin ülkemiz bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 3’üncü maddesi gereğince karar verilmiştir. Sözleşmenin 80’inci maddesine göre, taraflardan herhangi biri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine yapacağı bir bildirimle herhangi bir zamanda sözleşmeyi kendisi bakımından feshedebilmektedir. Sözleşmenin feshi bildiriminin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine ulaştığı tarihten sonraki üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününden itibaren yürürlüğe girmiştir. 9 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 3’üncü maddesi uyarınca, bir milletlerarası anlaşma Cumhurbaşkanlığı Kararı’yla sona erdirilebilmektedir, Türkiye’de bu bakımdan feshedilebilmektedir, Türkiye de bu hakkını kullanmıştır.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hakkını kullanabilir ama kendi kendine karar verdi.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biz dinliyoruz yani ama buradaki hepimiz lütfen saygı duyalım. (Gürültüler)

Şimdi Komisyon üyemiz Zülfü Bey söz istediler, Zülfü Bey’e sözü veriyorum.

Zülfü Bey, lütfen buyurun, söz sizde.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Teşekkürler.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; konuşmacılar kanun teklifinin şiddeti önlemek için yeterli olmadığını, yasalarla uygulanamadığını ifade ettiler, tenkitleri oldu, teklifleri oldu; hepsini saygıyla karşıladık, teşekkür ediyoruz katkıları için. Ancak Aysu Hanım’ın konuşmasında genelleme olduğu için... Neydi o genelleme? Efendim, yirmi yıllık iktidarınızda –üstüne basa basa- bu hâle getirdiniz. Sanki öncesinde hiçbir şey yok. Neyse, çok önemli değil, diyebilir “Yirmi yıl.” Tutanaklara bakarsanız “Kadına şiddet suçu işleyenler ile sizin zihniyetiniz aynı.” gibi bir ifade kullandı.

Şimdi, yapılan kamuoyu yoklamalarında “Geldi, gelecek; gidiyor, gidecek.” gibi sloganlar var, olabilir. Şimdi, özellikle 28 Şubat yuvarlak masa ittifakında, güçlendirilmiş yuvarlak masa ittifakında yer alanlardan bir kısmı bizde, AK PARTİ’de; itham ettiğiniz zihniyet içerisinde çeşitli önemli görevlerde bulundu Başbakanlık, bakanlık gibi -tahkir etmemek için isim vermiyorum- beraber çalıştığımız, Genel Başkan Yardımcılığı, bakanlık yapanlar var. Bu zihniyetten istikbal, ikbal amacıyla ayrılıp bugün yuvarlak masa etrafında o zihniyete, “tek adam” dediğiniz Tayyip Bey’e karşı mücadele içerisinde olan siyasiler var.

Şimdi, Türkiye’de yapılan kamuoyu yoklamalarında da iddia ediyorsunuz “Şu anda geçtik, hemen erken seçime gidelim. Erken seçime gidersek kesin olarak iktidara geliyoruz.” Bu ne demektir? Yüzde 50 başa baş veya yüzde 50’yi geçiyoruz anlamında ittifak olarak.

Peki, bu kadına şiddet suçu işleyenler demek ki her partide; yüzde 50'si muhalefette, yüzde 40'ı falan da, yüzde 40'ı da –yüzde 40 civarında görünüyor, yüzde 38-40- AK PARTİ’de görünüyor. Tayyip Bey değil yalnız, Tayyip Bey her hâlükârda aşar. Şimdi bu itham çok tahkir edici, çok ayıp bir ifade. Dolayısıyla bunların...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kadına şiddeti isteyen...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Yok, açın, bakın, dediniz ki...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – ...zihniyeti...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Değil, değil; o ifadeyi ben çıkarayım size, aynen takdim edeceğim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben ne dediğimi biliyorum.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Diyorsunuz ki: “Kadına şiddet uygulayan zihniyet ile sizin zihniyetiniz aynı.” Ben o ifadeyi çıkarayım, siz de dikkatle dinlerseniz arkadaşlar, aynen hatırlınızda kalacaktır.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kadınlara...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Tashih ediyorsan sorun yok.

Ben de orada diyorum ki: Ya, arkadaş, bunun siyasi zihniyeti olmaz. Bakın, çıkaracağım, vereceğim size. (Gürültüler)

Bizim zihniyetimiz öyle bir şey değil, aynen iade ediyorum, sürat kargoyla iade ediyorum; aynen sürat kargo, hızlı olduğu için. (Gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gerek yok...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ne alakası var!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Böyle bir şey olmaz. Niye? Kamuoyu yoklamalarında neredeyse yüzde 50 görünüyor. (Gürültüler)

Müsaade et ya, biz sizin sözünü kesmedik! (Gürültüler)

Müsaade edin; sözünüzü kesmedim ben, bir kelime demedim ben, dikkat edin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Buyurun ama kadınlarla ilgili konuşun, bizimle ilgili konuşmayın.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben şunu diyorum, diyorum ki: Muhalefette... Muhalefetin şu anda iddiası ne? “İktidara geliyoruz, sizden daha fazlayız, bunu kabul edin.” Öyle kabul edelim. O zaman, cinsel şiddet eğiliminde olanların, suç işleyenlerin de daha fazlası, yüzde 50’den fazlası muhalefette o zaman. Bu çok yanlış bir ifade. Bizi genelleyerek bu şekilde kategorize etmeniz, değerlendirmeniz beni rencide etti; onun için söz aldım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben de şunu söyledim...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Affedersiniz Hanımefendi...

Yani sizin “Kadına şiddet uygulayanlar ile sizin zihniyetiniz aynı.” ifadesine itiraz ettim ben.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sizin politikanız öyle.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Tenkitlere bir şey demiyorum. “Yirmi yıllık iktidarınızda tedbir almadınız, geciktiniz.” Olabilir ya, muhalefettir, tabii ki “Aferin, güzel yaptınız.” diyecek hâli yok; yanlış varsa diyecek. Ben başında da dedim, saygı duyuyorum buna ama “Bunların zihniyeti ile şiddet uygulayanlar...” Tutanaktan çıkaracağım.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Biz itiraz etmiyoruz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – “Kadına şiddet uygulayan zihniyet ile sizin zihniyetiniz aynı.” Biz “Cennet anaların ayağı altındadır.” zihniyetiyle hayatı geçen insanlar topluluğuyuz. Kusura bakmayın, siz de aynı, ben ayırmıyorum, siz dediğiniz için bunu söyleme gereği duydum. Biz kadının ne demek olduğunu, insanlık içerisinde veya toplumda yerinin ne olduğunu en iyi bilenlerdeniz, başta liderimiz, o “tek adam” dediğiniz. Kaldı ki 6 adam bir araya geldi, yarın diyelim ki hasbelkader iktidar oldu. Biri çıkacak yine açıklayacak, yine biri... Arkadaşlar, bu sizin konuşmanıza cevap değil, genel manada... “Tek adam -bilmem ne- gece yarısı...” Ya, yine biri çıkacak açıklayacak, bir kanun teklifi gönderecek. Cumhurbaşkanlığına gelen hemen değiştiremeyecek. Gelse bile yani gelse, öyle bir şeye inanmıyorum ama diyelim geldi; yine Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle veya bir şekilde... Nitekim, bazı şeyleri şimdiden ifade ediyor “Geldiğimiz zaman şunları bırakacağız, şunları kapatacağız; şunlara böyle yapacağız, bunlara şöyle yapacağız.” diyor daha gelmeden. Şimdi geldiği zaman da bu dediklerini herhâlde İstanbul Belediyesinde olduğu gibi... Yalan söylemiyordur yani “Geldiğimiz zaman bir insanı işten çıkarmayacağız.” deyip 16 bin kişiyi çıkaran... Ha, şimdi gelecek bu dediklerini yapacak. Dediklerini yapacak, 45 bin kişi de alacak.

(Gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bir dakika...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Korkmayın bu kadar!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Korkmuyoruz canım, ne alakası var!

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen, hatibi dinleyelim ama bakın, hatibi dinleyelim lütfen.

(Gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Müsaade edin ya! (Gürültüler)

BAŞKAN FATMA AKSAL – O dinledi. (Gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ama böyle “zihniyet, zihniyet, zihniyet” batırdı, çıkardı. Ne zihniyeti ya? (Gürültüler) Ben zihniyetimle iftihar ediyorum ya! Ayıptır ya! (Gürültüler)

Size niye ben cevap vermedim?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – İstanbul Belediyesinden niye karıştırıyorsunuz?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben İstanbul Belediyesinden geldim. (Gürültüler) Sözden bahsettik, namus sözünden bahsettik. Ben İstanbul Belediyesine geldim. (Gürültüler)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ama bakın...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sözünüzü kesmiyorum; tamam, İstanbul Belediyesinde verilen söz çiğnendi. (Gürültüler) Namus anlayışı herkesin farklıdır, bir şey demiyorum ama arkadaş, yarın diyelim ki...

(Gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bu millet bu zihniyeti iktidara getirmez, Tayyip Erdoğan’ı da kimseye yem etmez ama geldiğiniz zaman da “Şunu asacağız, bunu keseceğiz.”

BAŞKAN FATMA AKSAL – Zülfü Bey, rica ediyorum, biraz daha düşük...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Zülfü Bey, iş verilen sözlere, tutulmayan işlere gelirse burada sabaha kadar sayarız.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, onu demiyoruz. Niye? Allah Allah...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Zülfü Başkanım, rica ediyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Onun bahsetmek istediği şey...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – “Zihniyetiniz tacizci ile kadına şiddet uygulayanla aynı.” he? “Zihniyetiniz aynı.” (Gürültüler)

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ayıptır!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bir dakika... “Kadına şiddet uygulayanla zihniyetiniz aynı.” ne demek, Allah Allah!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sesinizi yükselten kişi sizsiniz!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Müsaade etmiyorsunuz ya!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Niye bağırıyorsunuz?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Koroya cevap veriyorum ya!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Niye bağırıyorsunuz? Bağırmadan konuşamaz mısınız?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Koroya cevap veriyorum, koroya cevap veriyorum ben.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bağırmadan söyleyemez misiniz?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – E, o zaman susun, konuşayım, o zaman, durun, ses tonunu ayarlayayım ben. (Gürültüler)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ayarlayın lütfen.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Size demiyorum ben, arkadaşınız diyor ki...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Zülfü Başkanım, Zülfü Bey, lütfen, rica ediyorum. (Gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, müsaade edin ama...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Zülfü Bey, lütfen, rica ediyorum, biraz...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – “Taciz ile cinsel şiddet uygulayanla sizin zihniyetiniz aynı.”

Sayın Başkanım...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.30

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.46****BAŞKAN: Fatma AKSAL (Edirne)****BAŞKAN VEKİLİ: Hülya NERGİS (Kayseri)****BAŞKAN VEKİLİ: Jale Nur SÜLLÜ (Eskişehir)****SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)****KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara)**

BAŞKAN FATMA AKSAL – Komisyon çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, sözü Aysu Hanım’a vereceğim ama rica ediyorum, tekrar yeni bir tartışmaya mahal vermeden devam edelim, yoksa Zülfü Bey’e de tekrar söz hakkı doğar, tekrar ara vermek zorunda kalırız. Onun için...

Aysu Hanım, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu’nun, Elâzığ Milletvekili Zülfü Demirbağ’ın (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, ben sözümün arkasındayım. Aslında saatlerdir de çalışıyoruz, bu Komisyonunda da tartışıyoruz, evet ama ilk defa Hükümet kanadından bir erkek gelip sesini yükseltti, tartışma çıktı.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Gelip değil, Komisyon üyesiyim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Zülfü Bey Komisyon üyesi.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – 5 kişi birden cevap verirse tabii ki yükseltirim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Aslında benim söylediğim şey de gerçekleşmiş oldu. O yüzden de aslında, bu kadar rahatsız oluyorsanız, söylemlerinizi değiştirmenizi öneririm. Bu da iktidarda olmakla, yılların geçmesiyle olmuyor, söylemlerinizi değiştireceksiniz. Neler söylediğimi biliyorum, hepsinin de arkasındayım.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben de arkasındayım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Söylemleri saydım, “Kadın susmasını bilecek, kadınlar önce annedir, kadın cinayetleri abartılıyor, toplumsal cinsiyet eşitliği yoktur, fitrat ayrımı vardır.”

BAŞKAN FATMA AKSAL – Aysu Hanım’a teşekkür ediyoruz.

Bence, bence...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İşte, bu, bir zihniyet problemidir ve bir erkeğin bu Komisyonunda, işte, bizim gayet müzakereci tutumumuzu, sesini yükselterek Komisyondaki kanun teklifleriyle alakası olmayacak bir şekilde... Tabii ki cevap verme hakkına sahipsiniz, bütün milletvekillerimiz eleştiri yapabilir, biz de yapacağız, karşılıklı görüş alışverişinde bulunacağız ama burada böyle bağırarak, birbirimize ithamlarda... Bunu doğru bulmuyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi, sözü... Emine Hanım hiç konuşmadı.

Şimdi, Aysu Hanım, bence, bakın...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben sözlerimin arkasındayım.

Teşekkür ederim.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Mikrofonu açın, ben de bir şey diyeyim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Siz bir şey demeyin, rica ediyorum.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben konuşurken müdahale ederseniz sesimi yükseltirim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Rica ediyorum, rica ediyorum.

Şimdi, sözü Emine Hanım’a veriyorum çünkü Emine Hanım hiç konuşmadı.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Başkan, sizin söz vermenize de ihtiyaç duymadı zaten, hâlâ devam ediyor.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yok, ben rica ediyorum kendisinden. Rica ediyorum Başkanım, devam etme.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Zülfü Bey, müsaade edecek misiniz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen, ne olur, ikiniz... Lütfen.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben gıyabınızda konuşmak istemedim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben de bekledim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) (Tali Komisyon) (Devam)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Emine Hanım, Emine Hanım...

Şimdi, Emine Hanım'ı dinliyoruz.

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Uzun saatlerdir, saat 11:00'den beri Komisyon'da bu kanun teklifi görüşülüyor, arkadaşlarımız da çok değerli görüşler belirttiler. Aslında üzerinde yoğunlaşılan noktalar hemen hemen birbirine benzer oldu. Ben ümit ediyorum ki bu yapılan konuşmalardan sonra getirilen kanun teklifinde, düzenlemede, yapılan önerilerden de yararlanılsın. Biraz önce Zülfü Bey'in bazı ifadelerden dolayı yaşamış olduğu rahatsızlıktan dolayı da ben kendisinden daha çok katkı bekliyorum bu düzenlemelerin yapılması konusunda. Arada da söyledim, burada kayıtlara da girsin.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Farklı konularda hay hay.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Gerçekten, ben değişiklikler yapılabileceğini düşünüyorum.

Şimdi, tabii, bu düzenlemede kadına yönelik şiddete ve sağlığa şiddete karşı yeni düzenlemeleri konuşuyoruz, iki başlık da çok önemli. KEFEK Komisyonunda olduğumuz için ben de kadına yönelik şiddetle ilgili görüşlerimi paylaşacağım. Kadına yönelik şiddetin farklı boyutlarıyla incelenmesi ve ele alınması gereken toplumsal bir sorun olduğunu hepimiz tabii ki kabul ediyoruz, biliyoruz. Eğitimden çalışma hayatına, aile yaşamından siyasetin tavrına kadar her adımın, her sürecin maalesef, kadın

cinayetlerinde olumlu olumsuz payı var. Şimdi, dolayısıyla bu sorunun çözümü ciddi bir çaba, özveri ve doğru yasal düzenlemeler gerektiriyor. Ancak kanun teklifini incelediğimizde çözüm için yeterli olmadığını da görüyoruz. Yirmi yıldır iktidardasınız öncelikle iktidarın yani yürütmenin bu sorunu ne ölçüde sahiplendiği önemli. Sahiplenmek demek sonuca ulaşmakta daha hızlı yol almak demek. İktidarın topluma verdiği mesajlardaki tutarsızlıklar kadına yönelik şiddet ve cinayetlerde hem faillerin hem de mağdurların davranışları üzerinde etkili olmakta.

Şimdi, ben bir örnek vermek istiyorum buna, en önemli örnek de her zaman konuştuğumuz gibi, 20 Mart gece yarısı yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla bir gecede İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması. Gerekçe olarak da aile birliğini bozduğu gibi birtakım gerekçeler öne sürüldü. Bu süreçte bu konu çok tartışıldı hâlbuki alkışlarla ve oy birliğiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmişti. Şimdi, bugün, "Onun zamanında imzalandı, bunun zamanında oldu." gibi birtakım gerekçeler öne sürülüyor; bu da çok doğru ve hoş bir durum değil. Sayın Başkan, "Çıkış bir haktır." dediniz "Yani bir hak, çıkma hakkı kullanılmıştır." dediniz burada. Doğrudur, bir hak kullanılmıştır, çıkmıştır ama bu kullanılan hakkın doğruluğunu ve uyumluluğunu tartışıyoruz. Şimdi, neden bunu örnek verdim? Siz her ne kadar "6284 sayılı Kadına Şiddetle Mücadele Kanunu'nda her şey var, bu kanun her şeyi içeriyor, İstanbul Sözleşmesi'ne zaten gerek yoktu, ne gerek vardı?" diyorsunuz ama İstanbul Sözleşmesi bir üst çatı görevini görüyordu ve koruma getiriyordu kadınlara. Bu üst çatı görevini görürken de şöyle bir etkisi oldu çıkılmanın, sözleşmeden çekiliş failer üzerinde şöyle bir etki yarattı: "İşte, iktidar bizden yana, işte, İstanbul Sözleşmesi'nden de artık çekildi." şeklinde bir düşünceye kapıldılar. Cezasızlık algısında artışa sebep olmuştur bu durum. Kadınlara gelecek olursak kadınlar bu sözleşmeden direnme gücü alıyorlardı ama o güç ellerinden alındı. Artık korunamayacakları, korunmayacakları algısına sahipler. Bakın, sözleşmeden çıkıldığı günden yani 19 Mart gecesinden bu yana 278'den fazla kadın öldürüldü -sayılarla bunları ifade etmekten gerçekten çok rahatsız oluyorum ama söylemek zorundayız- daha bir ay önce bu sayı 229'du. Bu 278'in içinde mart ayındaki cinayetler maalesef yok, keşke de olmasa, hiç olmazsa. İşte, maalesef, sizin yani iktidar olarak sizin tutarsızlığınızın sonucu, bir öyle bir böyle davranmanız, kavramlar üzerinde tereddütler yaşamamız, bir toplumsal cinsiyet eşitliği gibi kavramı bile kullanamaz hâle gelmeniz maalesef ilerleme sağlanmamasına sebep oluyor hatta tam tersine şiddetin gittikçe artmasına sebep oluyor.

Şimdi, getirilen teklif Ceza Kanunu'nda bir kısım düzenlemeler getiriyor ancak gerçekten Ceza Kanunu'ndaki düzenlemeleri yapmak tek başına yeterli olacak mı? Olmayacaktır çünkü kadınlara şiddet suçlarının cezasının kanunda düzenlenmiş olması caydırıcılık sağlamıyor maalesef. Yürürlükteki infaz düzenlemeleri ki en son 15 Nisan 2020 tarihinde yürürlüğe giren 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da düzenleme yapılmıştı. Cezaların caydırıcılık etkisi üzerinde de hiçbir olumlu etkisi olmadı bu düzenlemenin. Verilen cezalarla infaz düzenlemeleri arasında ciddi farklar ortaya çıkıyor; asıl sorun da aslında buradan kaynaklanıyor.

Uygulamadaki teamüllere de bakacak olursak bu teamüller de faillere cesaret verici olmaya devam etmekte.

Hapis cezalarıyla ilgili de konuşmacı arkadaşlarımız dile getirdiler, bu konu gerçekten önemli. Örneğin, verilen hapis cezasının üç yıl olması hâlinde fail doğrudan açık infaz kurumuna geçebilmekte ve infaz aşamasında kapalı infaz kurumuna hiç girmemekte. On yıl hapis cezası alan hükümlü dört yıl cezaevinde yatmakta, bu dört yılın da sadece bir yılını kapalı infaz kurumunda geçirmektedir. Şimdi, ben hukukçu değilim, hukukçuların bu konuyu çok daha derin bir şekilde değerlendirmesi gerekiyor. Ama bir vatandaş olarak şu okuduğumu ben kendim de okuduğum zaman açıkçası şaşkınlık

içerisinde kalıyorum. Getirilen düzenlemede de artırılan cezaların üç yıla kadar olması, işte, bu yetersizliği maalesef göstermekte. Cezaların artırılması tek başına yeterli olmayacağı gibi daha ciddi düzenlemeler yapılması gerekiyor değerli Komisyon üyeleri, değerli vekiller. Şimdi, İnfaz Yasası'yla da uyumlulaştırılması gerekiyor; sadece cezaları artırmak yeterli değil, uygulama nasıl, asıl önemli olan bu. Mesela haksız tahrik için de aynı şeyi söyleyebiliriz yani uygulamaların daha kararlı tartışılması ve düzenlenmesi gerekiyor.

Ben 1-2 vaka örneği vermek istiyorum. Bir tanesi Hatice Kaçmaz olayı. Diğer arkadaşlarımız da örnek olarak verdiler ama çok çok çarpıcı bir örnek. Çünkü evlenme teklifini reddettiği erkek tarafından 19 santimetrelık bıçakla tasarlayarak, 16 yerinden bıçaklanarak öldürülüyor Hatice Kaçmaz ama katile "Tasarlama yok." denilerek daha az ceza veriliyor.

Yine, yeni başka bir örnek: Bursa'da boşandığı eşi Fatma Gökce'yi bıçaklayarak öldüren İlhan Gökce, mahkemedeki ifadesinde diyor ki: "Bir kişiyi öldürmenin savunulacak durumu yok." Mahkeme işte, çok hoşlanmış yani bu ifadeden Gökce'ye verilen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını aşırı tahrik ve iyi hâlden yirmi yıla düşürüyor. Şimdi, değerli arkadaşlar, yani bu örnekler say say bitmez.

Yine, mesela çok önemli bir başlık, hükmün açıklanmasının geri bırakılması. Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde bunun, bu, hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulaması da caydırıcılığı engelleyen unsurlardan.

Yine, mesela, denetimli serbestlik başlığı üzerinde ciddi anlamda durulması gereken bir konu. Giresun'da Sıla Şentürk öldürüldü. Denetimli serbestlik altındayken Ankara'dan kalkıp Giresun'a gelen faili tarafından öldürüldü. Nasıl bir denetimdir, nasıl bir serbestliktir anlaşılır gibi değil.

Yani ezcümle, düzenlemelerin daha geniş kapsamlı düşünülmesi gerekiyor. Cezaların yükseltilmesi de yeterli değil, caydırıcılık öncelikli olmalı, koruyucu ve önleyici düzenlemeler de öncelikli olmalıydı. O nedenle bu kanun teklifi kolu kanadı kırık bir düzenlemedir. Umarım bu Komisyonunda konuşulan ve paylaşılan öneriler daha fazla dikkate alınır ve tüm partiler tarafından daha fazla kabul edilebilir bir kanun teklifine dönüştürülür diyerek ben sözlerimi tamamlamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi sözü Sibel Hanım'a veriyorum. Sibel Hanım'dan sonra Naci Başkanımıza söz vereceğim Komisyon üyemiz, sonra da size söz vereceğim Başkanım. Sonra Jale Hanım'ın da var bir söz talebi son olarak da Jale Hanım'a söz verelim.

Buyurun Sibel Hanım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Ben, geneli üzerinde de söz almıştım, dikkatle de takip ettim konuşmaları. Hem teknik hem hukuki hem siyasi birçok değerlendirme oldu, aslında, değerli üyelerimiz gerçekten çok detaylı, hukuksal önerilerde de bulundular. Komisyonun da yani esas komisyonun da haftaya ertelenmiş olması mutlaka bu değerlendirmelerden gerek teklif sahibi gerekse bu konuda çalışan üyelerin ya da teklif sahiplerinin ben değerlendireceğini düşünüyorum bunları. Ve belki bir işi yapılabılır ve birlikte bu düzenlemeler yapılabilir hukukçu arkadaşlarımızla birlikte.

Burada tabii, temel vurgu İstanbul Sözleşmesi'ne yapıldı ki gerekçe de ilk cümle de ilginç bir şekilde uluslararası yükümlülüklerimize atıf yapılmış.

İstanbul Sözleşmesi tabii önemli bir sözleşmeydi, hem engellenme hem kovuşturma hem soruşturma anlamında bizim üyesi olduğumuz, kurucu üyesi olduğumuz Avrupa Konseyine karşı sorumluluklarımızı artıran da bir sözleşmeydi. Avrupa Konseyi kurucu üyesi olarak yine Birleşmiş

Milletlerin tarafı olarak kadının statüsü birimindeki çalışmalar; bu uluslararası çalışmalar bizim ülkemiz için bir çıpa. Ben Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesiyim. İşte, geçen hafta biz bütün olumsuzluklara rağmen ısrarla bu çıpanın ve bu organik bağın devam ettirilmesi ve üyelik sürecimizde mutlaka mesafe alınması... Çünkü bunlar gerçekten uluslararası anlamda hepimize değer katan çalışmalar ya da bizim için değerli.

İstanbul Sözleşmesi atfı mutlaka bu gerekçede gerekiyordu Sayın Başkan. En azından biz bu sözleşmeyi imzaladık, onayladık, çıkış sürecimiz evet tartışmalı, orada belki daha detaylı bir çalışma yapılabilirdi, çekincelerimiz detaylı ortaya konulabilirdi, kamuoyuyla tartışılabilirdi, Mecliste tartışabilirdik bu çekinceleri ve çıkış sürecimizi belki daha farklı bir süreçte, olabilir, bu iktidarın tercihidir, imzaladığı gibi çıkmak da ama bu, Parlamentonun kararıyla ve kamuoyunda detaylı tartışarak... Çünkü ben Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesiyim ve en çok karşılaştığımız temel sorunlardan bir tanesi bu sözleşmeden çıkma gerekçemiz ve yöntemimiz. Elbette biz ulusal mevzuatımızla uyumlaştırdık ama bu da bir çelişki yaratıyor yani ulusal mevzuatımızla uyumlaştırdığımız bir uluslararası üst sözleşmeden neden çıktınız o zaman? Bu çelişkilerle karşılaşmamak için bence bu sözleşmede, gerekçede İstanbul Sözleşmesi'ne bir atıf gerekiyordu ve İstanbul Sözleşmesi'nin şöyle bir kazanımı vardı, bir denetim mekanizması vardı, ülkeleri denetleyen bir mekanizma da vardı yani kurumsal olarak bu çalışmaları yapıp yapmadığımızı ve ne kadar uzakta ve ne kadar yakınında olduğumuzu ve doğal olarak bir algı da yaratıyordu toplumda, önemli bir sözleşmeydi. Buna gerekçede yer verilmemesi büyük eksiklik.

Maddelerde hukukçu arkadaşlarımız gerçekten detaylı, çok da teknik ve bizim de burada yeniden öğrendiğimiz önemli gerekçeler ortaya koydular. Bu sorun, elbette maddelerde cezalar çok tartışıldı, cezaların yeterliliği tartışıldı. Bunlar gerçekten sorunu çözmiyor. İşte, artırmak, ne kadar? Ben burada çizdim, belli bir miktar artırıyoruz. Çok uzun vadeli yapsak da bunun acaba sonucunu alabilecek miyiz? Veriler önemli tabii, gerçekten detaylı veriler çok önemli. Burada Bakanlık temsilcimiz de var, bu konuda Sayın Bakan da zamanında söylemişti istatistiklere verdikleri önemi ama bunların gerçekten ciddi masaya yatırılması gerekiyor, özellikle de böyle ciddi bir kanun yapıyorken. "Case"ler çok önemlidir bu konularda, -değerli hukukçu arkadaşlarımız da bilirler- bu nedenle bu uygulamada yaşanan sorunların bu cezalarla gerçekten çözülebilir, bir adım, tamam ama bu çözülebilecek mi? Dört aydan işte, altı aya çıkarmak bu ne kadar makul madde 3'te kasten yaralama suçunu? Ya, biz öyle bir süreç yaratmalıyız ki bence bu kanunla beraber toplumda gerçekten ciddi anlamda bu soruna bakış açısı, yargı sistemi, hâkimlerin takdir yetkisi, oradaki kişisel kararlar, gerekçeler... O hâkimlerin takdirlerine yine inisiyatif bırakılıyor burada, bu sorun çözülmüyor burada, yine, bir hâkim yetkisi, mahkeme başkanının yetkisi, bu yine var burada, bu sorun çözülmüyor. Yani işte, hukuk sistemine bütüncül bakmak lazım. Nitelikli yargıçların, hâkimlerin karar verme ehliyetleri, kolluk kuvvetleri... Şimdi, bunu sağlayacak da tabii ki söylemde tutarlılık, Sayın Vekilin açtığı süreç yani bu söylemde tutarlılık da çok önemli, bunların hepsi bir bütün. Bunları yapmadığımız sürece bu sorunları maalesef çözemiyoruz. Böyle bir bakış açısını da bu kanunla beraber gerçekleştirmeye çabalayalım bence. Toplumda böyle bir algı yaratalım yani sıfır tolerans, çok ağır cezalar, hiçbir şekilde bir toleransın yapılmadığını, yargı sisteminin, yasama organının, işte, iktidarın bunu hangi partinin yönetiminden bağımsız bunu katı bir kural... Doğu Asya ülkelerini ben incelemiştim, gerçekten bunları başarmışlar. Bunları yasalarla değil, içselleştirmişler, toplumda böyle bir zihniyet oluşmuş. Bunun eğitimi var, eğitim ayağı var, medya ayağı var, bakın, medya ayağı, yayınlar, bu karşılaştığımız olayların yansıtılması, o mağdur olan kadına bakış açısı, onu yansıtan yapı, diziler... Ya, o kadar çok boyutlu ki. Evet, biliyorum, bir çalışma yapıldı, o çalışmayı tamamlayamadık. Ben hatta Komisyondan grup kararımızdan daha önce ayrılma kararı vermişim sağlıklı müzakere ortamı sağlayamadığım için. Katkı sunma çabalarım da sağlamadı tabii ki. Önemli bir çalışma, çok değerli buluyorum. Mecliste yaptığımız her çalışma çok değerli ama

bunu yasal mevzuata dönüştürmek, o bütüncül, tutarlı sürece çevirebilmek, içselleştirmek, işte, eğitim ayağını, o medya ayağını, o yargı sistemimizdeki nitelikli, liyakatli insan kaynağı mekanizmalarımız... Temel sorun orada kilitleniyor. O mahkeme başkanının takdiri, yansıtılması olayın.

Sürenizi çok almayacağım. Bunların hepsini çok dikkatli, detaylı düşünmek lazım. Yapılan çalışmanın Adalet Komisyonunda detaylandırılması ve topluma da bunun bütüncül olarak hepimizin gerçekten ciddi bir yasa yapıldığını yansıtmamız gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için Sayın Başkanım.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Teşekkür ediyoruz biz de.

Şimdi Komisyon üyemiz Naci Bey’e sözü veriyorum.

Buyurun Naci Bey.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım; sizleri saygıyla selamlarım.

Efendim, anaerkil bir ailenin evladı olarak ve tahmin edildiğinin çok ötesinde yine anaerkil bir şehrin erkek milletvekili olarak Komisyonunda bulunmaktan dolayı üç senedir, dört senedir çok büyük mutluluk ve onur duyduğumu en başta söylemek isterim. Burada yapılan çalışmalara ben de kendimce katkı vermeye çalışıyorum.

Bugün, tabii, kadına şiddeti konuşurken ister istemez İstanbul Sözleşmesi’nden bahsediliyor ve çok da normal. İstanbul Sözleşmesi’nden çıkış tarzı bence tamamen hukuksuz ve haksızdır; bunu da belirtmek isterim. İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili sorunları, çıktıktan sonraki sorunları Türkiye’nin hakkını, hukukunu yurtdışında da görevim icabı savunan bir milletvekili olarak yakinen yaşadım Sibel Hanımefendi gibi. Biz bunu yurtdışında anlatamadık ve Türkiye’yi çok zayıf düşürdü. İstanbul Sözleşmesi dışarıdan ilk bakıldığında kadına dönük bir sözleşme, kadın hakkını hukukunu koruyan bir sözleşme olarak gözüксе de sözleşme aynı zamanda ülkelerin ISO belgesi gibi bir sözleşme. Yani şirketlerin, kurumların nasıl ISO belgesi varsa bu sözleşmeyi imzalayan ülkeler de birinci sınıf ülkeler, üst lig ülkeleri olarak kendilerini çok rahatlıkla adlandırabiliyorlar. Biz bu sözleşmeyi bir gecede -Zülfü Bey’in ifade ettiği gibi- iki dakikada yırtıp atınca bu medeni ligden kendimizi dışarı attık ve isteyerek atmış olduk. Bence bundan gurur duymamak lazım, aksine üzölmek ve belki de utanmak lazım.

Burada Zülfü Beyefendi bir cümle kurdu. Ben Türkiye Büyük Millet Meclisindeki her milletvekilinin sözüne son derece önem veriyorum ve doğru, partisini de temsil ettiğini tabii ki varsayıyorum. Zülfü Bey dedi ki: “Konjonktürel olarak seçim kazanmak için İstanbul Sözleşmesi’ni imzaladık.”

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – “Seçim kazanmak için” demedim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Öyle dediniz.

“İki dakikada iptal ettik.”

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben öyle demedim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Şimdi, bu söz aslında çok ibretlik bir itiraf. Bizim “İç politika için dış politika yapıyor.” iddiamızı doğrulayan çok önemli bir itiraf. Teşekkür ederim size.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Öyle bir itirafım yok yalnız.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bu itirafı yaptınız efendim. Yani bu tutanaklar...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – E, yok. “Seçim almak için” demedim ben.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Öyle dediniz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Hoppala.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Burada duyanlar olmuştur. “Konjonktürel olarak seçim kazanmak için İstanbul Sözleşmesi’ni imzaladık, iki dakikada iptal ettik.” dediniz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – “Konjonktürel olarak seçim” demedim ben.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Dediniz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, ne alakası var? Getirsinler, tutanağa bakalım. Öyle bir şey yok ya! Çok yanlış.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Şimdi, bundan hakikaten ben hem çok üzıldüm hem de tespitlerimizin, Türkiye’nin nasıl yönetildiğiyle ilgili yaptığımız tespitlerimizin, dış politikanın nasıl yürütüldüğüyle ilgili yaptığımız tespitlerin doğruluğunun itiraf edilmesinden dolayı da üzüntü içinde mutlu oldum fakat hakikaten bu şekilde ülke yönetilmez. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi aynen budur işte ve bu sistemden inşallah geri dönecek ve çok daha iyi bir şekle getirilmiş olan parlamenter sistemle bu tip sorumsuzluklar yaşanmayacak ülkemizde. Bunu ifade etmek istemişim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, ben uzatmak için değil de iki dakika özetle düzeltmek isterim, affınıza sığınarak.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, Zülfü Bey düzelterek. Sadece düzeltmek için.

Zülfü Bey, iki dakika.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Elâzığ Milletvekili Zülfü Demirbağ’ın, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinsli’nin (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi’nin görüşmelerindeki konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Şimdi, benim konuşmam bitti, onu da bir antrparantez belirtiyim de. Sesimi yükseltmemin sebebi şuydu: Şu anda arkadaşlar konuşuyor, 5 kişi birden size müdahale ederse, sözünüzü keserse yükseltirsiniz. Yoksa bakın, şimdi nasıl konuşuyorum? Arkadaşımız Muhammet Bey konuşmasında “Ben konjonktürel olarak seçim almak için...” Hayır, böyle bir ifadem yok. Benim konuşmam bittikten sonra, “İstanbul Sözleşmesi’ni niye o zaman getirdiniz, niye kaldırdınız?” Ben de ne diyeyim yani, orada konuşma bitmiş, gayriresmî bir konuşma yapıyorum. Söylenecek bir tek kelime ve “konjonktürel” dedim, laf gelişi dedim ama “seçim meçim almak için” demedim. “Seçim almak” için demedim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyoruz Başkanım.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben o ithamı kabul etmiyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Anlaşılmıştır.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Yalan söylemiyorum, duyduğumu söylüyorum.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Muhalefet konjonktürel hareket eder seçim almak için ama biz seçim...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Öyle bile demiş olsanız, dış politikada konjonktürel olarak...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Popülist bir lidere sahip değiliz, popülist davranan bir liderimiz yok bizim. (“Aaaa...” sesleri, gürültüler)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Var.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyoruz Başkanım.

Sözü hemen Gülizar Hanım’a veriyorum, söz Gülizar Hanım’da.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama eğlendik biz yani.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Maşallah, devam edin eğlenmeye.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Gülizar Hanım’da söz, sonra Jale Hanım, sonra Öznur Başkanım.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben de sizinle eğleniyorum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Zülfü Bey, izin verirseniz konuşacağım da.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – İkide bir laf atıyorlar bana.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Konuşacağım ben.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – E, buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Siz susarsanız konuşacağım.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, lütfen, rica ediyorum.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) (Tali Komisyon) (Devam)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, öncelikle, uluslararası sözleşmeler konusuna dikkat çekmek istiyorum. Zülfü Bey burada dinlerse çok da mutlu olacağım.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, bana askerlik yaptırmayın, lütfen. Lavaboya gitmek için de... İnsanız yani, yapmayın ya!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Şöyle, Zülfü Bey konuşmasında dedi ki: “Konjonktürel olarak imzaladık, konjonktürel olarak da çıktık.” Öncelikle, bir bireyin yaşam hakkı, kadının yaşam hakkı, çocuğun yaşam hakkı ya da Anayasa’da işkence görmeme hakkı konjonktüre bağlı olmaz. Bu hak ihlallerini de konjonktüre göre giderelim, konjonktüre göre gidermekten vazgeçelim demekle olmaz. Uluslararası sözleşmelerin bu gerekçelerle imzalanması ya da sözleşmelerden çıkılması da dış politikadaki ciddiyetsizlik ve samimiyetsiz anlayışın da aslında burada itirafıdır, bunun da altını çizmek isterim.

Yine, bu uygun bulma kanunundan bahsedeceğim. “İstanbul Sözleşmesi”nden tabii ki iki dakikada çıktık.” denildi. O zaman şu mu olacak: Parlamentonun iradesi, Parlamento’da kabul edilmiş bir kanun hiç mi nazarıitibara alınmayacak? İstanbul Sözleşmesi uluslararası bir sözleşmeydi. Avrupa Konseyinin kurucu üyesiyiz. İmzaladık, imzalanmasından dolayı da övünçle ve neredeyse havai fişek gösterileri ve halaylarla kutlanacaktı, bir orası eksik kaldı zaten. Ondan sonra Meclise geldi, Mecliste Komisyon toplandı, Komisyon sonrası Meclis Genel Kuruluna geldi ve 6251 sayılı Uygun Bulma Kanunu’yla İstanbul Sözleşmesi yürürlüğe girdi.

Şimdi, hâl böyle iken -“Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” dediniz Sayın Başkan ama Cumhurbaşkanlığı kararıdır- bir kanun hakkında Cumhurbaşkanlığı kararı verilebilir mi? Bunu da burada tartışmak gerekir, konuşmak gerekir diye düşünüyorum. Verilemeyeceği zaten hukuken de ortaya çıkacak.

Yine, Sayın Öznur Çalık az önce -hangi gerekçeyle dediğini de aslında sormak isterim- “Onu başbakan imzalamadı, Ahmet Davutoğlu imzaladı.” dedi yani Dışişleri Bakanınızdı o dönemde Ahmet Davutoğlu. Dışişleri Bakanı...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkan, sözünüzü kesmek amacıyla değil... Kayıt dışında, Şenol Hanım “Cumhurbaşkanı imzaladı.” dediği için ben bir düzeltme yapmak adına söyledim. Yoksa o dönem bizim Dışişleri Bakanımızdı ve Avrupa Konseyi İstanbul’da toplanmıştı.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Tabii ki. Yani çünkü o Komisyon tutanaklarına da baktım.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Dışişleri bakanlarının toplantısında imzaya açıldı. Dönemin Dışişleri Bakanı da Sayın Davutoğlu’ydü. Yoksa herhangi bir kasıt yok, düzeltmek amacıyla söyledim.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Şöyle, Dışişleri Bakanı imzalamış olabilir, neticede Bakanlar Kurulu kararı ve Başbakanın haberi olmadan, onayı olmadan, Bakanlar Kurulunun bilgisi ve onayı dışında imzalanmış olmaması...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – İmzanın sahibini söylüyorum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yani çünkü hani merak ettim, Komisyonunda siz Dışişleri Bakanına sonsuz teşekkürlerinizi ifade etmişsiniz. O nedenle, merak ettiğim için ayrıca sormak gereği de hissettim.

Şimdi, araştırma komisyonu raporundan bahsedildi. Gerçekten ben Komisyon raporunu çok dikkatle okudum, inceledim ve acaba ben mi yanlış gördüm çünkü çok kalın bir rapor olduğu için gözümünden de kaçmış olabilir diye Komisyon üyesi arkadaşlarıma da “Bir bakın.” dedim. Onlar da... Hani dediniz ya “Bu kanun Komisyon raporundan sonra, Komisyon raporu doğrultusunda, ondan yola çıkarak hazırlandı.” Ama Komisyon raporunun hiçbir yerinde “Mevcut Türk Ceza Kanunu’ndaki işte tehdit, şiddet, kasten öldürme gibi suçlarda öngörülen cezalar düşük. O nedenle, bu cezaların yükseltilmesi gerekir.” diye bir öneri, öngörü, tespiti rastlamadım. Varsa bir yanlışım lütfen düzeltin.

Onun dışında, başka bir şey daha gördüm. Bu kanunda olmayan, az önce Sayın Aysu Vekilimin de bahsettiği konu için, Sincan Cezaevi görüşmelerinde Komisyon üyeleri şunu söylüyor yani orada, o dönemde de Cumhuriyet Halk Partisi ve diğer siyasi partilerin milletvekilleri Komisyondan çekilmişlerdi, sadece Milliyetçi Hareket Partisi ve Adalet ve Kalkınma Partisinin temsilcileri vardı, aynen ifadeyi okuyorum: “Ceza yargılamasında ceza indirimlerini içeren maddelerin ve haksız tahrik indirimi uygulamaları hakkında uygulayıcıların kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar...” Yani haksız tahrikten bahsediyor, “ceza miktarı az” demiyor ama haksız tahrikten bahsediyor ama bu kanunda haksız tahrik yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 635’inci sayfa.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ben konuşayım mı Öznur Hanım? Sonra cevap verirsiniz...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, hayır, hemen, hemen. Siz kendiniz düzeltirsiniz diye söylüyorum, 635, 4, 4’e 3.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Öznur Hanım, isterseniz ben konuşayım, bitireyim, ondan sonra. Ben...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ama yanlışı düzeltiyorum, bakın, lütfen...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hayır, yanlışı değil. Ben göremedim, varsa düzeltin dedim ama lütfen konuşmam bittikten sonra düzeltin.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Peki, tamam.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Evet, kanun metnine baktık. Kanun metninde indirim sebeplerinden bahsediliyor, işte diyor ki: “Takdiri indirim nedenleri kararda gerekçeleriyle gösterilir.” “Gerekçeleri” eklenmiş. Ben hukukçuyum, avukatım, çok uzun yıllar da avukatlık yaptım. Ya zaten mahkeme kararları gerekçeli olur, gerekçesiz olması bozma nedenidir. Yani burada “Gerekçe gösterilir.” demenin pratikteki faydasını ve buna “gerekçeleriyle” kelimesinin eklenmesine de neden gerek duyulduğunu da merak ediyorum, bu konuda da açıklık getirirseniz sevinirim.

Şimdi, buradan sormak istiyorum: Kasten yaralama suçunda sorun kasten yaralamanın alt sınırının dört ay olması mıdır? Kasten yaralamada alt sınır altı aya çıkartılınca sorun ortadan kaldırılacak mı? İki ay artırmakla sorun ortadan kaldırılacak mı? Ya da eziyet suçu düzenlenmiş. Yani eziyet suçunun ya da kadına karşı şiddetin, kadına karşı eziyetin ve bu eziyet içerikli suçların ortadan kaldırılmasındaki sorun, eziyet suçunun alt sınırının iki yıl olması mıdır? Altı ay uzatılınca eziyet suçu ortadan kalkacak ya da bunu işleyen failler “Aman, cezanın alt sınırı iki ay artırılmış, aman, altı ay artırılmış, ben bu suçu bir daha işlemeyeyim.” diyecek mi? Yani bir caydırıcılığı olacak mı? Şimdi, neyi getirecek bu biliyor musunuz? Zaten kadına karşı işlenen suçlarda cezasızlık konusunda toplumda ciddi bir algı vardır ve dört ayı altı aya çıkarmak bu suçu önlemeyeceği için cezasızlık algısını da güçlendirecektir ve en tehlikelisi de aslında budur. Asıl sorun cezaların miktarı değildir aslında, infaz sisteminden kaynaklanan sorunlar vardır. İnfaz sistemindeki o kurumları, kuralları “Kadına karşı işlenen suçlarda uygulanmaz.” diyerek bir cümle eklediğimizde, aslında birçok sorunu ortadan kaldırmaya bir adım daha fazla yaklaşmış olacağız diye düşünüyorum.

Yine, uzlaşma meselesinden çıktı. “Uzlaşma sadece ısrarlı takipte olmaz.” diye bir düzenleme gelmiş. Peki, kadının kasten öldürülmesi uzlaşma sınırı dışında ama tehdit, ne bileyim, eziyet, bunlar neden uzlaşma içerisinde değerlendiriliyor? Neden kadına karşı işlenen... Madem az önce siz de kabul ettiniz, “Bu kanun tam da bunun için getirildi.” dediniz. Kadın olduğu için, kadına karşı sırf kadın olduğu için işlenen suçların yaptırımı bağlanması, özel suç kapsamına alınması dediğimde, “Evet, bu kanun tam da o.” dediniz. Peki, neden o zaman şunu yazmıyoruz oraya: “Kadına karşı, kadın olduğu için işlenen suçlar uzlaşma kapsamı dışındadır.” desek daha kapsayıcı olmaz mı? Bunu da önermek, bunu da ifade etmek isterim.

Yine, arkadaşlarımız maddeler üzerinde uzun uzun konuştular, uzun uzun ifade ettiler. İsrarlı takibin Türk Ceza Kanunu’nda özel bir suç olarak düzenlenmesi gerçekten olumlu ama düzenleniyormuş gibi yapmak tehlikeli. Neden tehlikeli? İsrarlı takibe bakıyorsunuz, ısrarlı takip sadece fiziki takip etmek ya da haberleşme, iletişim araçlarıyla rahatsız etmek olarak algılanıyor ve düzenlendiği yer -Sayın Aysu Vekilimin de ifade ettiği gibi- hürriyet tahdidi ya da ona ilişkin suçlar. Peki, neden? Eziyetin alt sınırı iki yıl altı ay diyorsunuz; ısrarlı takip, sadece takip etmek, sadece basında ya da sosyal medyada ya da iletişim araçlarıyla ya da üçüncü kişilerle yapılan bir şey değildir. Sonucu can kaybına, kadının öldürülmesine kadar giden bir süreçtir, can almaya giden bir süreçtir. O nedenle bunun... Eziyeti iki yıl altı ay düzenleyip ısrarlı takibi altı ay alt sınırla düzenlemek -az önce ifade ettiğim- toplumdaki cezasızlık algısını güçlendirecek bir başka husustur.

Yine, ısrarlı takibin nitelikli hâllerinden bahsedilmiş, bu nitelikli hâllerde, bakıyoruz saydıklarımıza ama aslında, nitelikli olması gereken birçok düzenlemenin burada olmadığını da görüyoruz. Peki, nedir bunlar? Örneğin, ısrarlı takibin mükerrer olması, ağırlaştırıcı ya da özelliikli ya da nitelikli hâlde düzenlenmemiş. Hatırlayın, Tuba Arslan davası... Tuba Arslan'da neydi? 23 kez koruma talebiyle şikâyetçi olunmuş ama her biri ayrı ayrı değerlendirilmiş ve Tuba Arslan o 23 kez koruma talebinde bulunduğu, şikâyetçi olduğu fail tarafından katledilmiş. Mükerrerlik neden nitelikli hâlde sayılmamış? Bunu da sormak istiyorum.

Yine, kasten öldürme ya da kasten yaralama suçlarının çocuğun yanında ya da çocuğun bulunduğu ortamda işlenmesi neden nitelikli hâle getirilmemiş, bunun içinde sayılmamış? Bunu da sormak istiyorum. Hatırlayın, biz bunu daha çok yakında yaşadık; Denizli'de kendi hemşehrim çocuğunun gözü önünde katledildi, boğazı kesildi. Peki, bu, ağırlaştırıcı sebep olmamalı mı sizce? Bunu da burada bir eksiklik olarak değerlendiriyoruz ve bunun da bu nitelikli hâline eklenmesi gerektiğini ifade etmek isterim.

Peki, başka ne olabilir? "İsrarlı takip" dediğimizde... İsrarlı takipte deniliyor ki: "Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe" diyor, oysa 6284 sayılı Kanun, birlikte yaşayan nikâhsız birliktelikleri de örneğin imam nikâhlıysa... Boşandığı eş değil, birlikte yaşadığı eş değil. Peki, buna yönelik ısrarlı takibi suç saymayacak mıyız? Burada bu da eksik. Ya da hiçbir kan bağı, birliktelik bağı yok ve ısrarlı takip konusu gündeme geldiğinde bunları sayarken ya bu eksikliklerin giderilmesi gerekmiyor mu? Hani, az önce dedik ya usul tartışmasında "Maddelere geçmeliyiz, maddeleri uzun uzun tartışmalıyız." derken işte bizler o eksikleri burada dile getirmek ve ortak akılla, istişareyle -Filiz Hanım'ın da söylediği gibi- eksikleri ortadan kaldırılabildik. O nedenle bunun altını bir kez daha çizmek istiyorum.

Peki, bu kanun teklifinde caydırıcılıktan bahsettim az önce, gerçekten caydırıcı olması için ne ısrarlı takibin ne kadına yönelik bir şiddetin, eziyetin, tehdidin ya da kasten öldürmenin aslında bir caydırıcılığa ilişkin bir amaç güttüğünü biz bu maddelerde görmüyoruz. Ne görüyoruz? Sanıyorum, -birazdan buna da itiraz edebilirsiniz- İstanbul Sözleşmesi'nden, geçtiğimiz yıl 20 Martta, az önce anlattığım gerekçelerle, hukuksuz bir şekilde, Meclisin iradesini bir tek kişinin iradesiyle yok saydıktan sonra, bir pişmanlık olmuş. Bu pişmanlığı bir nebze olsun giderebilmek için de "Hadi, bu teklifi hazırlayalım." denilmiş. Bu teklif ne şu Komisyon raporu için bu Komisyon raporunu bu kadar emeğin, bu kadar kalın düzenlemenin... Ki 500 küsur civarında da öneri var galiba dosyada yanlış hatırlamıyorsam yani tek tek sayısal olarak demiyorum ama 500'ün üzerindeydi, sayarken fark etmiştim. Buna yönelik hiçbir önerinin caydırıcı olma noktasında hayata geçirilebileceği bir teklif değil. Bu teklif sadece ve sadece "–miş gibi" yapılan ve sorunun kadına yönelik suçlarda, şiddet ve kadın cinayetlerinde sadece ve sadece pansuman tedavisi uygulayacak bir pansuman kanun teklifidir. Oysa biz artık pansuman tekliflerle oyalanmak istemiyoruz. Neden? Çünkü bir insanın, bir kadının canı sadece pansuman kanun tekliflerine emanet edilemeyecek kadar önemlidir. Anayasal hakların ihlalinin önüne geçmek istiyorsak ve gerçekten samimice kadına yönelik suçların önlenmesi ve sizin deyiminizle "sıfır tolerans" noktasına getirmek istiyorsak inanın bu kanun teklifi bu amacınıza hizmet etmiyor. O nedenle, bir sorunun ortadan kaldırılması bütüncül bir bakış açısına sahip olmayı da gerektirir, bir zihniyet dönüşümünü de gerektirir -ki zaten Öznur Hanım da bunu ifade etti- bu zihniyet dönüşümü için de bizim aslında çok daha geniş, çok daha ayrıntılı, çok daha uzlaşa içerisinde bir çalışma yürütmemiz gerekir ama bu kanun teklifinin bunlardan uzak olduğunu ve hiçbir şekilde ne kadına karşı şiddetin, kadına yönelik suçların ne de kadın cinayetlerinin bırakın önüne geçmeyi, çözüm üretmeyi, hiçbir şekilde bir yaptırım gücüne sahip olmayacağı açıktır. Hiçbir erkek "Ben kasten yaralamada dört ay ceza alacağım, şimdi, aman, altı ay alacağım; ben bir daha bunu yapmayayım." demeyecektir çünkü

bu bir yaptırım değildir. “İnfaz düzenlemeleri kadına karşı işlenen suçlarda uygulanmaz.” hükmü getirilmediği sürece bu teklifin hiçbir önemi, yani öyle demeyeyim -ısrarlı takibin suç olması evet, önemli- sonuca ulaşması, amaca ulaşmasının mümkün olmadığını ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Şimdi, Jale Hanım’da söz hakkı.

Buyurun Jale Hanım.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de saatler boyunca Komisyonunda oturarak katkı veren tüm arkadaşlara ve size özellikle teşekkür ediyorum.

Tabii, çok güzel öneriler yapıldı, özellikle arkadaşlarımız, hukukçu olan arkadaşlarımız teklifte yer alması gereken hususları özellikle belirttiler. Ben kendilerine de teşekkür ediyorum.

Şimdi, aslında, tabii, “zihniyet” lafına takılındı ama -tekrar söylüyorum- aslında, anlayışın önemli olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu anlayışa da baktığımız zaman ben -Öznur Hanım tabii, çok gururla söz etti rapordan, evet, tabii ki onların da emeklerine teşekkür ediyoruz rapor konusunda ama- şimdi, burada aslında Mecliste, Genel Kurulda konuşurken de söyledim. Bakın, 262’nci sayfada şöyle bir şey var, deniliyor ki 2/1/4 başlığı altında, uluslararası mevzuat başlığında: “Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” şeklinde geçiyor ve çok ilginç şekilde yürürlüğe girdiği tarihten söz ediliyor, neleri önlediğinden, çok güzel maddeleri olduğundan söz ediliyor ve sözleşmede “Önleme, koruma, kovuşturma ve politika geliştirme olmak üzere 4 prensip üzerine kurulmuş olup medeni hâline bakılmaksızın tüm kadınların şiddetten korunmasını ve mağdurların haklarını korumaya yönelik önlemlerin alınmasını öngörmektedir.” şeklinde çok güzel bir açıklama var. Dolayısıyla, aslında, ne kadar güzel maddelerin olduğunu açıklıyor. Ve sonunda -yalnız, son paragraf oldukça ilginç- diyor ki: “Kadına yönelik şiddetle mücadele etme temel amacıyla hazırlanan sözleşme içeriğindeki unsurlar ve çeşitli uygulamalar sebebiyle bugün Avrupa Konseyi üyesi pek çok ülkede eleştirilmektedir. Bu sebeple, Rusya, Azerbaycan sözleşmeyi imzalamamıştır.” diyor ve burada, bizim ne bu sözleşmeyi imzaladığımız ne nasıl girdiğimiz Türkiye Büyük Millet Meclisi onayıyla, neden çıktığımız, hiçbir şey yok; yani, sanki biz bu sözleşmeye hiç girmemiştik, hiç çıkmaya yeltenmemişiz gibi iki sayfada söz ediliyor ve öylece, uluslararası bir mevzuat olarak kalıp ulusal mevzuata geçiliyor.

Bakın, ben daha önce de söyledim. Aynı şekilde 2014’te bir komisyon kurulmuş, ismi de aynı: Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Genel Kurula inmedi bu, biliyorsunuz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, biliyorum.

...Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu ve 2 cilt rapor yayınlanmış. Bir tanesini bulduramadım kütüphanede, sadece dijital ortamda var ve sadece 1’inci cildini bulabildim. Girip dijital ortamda baktığınızda da “Hükümsüzdür.” yazıyor. Bu ne kadar acı bir şey. Ama bu raporda sayfalarca övgüyle söz edilmiş, İstanbul Sözleşmesi’nin neleri önlediğinden söz edilmiş. Ben şimdi burada şunu sormak istiyorum: Biz burada eğer sadece cezai yaptırımların caydırıcılığına güvenecek isek bunu bir öğrenmek istiyoruz, yani bu mudur sonuç, bu cezaları arttırarak caydırıcı olacağına mı inanıyoruz? Ve ben özellikle merak ediyorum, yani, Adalet ve Kalkınma Partisi kadın milletvekili arkadaşlarımız İstanbul Sözleşmesi konusunda ne düşünüyor, neden çıktık? Şimdi, biraz önce Öznur Hanım, çok açık ve net “Konjonktür farklıydı.” dedi beyefendiyle birlikte.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Jale Hanım, arkadaş, yani benim söylediğim...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ha, belki ben yanlış anlamışımdır, beyefendi söylemiştir, dolayısıyla...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ben söylediğim söze sahip çıkarım.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Tamam, peki.

Yani, şimdi, ben, gerçekten, burada, madem kadına yönelik şiddeti konuşuyor isek şunu merak ediyorum: Adalet ve Kalkınma Partili milletvekili kadın arkadaşlarımız İstanbul Sözleşmesi konusunda gerçekten ne diyor? Yani sadece, hani... “Cumhurbaşkanının tensipleriyle” lafına siz alışkınsınız ama yani bunu da onaylıyor musunuz, onaylamıyor musunuz? Ben bunu gerçekten merak ediyorum çünkü hiçbir yerde buna ilişkin bir beyanatınız olmadı.

SABAHAAT ÖZGÜR SOY ÇELİK (Hatay) – Onaylıyoruz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sadece, hani, söylenen, bu kararın hukuki olduğu söyleniyor. Ama biz hukuki olmadığını defalarca söyledik, hukukçular söylüyor ve nitekim Danıştay Başsavcısı da mütalaasını verdi bu konuda. Yani, evet, karar verildi, yani 80’inci madde gereği bu hakkın tanındığı söyleniyor ama aynı Anayasa yani Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın söylediği bir şey daha var ki “Temel hak kişi ve hürriyetlerini kısıtlayıcı kararnamelere imza atamaz Cumhurbaşkanı.” ve bu da yine son derece açık ve net Anayasa hükmü.

Bizim, hani, konuşmamın ilk başında da Komisyonun başlangıcındaki konuşmamda da söyledim, bizim iç hukukumuzda yetkide ve usulde paralellik ilkesi gereği Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan bir sözleşmeden Cumhurbaşkanı kararıyla çıkılmaz. Bu çok açık ve net. Yani, bunun hani hukuki olarak... İşte, yargılama sürüyor, o ayrı mesele ama ben, gerçekten, yani, özellikle kadın milletvekili arkadaşlarımızın İstanbul Sözleşmesi konusunda ne düşündüğünü merak ediyorum. Eğer mümkünse burada her biri söz alarak... Bunları biz dinlemek istiyoruz. Yani bir anlamda şunu çok açık ve net olarak biz bilmek istiyoruz: Neden çıkıldı İstanbul Sözleşmesi’nden? Çünkü burada da çok açık ve net, bu son Komisyon raporunda da çok açık ve net aslında iyi bir sözleşme olduğu yer alıyor. Sadece işte bir paragrafta Rusya... Ki yani ”Rusya” dedğiniz, orada da işte bir erkek kararıyla bir ülke işgal edildi ve şu anda kadınlar, çocuklar öldürülüyor, bir sürü acılar çekiliyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Polonya...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Burada siz Rusya ve Azerbaycan’ı örnek verdiğiniz için söylüyorum ben.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz de çekince koysaydınız imzalarırken, çekince koymadan imzalamışsınız. Çekince koyabilirdiniz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, ben, siz burada Rusya ve Azerbaycan’ı yazdığınız için söylüyorum. Polonya ayrı, tabii ki. Bunlarda sıkıntı yok, uluslararası sözleşmeler.

Bir de yani bu “fesih” lafını doğru bulmadığımızı söylüyor. Biz uluslararası bir sözleşmeyi feshedemeyiz, biz feshedemeyiz; yani sözleşme orada duruyor, ancak çekilebiliriz. Hani, “fesih” diye sürekli geçiyor ama biz uluslararası bir sözleşmeyi feshedemeyiz yani bunu hani, hukuki anlamda da yani bilim anlamında da doğru olarak adlandırmamız gerekiyor.

Söyleyeceklerimiz bu kadar, hani her zaman söylediğimiz gibi, sonuçta bir anlayış var. Hani, “Bugün biz böyle düşünüyorduk.” Hani, “Biz caydık, her şeyi kendimizi göre tanımlıyoruz. Terörü de kendimize göre tanımlıyoruz. Suçu da kendimize göre tanımlıyoruz.” anlayışıyla devlet anlayışı olamaz; bu, doğru bir yaklaşım değildir. “Bugün böyle düşünüyoruz, yarın öyle düşüneceğiz.” Yani

şimdi, bu raporla siz övünüyorsunuz, yarın öbür gün bu raporda yazan pek çok şeyi de iptal edebilirsiniz, hükümsüz kılabilirsiniz daha önce 2014 Raporu’nun aynı dijital ortamda “hükümsüzdür” yazdığı gibi. Dolayısıyla, -ya, biz hani sadece ceza hukukunda ki Gülizar Vekilim de söyledi, ben de aynı şeyi söyleyecektim- gerçek anlamda burada, bu raporda da ayrıca hiçbir şekilde ceza hukukunda düzenleme yapılması, cezaların artırılmasıyla ilgili bir öneriniz de yok; hani, sürekli o rapora dayandığınızı söylüyorsunuz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – İnfaz da yok.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Var.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – İnfaz var.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şimdi baktım...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hayır, infaz var. İnfazın var olduğunu biliyorum da “Ceza azdır, artırılırsa çözülür.” yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Peki, ben...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım söz vereceğim Başkanım, müsaade edin.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Jale Hanım, bitti mi?

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, bitti.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Teşekkür ediyoruz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Pardon, bir de şunu söyleyecektim; onu unuttum o arada, Öznur Hanım yanıt verince. Biz önergelerimizi verdik; önergelerimizin gündeme alınarak oylanmasını talep ediyoruz ayrıca. Onların da görüşülmesini talep ediyoruz, önergelerin.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bunu yapamayız ama yani bakın, biz geneli üzerinde konuşma kararı almamıza rağmen bütün maddeler üzerinde konuştuk, Komisyon üyesi...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Maddeler üzerinde konuşmadık zaten.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Konuştunuz ama yani bakın, şimdi, burada samimi olalım. Bütün maddeler üzerinde konuşuldu mu? Evet, konuşuldu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Konuşuruz, istediğimiz kadar konuşuruz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bakın, konuşmak isteyen Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımıza bile 2 kez söz verdim.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Biliyorum, onun için teşekkür ederim, orada bir sıkıntı yok.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yani 2 defa söz hakkı verdik.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yani istediğimiz kadar konuşabiliriz Sayın Başkan.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Evet, söyledik yani söyledik ama Komisyon üyesi olmayan üyelere de 2 kez söz hakkı verdim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yani ben istediğim kadar konuşurum, siz izin verdiğiniz için konuşuyoruz ki.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tabii ki konuşursunuz da Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımıza bile 2 kez söz verdim.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bütün maddeler üzerinde de konuştuk.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Önergelerimizin gündeme alınmasını talep ediyoruz. Bizim talebimizi oylayın, ona göre biz...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tamam, biz şimdi...

Öznur Başkanım, söz sizde.

Buyurun lütfen.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım, ben çok teşekkür ediyorum katkıda bulunan bütün arkadaşlarımıza. “Kadına yönelik şiddetle mücadelede ben de varım.” diyen herkese, yıllara mazhar kadın mücadelesi veren tüm insanlara teşekkür ediyorum.

Öncelikle, son yirmi yılda kadına yönelik şiddetle mücadele dâhil olmak üzere kadının statüsünün artırılması, istihdamı, eğitimi, eşitler arasındaki temsili dâhil olmak üzere çok önemli düzenlemeler yaptık. Biz, yirmi yıllık AK PARTİ iktidarı döneminde hiçbir işimizi “mış gibi” yapmadık, hiçbir işimizi. İçselleştirdik, sorunları tespit ettik, önce sorunların altını, sonra da çözerek üstünü çizdik. Hiçbir işimizi “mış gibi” yapmadık, her yaptığımız işi içselleştirdiğimiz gibi kadına yönelik şiddetle mücadeleyi de içselleştirerek, şiddeti kendimize uygulanmış görerek çözüm üretmek için mücadele ettik. 2000’li yılların öncesinde sadece 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun varken, 2000 sonrası Anayasa’da yapılan değişiklik, 2004’teki “Kadın ve erkekler eşit haklara sahiptir.” düzenlemesi, 2010’daki pozitif ayrımcılık düzenlemesi ve 2005’teki Araştırma Komisyonu, Töre Saikiye İşlenen Cinayetlerin Araştırılması Komisyonu Raporu sonrası çıkarılan Başbakanlık Genelgesi kadına yönelik şiddetle mücadelenin bir devlet politikası olduğunun en önemli göstergesidir. Yani kadına yönelik şiddetle mücadelede bizim zihniyetimizi gösterir ve 2006’daki Başbakanlık Genelgesi, kadına yönelik şiddetle mücadelenin bugün de dâhil olmak üzere en üst politika belgelerinden biridir ve o gün bu belgeler varken İstanbul Sözleşmesi, Avrupa Konseyi Sözleşmesi yoktu ve hiçbir ülkenin de gündeminde yoktu ama biz kadına yönelik şiddetle mücadeleyi kendi ülkemizin üst metinlerinde, Başbakanlık Genelgesi’nde yayınladık; eylem planlarını çıkardık ve ondan sonra da 2007’den itibaren 1’inci, 2’nci, 3’üncü, 4’üncü eylem planlarını yayınladık ve çok önemli yasal düzenlemeler yaptık. Türk Ceza Kanunu’nda düzenlemeler yaptık, Türk Medeni Kanunu’nda düzenlemeler yaptık ve 4709 sayılı Kanun’la 66’ncı maddede yapmış olduğumuz düzenlemede eşitsizlik içeren hükümleri çıkardık. Türk Ceza Kanunu’nda bazı suçların kadın ve çocuklara karşı işlenmesinin sonucu olarak cezanın ağırlaştırılması yoluna gidilerek şiddetle etkin mücadele edilmesini amaçladık. Türk Medeni Kanunu’nda cinsiyet ayrımcılığına son veren, kadınları aile ve toplum içerisinde eşit kılan, kadın emeğini değerlendiren Türk Medeni Kanunu’nda düzenleme yaptık. İcra ve İflas Kanunu’nda değişiklik yaptık.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Biz yaptıklarınızı biliyoruz. Yani biz sadece soruyoruz “Niye İstanbul Sözleşmesi’nden çıktık?” diye.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Jale Hanım, lütfen, bakın, sabah on birden beri hiç kimsenin sözünü kesmedik.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Jale Hanımcığım, bakın, bütün arkadaşlarımız, Komisyon üyesi olanlar olmayanlar her biri konuştu.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Evet.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şimdi, söylemiş olduğunuz cümleler “mı” gibi samimiyet testine tutan tavrınız ve kadına karşı şiddet uygulayan zihniyetle eşitleyen fikirleriniz... Müsaade ederseniz, yirmi yıldır kadına karşı şiddetle nasıl mücadele edildiğini önce yasal düzenlemelerle, yasama organıyla; sonra yürütmeye ve aksayan taraflar varsa da yargıyla ilgili tespit ve önerilerimizi sizinle paylaşacağım ama ben sizi sabırla 11.00’den beri dinliyorum. Şimdi de müsaadeniz olursa bir nebze de olsa yaptıklarımız ve sonrasında da sizlerin önerileri, tespitleri için birtakım cümlelerim olacak.

İcra ve İflas Kanunu’nda boşanmış anne ve babaların çocuklarının velayetinde çocuk icrası kalktı. Aile mahkemelerini 2003 yılında kurduk, Çocuk Koruma Kanunu’nu 2005 yılında çıkardık ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu 2012 yılında çıkardık ve 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle, Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ni 2020 yılında yayınladık ve bunları yaparken, yasal düzenlemelerle güçlendirirken aynı zamanda yönetmeliklerimizle idari yapılarımızı güçlendirdik. ŞÖNİM’leri kurduk, konukevlerini kurduk, Adalet Bakanlığında Adli Destek Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığını kurduk, İçişleri Bakanlığında aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele şube müdürlüklerini 1.054 tane il ve ilçede ihdas ettik, kurduk. Orada görevli başta polislerimiz olmak üzere... Jandarmada da 75 tane kuruldu. Yani bir taraftan yasal düzenlemeleri yaptık, bir taraftan idari düzenlemeleri yaptık. Bir tek temel amaç vardı, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi ortak, topyekûn bir mücadeleye dönüştürelim ve bunları yaparken de Başbakanlık Genelgesi’ni, 2010 yılında “Kadını da aynı zamanda güçlendirmemiz gerekiyor.” Dedik; Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması’na dair genelgeyi yayınladık ve önerilerimiz içerisinde...

Arkadaşlar, bu kitap, rapor 916 sayfa; ihtiyacınız olduğu anda kaynak olarak görebilirsiniz ama sizden, hepinizden istirhamım sadece 79 sayfa dördüncü bölüm, “Tespit ve Önerileri” okuyun. Sadece onları okumuş olsaydınız, bugün söylenen cümleler tekrar edilmiş olmazdı ama rapor için güzel cümlelerinize, teşekkürlerinize ben de teşekkürlerimle cevap vermek istiyorum.

Adalet Bakanlığımız genelge yayınladı 2019 yılında, İçişleri Bakanlığımız koordinasyon genelgesi yayınladı ve 2020 yılında yayınlamış olduğu Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Genelgesi çok önemli bir genelgeydi. Adalet Bakanlığımızın 2021 yılında yayınladığı Adli Görüşme Odaları, AGO’lar için yayınladığı genelge de çok önemli metinlerimizdendir. Aile Bakanımız ayağının tozuyla buraya geldiğinde bir aylık Bakandı ve biz ona genelgelerimizle ilgili taleplerimizi ilettik, bir ay içerisinde hemen genelgesini yayınladı. Ve sizlerin söylemiş olduğu 2008 ve 2014’te Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsüyle beraber Aile Bakanlığının, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün birlikte yapmış olduğu araştırmaya istinaden burada yapmış olduğumuz toplantıda da Aile Bakanımıza ifade ettik. Bu araştırmanın yenilenmesi, yapılması ve sadece kadın, mağdur üzerinden değil fail üzerinden de bu araştırmaların dâhil edilmesini istedik. Yine, raporun o 79 sayfalık “Tespit ve Öneriler” kısmında var.

Şimdi, eylem planlarımızı yayınladık, demin söyledim 4 tane. İdari düzenlemelerimiz içerisinde, arkadaşlar, bugün toplantısını yaptığımız Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu 2009 yılında kurduk; Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi yoktu. Biz bunu kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadının statüsünün yükseltilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasama ayağının da güçlü olması için kurduk. Kurucularından biri olarak ve kurulmasına vesile olan Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkürlerimi ileterek söylüyorum: Çok önemli, evet, esas komisyon olmalı, konuşulmalı, tartışılmalı, amenna ama Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun tek başına Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındaki varlığı bile çok kıymetlidir. Yani Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun önemini, ehemmiyetini asla sorgulamamız gerektiğini düşünüyorum. 2011 yılında Aile Sosyal Politikalar Bakanlığını kurduk.

81 ilde ŞÖNİM'leri kurduk. Adli Destek Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığını, Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerini ve İçişleri Bakanlığımızdaki şube müdürlüklerimizi kurduk. Jandarmada Aile İç Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüklerini kurduk. Ve şu anda, arkadaşlar, 3 milyon 300 bin kişinin, kadının indirdiği KADES uygulamasını İçişleri Bakanlığımız hayata geçirdi, 3 milyon 300 bin kişi, ve yine raporda 14 yaş üstü kadınların tamamının indirmesini sağlamak adına da önerilerimiz var. Diyoruz ki: 85 milyon nüfus, 85 milyon nüfusun 14 yaş altı kadın nüfus oranı yüzde 20 ve çıkardığımızda 68 milyon civarında nüfus kalıyor; onun da yüzde 50'sinin kadın olduğunu düşündüğümüzde 34 milyon kadın Türkiye Cumhuriyeti'nde 14 yaşın üstünde yaşıyor. Ve şu anda yaklaşık 3 milyon 400 bin kadın KADES uygulamasını indirmiş vaziyette. Her 10 kadından 1'i KADES uygulamasını indirmiş ve bu uygulama uluslararası alanda da ödül almış. Çok başarılı bir uygulama.

İspanya'ya gittiğimizde arkadaşlarımız şahitlik ettiler, orada bir uygulama var, bütün vatandaşların başvuru yapabileceği bir uygulama ve orada hırsızlık suçu da, dolandırıcılık suçu da, kadına şiddet suçu da o uygulama içerisinde; akıllı telefonlara indiriliyor. Ve 650 bin kişi indirmiş sadece, sadece 650 bin kişi indirmiş ve kadına yönelik şiddetle ilgili özel bir uygulama dünyanın neresine giderseniz gidin yok. Ve bu yüzden de KADES uygulaması dünyada uluslararası ödüle layık görüldü. Bu, bizim kadına yönelik şiddetle mücadele zihniyetimizin en önemli göstergelerindendir.

Arkadaşlar, üst politika belgelerimiz, önerilerimizin içerisine dönüp bakacağım şimdi. Yasamada faaliyetlerimizi yaptık, yürütmeye arkadaşlarımız, bakanlarımız, Sayın Cumhurbaşkanımızın Kabinesi ve Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere kadına yönelik şiddetle mücadelede ve kadının statüsünün güçlenmesi için tüm idari birimlerle birlikte hukuki düzenlemeleri yaptı. Ama sözümün ilk başında söylediğim cümle -usul üzerinde tartışma yapılırken söyledim- bu mücadele ne sadece yasamayla ne sadece yargıyla ne de sadece yürütmeye baş edilebilecek bir mücadele değil ve dünyanın hiçbir ülkesi de bunu tek bir organla başaramamış vaziyette, dünyanın hiçbir ülkesinde de bu sıfırlanmamış vaziyette; çünkü topyekûn bir mücadeleyi gerektirir; akademisyenlerinden sivil toplumuna, barosuna kadar herkesin bu konuda etkin mücadele etmesi gerekir. Tam da burada, siyasi partiler de dâhil olmak üzere, bu 79 sayfalık, 916'nın içinde 79 sayfalık "Tespit ve Öneriler" kısmında siyasi partilere de diyoruz ki Genel Kurulda da söyledim samimiyet testini birbirimize uygulamamız lazım. Arkadaşlar, burada gerçekten biz KEFEK'i kurarken... Bakın, Komisyon Başkanı, Kâtip üye, ki Meclisteki başka hiçbir komisyonda yok CHP'li üyelerin, farklı siyasi parti üyelerinin Başkanlık Divanında temsili var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama toplantı yapmıyor!

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Bunun en önemli sebebi; bu Komisyon diğer komisyonlardan farklıdır.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Toplanmıyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Mevzu kadındır ve kadını güçlendirmektir, şiddeti önlemektir. Bu yüzden kadına yönelik şiddetin araştırılması da bu anlamda bu Komisyon tarafından Fatma Aksal Başkan ve üyeleri tarafından çok yakinen takip edildi.

Şimdi reform yaptık, burada da reform yaptık, yasalarımızı söylüyoruz, Anayasa da dâhil. Uluslararası sözleşmelerle ilgili olarak Anayasa'nın 90'ıncı maddesini değiştirdik, "Uluslararası sözleşmeler CEDAW dâhil olmak üzere iç hukukun üstündedir." dedik ve dönüyoruz, yaptığımız reformların içerisine, düzenlemelerin içerisine uygulamalarımızı ekliyoruz ve topyekûn bir mücadeleyi beraberinde getiriyoruz.

Şimdi, benim gönlüm şunu arzu ederdi: Birçok arkadaşımız sözlerinde iyi hâl indiriminden bahsetti, özellikle üzüldüğüm bir cümle var: “Bu yasa teklifi kadınların lehine bir düzenleme değildir.” diyen arkadaşımız oldu, gerçekten üzüldüm. Kayıtlardan kim; ben notumu aldım, kimin söylediğini de biliyorum.

Arkadaşlar, bu, kadınların lehine bir düzenleme. Evet, eleştirileriniz olabilir, önerileriniz olabilir, eksikleri olabilir ama bu düzenleme kadınların lehine bir düzenlemedir, cezasızlık algısını ortadan kaldıracak çok önemli bir düzenlemedir. İyi hâl indirimi, infaz uygulanırken denetimli serbestlik uygulanması esnasında, iyi hâl indirimi uygulandığı için denetimli serbestlikle birlikte dışarıya çıkan, elini kolunu sallayarak dolaşan faillerin önüne geçmek için, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için atılan çok önemli adımlardan bir tanesidir ve Türk Ceza Kanunu’yla ilgili raporda “Hiçbir şey görmedim.” dedi Gülizar Hanım. Üzülerek söylüyorum, okumamışsınız, 635’inci sayfa 4.4.3. “Türk Ceza Kanunu’na göre ceza belirlenirken hâkim tarafından; suçun işleniş biçimi, suçun işlenmesinde kullanılan araçlar, suçun işlendiği zaman ve yer, suç konusunun önem ve değeri, meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı, failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığı ile failin gittiği amaç ve saik göz önünde bulundurulmaktadır. Bununla birlikte belirlenen ceza hakkında Kanun’un 62’nci maddesinde düzenlenen takdiri indirim nedenlerinin değerlendirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Kamuoyunda kravat indirimi ve iyi hâl indirimi olarak bilinen bu müesseseler kadına yönelik şiddet vakalarında sıklıkla uygulanabilmekte ve bu da toplumda kadına yönelik şiddet suçları özelinde cezasızlık algısı oluşmasına neden olmaktadır. Ayrıca kadına karşı işlenen suçlarda hükmedilen cezaların etkili şekilde infaz edilmesi, şiddet eylemlerini gerçekleştiren kişiler üzerinde belli bir caydırıcılık taşıması gerekmektedir.”

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Öznur Hanım, “Okumamışsınız.” cümlesi çok yakışık almadı bunu ifade etmek isterim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Gözünüzden kaçmıştır; düzeltiyorum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hayır, ben aynen şunu ifade ettim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Gözünüzden kaçmıştır.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – “Artırılması yok.” dedi.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Cezaların artırılması ya da cezaların yetersizliği, kadına karşı şiddetin önlenmesinde etkindir, öyle bir şey yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Gülizar Hanımcığım... Kıymetli Başkanım, değerli Başkanım...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yani birbirimizi anlayalım, tamam.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Peki, gözden kaçırdığınızı kayıtlardan düzelsin diye söylüyorum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Gözden kaçırma değil; dediğim, yine sizin bahsettiğiniz ve benim söylediğim hiç uyuşmuyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Peki.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Diyorum ki: Cezanın az olması, düşük olması; ceza, suçu önleyecek bir kurum değildir.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Gülizar Hanımcığım, müsaade ederseniz.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Cezanın yüksek olmasını gerektirir diye bir cümle var mı burada? Yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Arkadaşlar, söylemek istediğim şu: Komisyon araştırma raporu sunar; rapordur, araştırır, tespit yapar ve önerilerde bulunur, Türk Ceza Kanunu’nda düzenleme yapacak bir birim değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisine...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Tabii, canım.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Biz de onu diyoruz zaten, “Böyle bir öneri yok.” diyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ha, ben de diyorum ki: Bakın bu önerimiz...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ee, yok.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ceza artırılsın.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – “Ceza artırılsın.” diye bir öneriniz yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Bakın, kıymetli arkadaşlar, arkadaşlar...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ya da “Ceza az olduğu için şiddet önlenemiyor.” diye bir tespitiniz de yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şimdi, bununla... Hayır bu da var, bununla alakalı...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yok yani ben görememiş olabilirim; varsa, şu sayfa deyin, söyleyin.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Tamam, görememişsiniz, görememişsiniz. Arkadaşlar, hayır, mevzumuz rapor değil.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Raporu tartışmıyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Fakat rapordaki tespit ve önerilerimizi dikkatlerinize sunmak isterim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Arkadaşlar...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ama başlatan kendisi, bana “Okumamışsınız.” diyor da ben Komisyon raporunu gayet iyi biliyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Arkadaşlar, ben özür dileyerek devam etmek istiyorum.

“Cezasızlık veya az ceza algısına yol açan uygulamaların sona erdirilmesi. Kadına yönelik olarak işlenen şiddet suçlarıyla etkin mücadele edilebilmesi amacıyla kamuoyunda ‘kravat indirimi’ olarak bilinen iyi hâl indiriminin kadına yönelik şiddet suçları nedeniyle hükmedilen cezalarda uygulanmamasına yönelik mevzuat düzenlemeleri yapılmalıdır.” diyoruz. Ve çok önemli bir şey daha söylüyoruz Kıymetli Başkanım. (Gürültüler) Arkadaşlar, çok özür diliyorum. Bakın, raporda çok önemli bir şey söylüyoruz, diyoruz ki...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Kanunda böyle bir şey yok, hâkimin takdiri bu yani bunu bir şeymiş gibi ortaya koymayın.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şenol Hanımcığım, benim söylemek istediğim şu: Bu rapordaki cezasızlık algısını ortadan kaldırmak adına mevzuatsal düzenlemeyi yapacak olan birim, kurum, yürütmedeki isim bellidir; Adalet Bakanlığıdır. Dolayısıyla, biz Adalet Bakanımızla da önceki Adalet Bakanımızla da buraya gelen yargı mensuplarıyla da yüksek yargıyla da bunları konuştuk.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Düzenlemeyi yapacak olan Adalet Bakanı değildir, düzenlemeyi yapacak olan Parlamentodur.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, hayır; pardon... Kesinlikle katılıyorum, yasamadır.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Evet.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Söylemek istediğim, Adalet Bakanlığının bununla ilgili şimdiye kadar yapmış olduğu düzenlemeleri ve oluşan ihtiyaçları tespit etmek, buna bizim de katkıda bulunup yasama olarak önerilerde bulunmak, denetlemek bizlerin vazifesi.

Şimdi, arkadaşlar, bakın...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – O önerilerde bulunuyoruz zaten.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şenol Hanımcığım, çok özür diliyorum.

Şimdi, bakın, buradaki bir tane... Başkanım, özellikle Yargıtay Ceza Genel Kurulunun iyi hâl indiriminin... Yerel mahkeme tarafından iyi hâl indirimi uygulanmış ve Yargıtay bu kararı bozmuş. Buna istinaden biz raporumuzda diyoruz ki: “Bir içtihat oluşur Yargıtay kararıyla -ben hukukçu değilim- ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 27/9/2011 tarihli 122/187 sayılı Kararı, karar vericiler açısından, hâkimler açısından çok önemli bir içtihattır. Buna göre kararlarını vaka bazlı inceleyerek karar verebilirler.” diyoruz. Ve ondan sonra gelmek üzere; bakın, arkadaşlar, benim gönlüm bugün bu okuyacağım maddeyi sizlerin görmüş olmasını -önergelerinize baktım ama önergelerinizde maalesef yok- buna istinaden bir önergenizin gelmesini isterdi. “Kadına yönelik şiddet suçları nedeniyle hükmedilen cezalarda, cezaların infazı aşamasında cezasızlık algısına neden olan, mevcut sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.”

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Başka kanunla düzenleniyor o, veremeyiz onunla ilgili önerge.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Tamam, şöyle...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yani istediğiniz kanunlarda olmuyor yani burada yok o, o yüzden veremezsiniz o önergeyi.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama şimdi getirelim, görüşelim.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yani bizim önerge getirmemizi beklemeyin, Komisyon raporunu yazan sizsiniz, neden düzenlemeyi getirmediniz?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şimdi, mevcut infaz sistemindeki...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Kaldı ki torba yasanın içinde olmayan bir kanun.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, bakın arkadaşlar, bu bir süreç; hiçbir çalışmanın sonuna nokta koymuyoruz; bugün yaptığımız teklifin de sonuna nokta koymayacağız. Sonunda biz yeniden yasal düzenlemeleri... İnfaz Kanunu’nda da diğer ilgili 6284’te de özellikle rehabilitasyona dönük önerilerimiz var.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – 6284’e hiç dokunmayın, hiç dokunmayın.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ama Gülizar Hanımcığım...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hiç dokunmayın.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 6284’te “tek taraflı ısrarlı takip” var. Bu “ısrarlı takip” olarak yeniden düzenlenmeli. “Tek taraflı takip” başka bir kapıya çıkıyor, kadının aleyhine dönebiliyor. O yüzden, bunun “ısrarlı takip”e dönüştürülmesi lazım. 6284’ü güçlendirecek düzenlemelerle ilgili...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – O zaman şunu mu anlamamız lazım...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Karşılıklı konuşmasak mutlu olurum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – “6284’e dokunmak için bu kanuna ‘ısrarlı takip’i miş gibi koydunuz.”u mu anlamamız lazım?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, hayır; yok öyle bir şey.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – İstedığınız gibi algılayabilirsiniz.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Sizinle muhatap olan yok, lütfen...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Arkadaşlar, benim özellikle diğer yasal düzenlemelerde, mevzuatsal önerileriniz içerisinde olmasını...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Başkanım, çok özür dilerim, lütfen beni bağışlayın, ben duruyorum, duruyorum bir şeye...

Şimdi, Sayın Vekilimiz, siz konuşuyorsunuz, bize karşı konuşuyorsunuz çünkü sizin arkadaşlarınız bir konuşma ya da öneride bulunmadı; söylemlerinizin tamamı bize karşı, muhalefet milletvekillerine. Doğru mu?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Yok, yok estağfurullah, siz konuştuğunuz için cevap veriyorum size.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, hayır; şunu söylemek istiyorum: Önerilerimize cevap veriyorsunuz, size yönelttiğimiz şeylere.

Şimdi, arkadaşlar, Sayın Vekilim diyor ki: “Zaten önemli değil. Zaten siz bana karşı konuşmayın, zaten umurumuzda değil.” gibi bir tavır içerisinde olması doğru değil.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Öyle bir şey demedik.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Yok, estağfurullah. Suzan Hanımcığım, estağfurullah.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani, rica ediyorum bakın.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Öyle bir şey demedik ki. Siz kendiniz rica ediyorsunuz ya!

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani sizin konuşmanız, söylemeniz, anlatmanız... Siz bilirsiniz. İsterseniz böyle bir eda içinde...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım, ben konuşmama devam edebilir miyim? Zülfü Bey, özür...

Arkadaşlar, mevcut infaz sistemindeki cezasızlık algısı ve denetimli serbestlik uygulaması hakkında da benim kanaatim, hakaret ve tehdit gibi suçlar için verilebilen iki yıla kadar hapis cezalarının ceza infaz kurumunda düzenlemelere tabi tutulması gerektiğini düşünüyorum. Bununla ilgili olarak da önermelerimiz var ve daha takip edeceğiz. Özellikle bu konuda rapordan çıkacak tespit ve önerilerin yaşayan bir süreç olduğunu, takibi, sürdürülebilir takip gerektirdiğini, bunun için de Komisyon üyesi arkadaşlarımızla birlikte kurum ve kuruluşlara, bakanlarımıza giderek her kurum ve kuruluş için önerilerimizi iletiyoruz. Adalet Bakanımız göreve geldiği ilk andan itibaren ki Anayasa Komisyon Başkanıyken de Komisyonumuzla ilgili defaatle konuştuk ve o gün de Anayasa Komisyon Başkanıyken de kanaati, iyi hâl indirimiyle ilgili kanaati bizimle hemfikirdi. Önceki Bakanımız, Abdülhamit Gül Bakanımızın kanaati de yine bizimle ilgili hemfikirdi. Dolayısıyla, bir kanaat oluşmuş, bu kanaat de bugün yasal teklif hâline getirilmiş vaziyette.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Özlemciğim, tam burada bir...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Israrlı takip...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Bir saniye. Şimdi, ceza infaz sistemi...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ne olursun Gülizar Hanımcığım.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Hayır, ben sizi destekleyen bir şey söyleyeceğim. Yani kanaatiniz...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ama sözümü bitireyim sonra siz...

Kravat ve iyi hâl indiriminin kaldırılması, eşe ve boşanmış eşe karşı şiddette uygulanan cezayı artırıcı sebepler kapsamına tüm kadına yönelik şiddet suçlarının dâhil edilmesi, ısrarlı takip fiillerinin etkili ve caydırıcı nitelikte bir yaptırıma bağlanması, ayrıca suçun nitelikli hâllerine yer verilmesi önemli, çok önemli düzenlememiz, teklifimiz içerisinde yer almakta.

Ben, özellikle burada bulunan tüm kadın milletvekillerimize 3'üncü kez söylüyorum -uzun yıllar kadın konusu çalıştıklarını biliyorum, kadın mücadelesinin içerisinde olduklarını, çalışmalar yaptıklarını biliyorum- burada hiç olmazsa söylem birliği içerisinde olmamız gerekiyor. Bu yasal düzenleme elimizi güçlendiriyor, bunu daha güçlü hâle getirmemiz gerekir. "Eksikleri vardır." denilmesi gerekirken çok üzüntüyle karşıladığım "Zihniyetiniz kadına karşı şiddeti uygulayan zihniyetle aynıdır." denilmesini, sözü olduğu gibi iade ediyorum ve şu sözü altına düşünüyorum, siz kimin söylediğini bileceksiniz: "Erkek işsizse, eve yeteri kadar para getirmiyorsa, akşam tencere kaynamıyorsa bu erkek de gelir hıncını karısından alır." Kadına yönelik şiddetin hiçbir gerekçesi olmaz, olamaz. Bunu söyleyen kişi Cumhuriyet Halk Partisinde Fikri Sağlar'ın cümlesiyle "CHP'de tek adam." dediği kişi. Fikri Sağlar "Kılıçdaroğlu CHP'de tek adam oldu." diyor ve bu yapılan işlemler, bu kadar yapılan çalışmalara rağmen sizlerin biliyorum ki "Çok iyi, teşekkür ediyoruz. Bu yasa geliyor, bu düzenlemeleri yaptığınız için Cumhurbaşkanına, Adalet Bakanına, Meclise, KEFEK'e teşekkür ediyoruz." demenizi beklemiyorum ama hiç olmazsa "Bu uygulama kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik bir uygulamadır. Bundan memnuniyet duyuyoruz." demenizi beklerdim. Ama CHP Grup Başkan Vekili Kıymetli Hocamız Engin Altay'ın bir sözü var: "Bu Hükümet dünyanın en doğru işini bile yapsa bizim bu Hükümeti alkışlayacak hâlimiz yok. Milletın bize verdiği görev bu kardeşim." diyor. Muhalefet zihniyetini ne olur kadın konusunda hiç olmazsa kullanmayın, beraberce bununla ilgili çalışma yapabilelim diyorum.

"Tek adam zihniyeti" sözü 2001 yılından itibaren milletin 15 seçimde desteğini almış, milletin yüreğinde yer bulmuş, sevgisi perçinlenmiş bir lider için söylenmez. Seçimleri kaybetmiş ama buna rağmen Genel Başkanlığa devam eden ve bununla birlikte... (Gürültüler)

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Siz dökünce olmuyor, biz dökünce siyaset oluyor. Sabahtan beri ne yapıyorsunuz? Yani sabahtan beri siz ne yapıyorsunuz?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ama bakın...

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Bir şey söylüyorsanız cevabını da hazmedin lütfen.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Neslihan Hanım... (Gürültüler)

Arkadaşlar...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Öznur Başkanım, toparlayalım.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Fatma Hanım, bunları söylememin bir tek gerekçesi var... (Gürültüler)

Neslihan Hanım, siz yoktunuz, bakın, ben... (Gürültüler)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ben hukuk konuşuyorum...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Siz seçim yapmıyorsunuz ki atama yapıyorsunuz. Cumhuriyet Halk Partisinde demokrasi işliyor, Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanını... (Gürültüler)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Lütfen, Gülizar Hanım, rica ediyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Arkadaşlar... (Gürültüler)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Gülizar Hanım, Komisyon üyesi olmadığınız hâlde geldiniz burada... Gülizar Hanım, lütfen.

Öznur Başkanım devam edin.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – “Tek adam”ı da yüzde 52’yle millet seçiyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Zülfü Bey, istirahatım...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Öznur Başkanım, lütfen bitirin.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Arkadaşlar, oylayacaksak oylayalım; gerçekten yeter!

BAŞKAN FATMA AKSAL – Başkanım, buyurun. (Gürültüler)

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Seçim kuruluna kedi girdi! Mühürsüz oylar kabul edildi! Öyle, hikâye değil mi!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Trafoya kediler girdi, mutfağa da fareler girdi.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım, ben, Komisyon...

Zülfü Bey, istirahatım...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Affedersiniz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kanunla ilgili konuşun lütfen.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Öznur Başkanım, lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şuradaki eksikleri gidebilir miyiz diye iki dakikamızı ayırmadık birlikte. Kusura bakmayın ya!

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Komisyon Başkanım, ben, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda asla siyaset yapmak istemedim ve bu konuda da siyaset yapmak isteyen arkadaşlarımıza dedim ki: Arkadaşlar, hepinizden eski siyasetçiyim, yirmi yıllık siyasetçiyim, 5 dönemdir bu Parlamentodayım, bu Komisyon sıralarında hepinizden fazla oturdum. Eğer siz, kadına yönelik şiddet yerine siyaseti gündeme taşırsanız ben bunlara cevap veririm. Ben, yirmi yıldır, bu partinin kuruluşundan itibaren var olan bir parti yönetici olarak Cumhurbaşkanımıza, yirmi yıldan bu yana milletin oyunu alan, desteğini alan, duasını alan bir lidere “tek adam” denilmesini doğru bulmadığımı, kadına yönelik şiddetle mücadelede bize mihmendarlık yapan, kadının statüsünü güçlendirmek için yasal düzenlemelere çok ciddi desteklerini veren Cumhurbaşkanımız olsa olsa milletin adamı olur diyorum, Komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (Gürültüler)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Doğru, sizden önce kadının adı yoktu(!)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyorum.

Evet, kıymetli arkadaşlar, bakın, yedi saati aşkın bir süredir...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Söz istiyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Söz vermiyorum Gülizar Hanım, Komisyon üyemiz olmadığınız hâlde ben size 2 kez söz verdim.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Komisyon üyesi olmayan da... Türkiye Cumhuriyeti’nin Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir parlamenter olarak...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben söz vermiyorum.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sizin lütfunuzla değil, hakkım olduğu için buradayım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben söz istiyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Komisyon görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Buraya katılan, görüşlerini bildiren herkese çok teşekkür ediyorum. Hepinizin görüşleri bizim için çok kıymetlidir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben söz istiyorum, bir cümle. (Gürültüler)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok kıymetli olduğu için yedi saattir burada görüşüyoruz ama samimi olacaksak hepimiz samimi olacağız; zihniyet değişimine ihtiyaç varsa herkesin zihniyet değişimine ihtiyacı var, sadece bir partinin değişimine değil, bir noktaya varacaksak herkes samimi olacak. (Gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sayın Başkan, ben söz istiyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bize söz vermek zorundasınız!

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yedi saattir herkese söz hakkı verdim, söz hakkı vermiyorum.

Oylamaya sunuyorum: Kabul edenler...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bizim söz hakkımızı gasbedemezsiniz!

BAŞKAN FATMA AKSAL – Sizin söz hakkınız gasbedilmedi, yedi saattir ben müsaade ettim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Yakışmıyor, yakışmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. (Gürültüler)

Teklif ilişkili muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimiz 24 Mart Perşembe günü saat 18.00'e kadar Komisyona iletebilirler.

Gündemimizde görüşülecek başka konu olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.09

